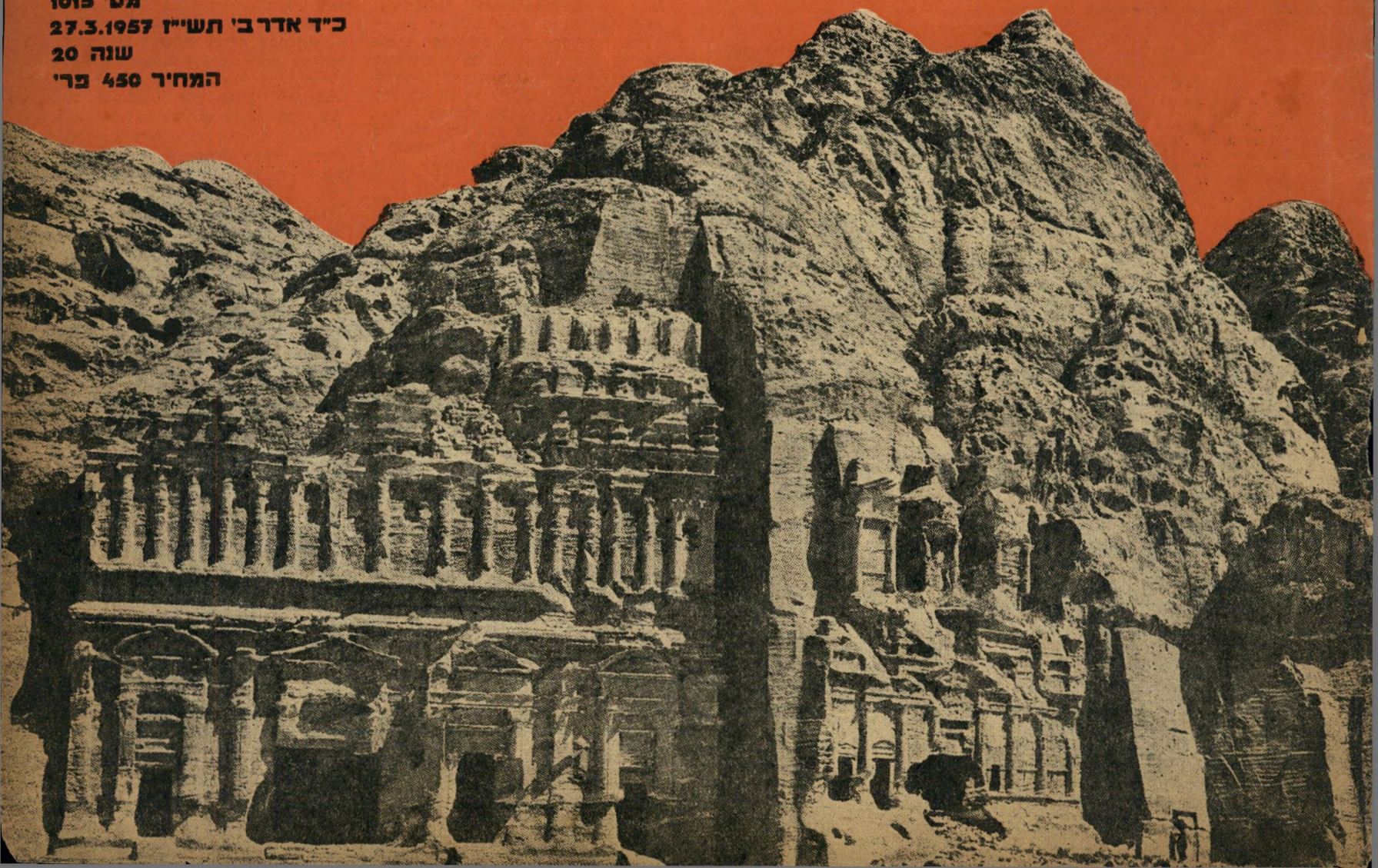

העולם הזה

דרכ הדמים לפנינו

מס' 1015
כ"ד אדר ב' תשי"ז 27.3.1957
שנה 20
המחיר 450 פרי

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136. מען למברקים: "עולםפרס". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א. מל. 62239. ההפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כחו

עורכי-משנה:
רוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:
צמל המערכת, אריה קרו

חברי המערכת:
ישראל ביבר, ניצה נבי, שייט גלור, יליז גלילי, דוד הרובינ, רותי ורר, רוגי וזהר, אברהם הרסון, אוסטר סאובל, אלכס ססיס, אביבה ססן, עמוס קינן, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

ידיעות סודיות ולנתן בתבונה להליכים כלכליים וביולוגיים חשובים.

ראש גזר

בגן הירק הדביק אחד הירקנים את תוית תנובה הפוכות על הארגונים, הזעיק את חצי המשק לאסוף את הגור שהתפור לאחר שהמעמקים העמיסו את כל הארגונים הפוכים כדי שהתויות תהיינה בסדר.

שוק עז ורד

בועדת הקניות, עוררה השתוממות רבה הזמנה ל-25 זוגות מגניבים ברכים לשווער, הפכה לגיוחן משהובר שמקור ההזמנה הוא ענף הפרחים, הדואג מאד לשלמות ברכיהם של עובדיו.

למים שקמים חודרים עמוק

בפלדה, ניצל אחד הפלחים קסנייהקומה ממות בטביעה, לאחר שנפל לתוך הדיאטור של הדי 6, שעה שהתכופץ פנימה לבדוק אם יש מספיק מים.

מתוך מדור הקולנוע:

הפוכות ואני — סרט יומרתי רגיל. מעשה אהבהבים, ברוגז והשלמה. נישואין בשל כסף והאפיאנד. לעסקים בלבד.

האורז המר — אחד הסרטים המזעזעים ביותר שראינו בעת האחרונה. השתתפות המונית. הסרט מספר על קבוצת אנשים המתאספים לסעוד פת-עריבה, מגלים לתדהמתם הרבה כי האוכל גורף כולו וי עליהם להשאר רעבים עד למחרת בבוקר. סרט מקומי, לא לילדים.

ואילו במסגרת של פסוקי השבוע הנוצחו, בין שאר ירקות, גם שתי פנינים אלה:

מספואניק עוזי שחר, לנתן רור זינסקי ששיבה את עובדי המטבח על ששמו הרבה סוכר בתה של ארוחת הבוקר: "זה לא מהסוכר, עוד מתוק לך בפה מהלילה האחרון".

אבישי בוכנית, בתשובה לשאלה מה ההבדל בין לילה נפרדת ולילה משותפת: "בלילה נפרדת ברור שאבא אוכל את הבננה, בלילה משותפת אוכל אותה זה שבא ראשון".

והנה חוכמת ילדים, במדור צברינו חמו דים ועוקצנים:

אורנה רצתה לנסוע על האופניים של גדי (3), שהתנגד בכל תוקף וטען: "אבל ה' אופניים גדולות עליך".

בימי הסופות והגשמים שאלה מיכל בתימהון: "אבא, איך הרעם יודע תמיד מתי יש ברק?".

בעמוד כבים ליקוט, מדויק העורך: "ה' טוב המודפס ראשון בעמוד זה מוכה את כתבו בסיבוב על הפרגוסון החדש, מהמוסך עד המזכירות ובחזרה".

אני חושב שהסרט מגיע בלי ספק לכל חברי מערכת העלון הזה. מגיע להם אפילו שני סיבובים.

דוד שור, בית חולים מלבן, באר-יעקב

עורך המדור מודה על בורותו בהתייחסות. לא כל יום פורים

בכתבה על פורים (העולם הזה 1014) הדפסתם תמונה עם כותרת: האפיפיור ארם קדוש. מה מעם מצאתם לפרסם תמונה זו? מהלכת את הקדוש בעיני מיליוני אנשים? בעיני בחוץ-לארץ היה נוי אחר, בור ועם הארץ, מתחפש בסילוסטר ליהודון עם חלוק וימולקסה. מנידור בולט על הישבו ובידו דגל עם מנידור נוסף דם. האם האינטליגנט המצולם בתמונה כאפיפיור ראה פעם בחייו דבר כזה?

ידיעות סודיות ולנתן בתבונה להליכים כלכליים וביולוגיים חשובים.

ראש גזר

בגן הירק הדביק אחד הירקנים את תוית תנובה הפוכות על הארגונים, הזעיק את חצי המשק לאסוף את הגור שהתפור לאחר שהמעמקים העמיסו את כל הארגונים הפוכים כדי שהתויות תהיינה בסדר.

שוק עז ורד

בועדת הקניות, עוררה השתוממות רבה הזמנה ל-25 זוגות מגניבים ברכים לשווער, הפכה לגיוחן משהובר שמקור ההזמנה הוא ענף הפרחים, הדואג מאד לשלמות ברכיהם של עובדיו.

למים שקמים חודרים עמוק

היה קשור בזמנו באחת המחתרות שלפני קום המדינה. סוגי הנשק שנמצאו בלולו יר כיוו כי אינם מהמקובלים כיום במדינה. יוסף בכר, כפר-סבא

היה לי הכבוד המפוקפק להכיר כמה מ האנשים הנאשמים כיום ברצח קסטנר. ברור לי שהם אינם שלמים ברוחם וכל מי שי הכירם יעיר על זאת. גם צורת ביצוע ה' התנקשות מוכיחה זאת. אם נכון הדבר, כפי שאדם כותבים, שאנשים מסוימים ניצלו אנשים אלה למטרותיהם האחרות, הרי זהו הפשע השפל ביותר שיכול להיות, יותר מהפשע של ביצוע הרצח עצמו.

דוד ב" תל-אביב

עם כל הודעותיו העמוקה ממעשה הרצח השפל של ד"ר קסטנר, איני יכול שלא ל' הביע את רגשי התמרמרותי על הקולות השמיעים במדינה, המזכירים להפוך את קסטנר למרטיר. בשום צורה איני גורס נטילת הווק לירדים או ללעז האקדמה. קסטנר נפל קרבן ברצח מתועב שבוועד כירי מושעים וזלזלם. אולם אין כל הצדקה להפוך אותו לבדור לאומי.

אינני מבין מדוע אחת מנסים למצוא בכל פרשה את מה שהשכל הישר של האזרח הממוצע אינו תופס בה. מדוע היה משהו צריך להיות מעוניין לגרום לרצח קסטנר בסרובוכציה. כל הנחותים אינם אלא פרי דמיון בלבד.

ההתנפלות

הנני קוראת את העתון מזה שנתיים בקביעות אך לא ידועה לי מרשת ההתנפלות על חברי המערכת. במאמר על קסטנר (העולם הזה 1014) הוזכרה גם ההתנפלות על העורך הראשי וראש המערכת. מכל הפרשה לא יכולתי להבין דבר אחר: האם הם לא

יכול להתגונן וספגו את המכות בשקט. מכיל להרביץ חזרה או לכל הפחות להזעיק עזרה?

אסתר כהן, תל-אביב

או לפחות לאמר לחצי תירס המתקיימים שזה לא יפה להתנפל באישון לילה על שני אנשים מן המארכ.

הלצת פורים

אני מעריץ את כשרונכם היוצא מן הכלל לשמור על שווי משקל. לכבוד פורים הח' למתם כנראה לבשל חששות הרוחות בחוגים מסוימים כאילו אחת נוסים לתנועת החירות ועל כן כתבתם את אותה הלצת פורים בדבר הסרת המסכה מעל פני חירות. (העולם הזה 1014). לא אומר שהכתבה היתה מיותרת, אבל שהיא אינה משקפת את האמת, זה ברור גם לכם.

יצחק רביד, תל-אביב

אין אתם מעיזים לכתוב תנועת החירות מכרה את התגודותה למשטר בעבור כמה מאות אלפי דולרים עלובים. האם אינכם יודעים שבנין יא לאסוב נאומים בכל רח' בי הארץ כדי לעורר את הפוני העם נגד הנשינה תנועת החירות פוסיפה עוד להר' בוק כרוזים נגד הממשלה ודבריה צועקים בכנסת. האם זה לא מספיק?

שלום ברנד, פתח-תקוה

סרמן השד

במדור הווי (העולם הזה 1013) מופיע השפט הבא: "...סרמן השד, הפוגע ב' נשים בלבד". עובדה זו אינה נכונה ועודד המדע מתבקש לבדוק היטב במקורות. בטרם הוא מסר עובדות רפואיות. לפי ספרי ה' מדע, כאחוז אחד של סרמני השד מופיע אצל נכרים. אולי עניינו את הקוראים ל' דעת שהסרמנים של סרמן השד דומים אצל הנכר והאשה, והספול בהם זהה.

דוד שור, בית חולים מלבן, באר-יעקב

עורך המדור מודה על בורותו בהתייחסות. לא כל יום פורים

בכתבה על פורים (העולם הזה 1014) הדפסתם תמונה עם כותרת: האפיפיור ארם קדוש. מה מעם מצאתם לפרסם תמונה זו? מהלכת את הקדוש בעיני מיליוני אנשים? בעיני בחוץ-לארץ היה נוי אחר, בור ועם הארץ, מתחפש בסילוסטר ליהודון עם חלוק וימולקסה. מנידור בולט על הישבו ובידו דגל עם מנידור נוסף דם. האם האינטליגנט המצולם בתמונה כאפיפיור ראה פעם בחייו דבר כזה?

ידיעות סודיות ולנתן בתבונה להליכים כלכליים וביולוגיים חשובים.

ראש גזר

בגן הירק הדביק אחד הירקנים את תוית תנובה הפוכות על הארגונים, הזעיק את חצי המשק לאסוף את הגור שהתפור לאחר שהמעמקים העמיסו את כל הארגונים הפוכים כדי שהתויות תהיינה בסדר.

שוק עז ורד

היתה תהלוכה אחרת, שהתקיימה במרחק המשה קילומטרים מסביריה בכביש המוביל לעמק הירדן. פועלי סביריה, שרובם עובדים מחוץ לעיר, גומרים את עבודתם בשעה שלוש אחר הצהרים, היא השעה בה חיתה צריכה להתחיל תהלוכה. מיהרנו לסיים את עבודתנו ולחזור לעיר כדי לראות את התהלוכה.

במרחק המשה קילומטרים מהעיר מצאנו שיירה של אומבוסים מלאים פועלים. ה' ברר ששומר תנועה שמסר על הכביש עזר את כל המכוניות שבאו לכיוון סביריה. ובר' התחילה תהלוכה של מאות פועלים צעירים קטנים, שאחרי יום עבודה מיגע נאלצו לרוץ כדי שיוספיקו לראות חלק מהתהלוכה הפורמית. שאלתי היא שאלת פועלי סביריה העובדים בעמק הירדן: מי אחראי לאיסור ולסכל שנגרם לנו?

מ. ק, טבריה

בעקבות העקבות

צו לי על סנ' י. ד. מצח"ל שלא הבין דברים פשוטים כל כך כתיאור מערכת סיני בסיפור "עקבות בחל" (העולם הזה 1014). הבין, לכל הרוחות, נאמר שם כי הנדור שלכן כבש את אבו ענילה ולא נדור המסלול המהולל שלד, סנ' י. ד. כתיאור שלי לא הוספתי אף נגדו של אבן שריפה, לא לעצמי ולא לנדור, מלבד אלה שנתקלנו בהם במציאות. אולם אם בעניני הרתת לא ענין של כבוד היא, הריני מאחל לך כי האריך ימים ויבוסם לאפר תמיד.

שמשון עופר, תל-אביב

אחות בהרמון

קראתי את מכתבו של הקורא שמואל מ. (העולם הזה 1014), התובע לעודד את ה' נשואים בין ישראלים לערבים. קשה לי לומר שנימוקיו נראו לי הניונים ואוב' יקטיבים. אם שמואל מ. רוצה לשאת ע' ביה, אף אחד לא מפריע לו. אבל בינינו לבין עצמנו, האם היה מוכן שאיזה שהוא ערבי יציר את אחותו להרמון נשוי?

הושע שרם, תל-אביב

...אני סבור שעתונכם הווקם לשלום עם עמי וליחסי סובלנות כלפי המיעוט הערבי בארצנו, צריך לצאת במסע לעידוד נשואים אלה. רק בדרך זו נוכל להפוך את יושבי הארץ הזאת לעם אחד ולמנוע ר' שות הפליה המולידים בהכרח גיסי חמישי. אילו לא הייתי נשוי הייתי מוכן כיום ל' חור לי אשה מבין נשי המעוט הערבי.

באיזה מחיר, הקורא מ.

מקום!

התפלאתי על מאמרו של אלי פוקס ש' התפורסם בעתונכם (העולם הזה 1014) משום שהוא חשף רק את הצד הספורטאי של פ' ש' מהתפטרותו מקבוצת הכדורגל של מכבי חיפה. אולם עד כמה שידוע לי היו לעציה זו גם אספקטים אחרים, שמבלי לפגוע בכ' בודו של אלי פוקס ככדורגלן, הרי התנהגו' תו בהם לא היתה כל כך בסדר.

ב. מ., חיפה

אחרי שאל יוספה מרפוביץ' ואל שייט נלזר הצטרף עתה גם אלי פוקס ככתב ב' עתונכם, אני בטוח שאילו הייתם מקימים קבוצת כדורגל של העולם הזה הייתם תופ' סים את המקום הראשון בליגה. הרבה מאוד אנשים היו שמחים אם הייתם מחליפים את המקצוע. תאלו לעצמכם איזה סקופ היה זה: העולם הזה הצליח להקטין את שער ה' משרה.

שטיות מגומגמות

לא יכולתי להאמין למאמר הרשימה על האסיפה שער אברהם צפתי (העולם הזה 1014) ועל מאות אנשים שלא היה להם חל לעשות אלא לבוא ולהקשיב לשטיות המ' נומגמות שלו. איך יתכן שכל אדם יכול לשכור לעצמו אולם ורסקולים, וידבר על אונ' המנומים בכל העולה על רוחו. האם אין חוק המגדיר עבירה כזאת כהפרת הסדר הצבורי?

שמואל דייך, תל-אביב

חוק המגדיר למפגנות לשכור אולמות ורמקולים ולדבר בכל העולה על רוחן חל גם על אנשים פרטיים.

באותו יום ובאותה שעה התקיימו בשבת שתי אסיפות בתל-אביב. האחת התקיימה באולם קולנוע בית-העם ונאם בה ש' הסי' תוח בכנסת. מספר הנוכחים: 30 לערך. ה' אסיפה השנייה היתה באולם סוגרבי ונאם בה חילה רוח לשעבר בשם צפתי. מספר הנוכחים: 1000. ואחר כך עוד ואורים שאנתנו מדינה נורמלית.

ראובן גפן, תל-אביב

נחומים לנחמני

הובא לחשומת לבי הפרסום בשבועונכם בשקר למר יוסף נחמני (העולם הזה 1007), הכולל גם את השאלה מהיכן היו לו האס' צעירי לבנין ביתו הנדור. היות ואני היחיד המוסמך לענות לכך, אני מוצא לחובתי ה' מצוננת לענות זאת.

בתפקידו כמזכיר מועצת הפועלים ולשכת העבודה מפל' בשעון ליצירת עבודה ב' סביריה. להקלת חוסר העבודה. בהחלטת פאנל' באתי להסכם עם בנקים בארץ למתן ה' וואות לבנין ובאתי בדברים עם כמה מ' תושבים בעיר שיסכימו לבנות בתים גם אם האמצעים שברשותם מצומצמים בין השאר פניתי גם למר נחמני. ברשותו היו סך הכל 300 לירות. שידלתי אותו ונ' לחצתי עליו שיכנס למעמסה של ה'ואות לבנות בית גדול והתחייבתי למצוא לו סימון לבנין הבית.

השני עבור ה'ואות מהבנק האפוזיטאי ומחברת ביצור ויתרת הכסום הכסימה סול' בונה לקבל בתשלומים במשך שנתיים. בדרך מימון זו הוקם ביתו של מר נחמני. באותו הזמן נכנו עוד כמה בנינים בצורת מימון זאת לפי יוזמתי. הודות לבנינים אלה הוקל בהרבה מצב חוסר העבודה בעיר.

מ. צחר, ראש העיר, טבריה

מכתבים

העולם הזה 1014) אין לי ספק שכל קשר בינו ובין המחתרת כביכול הוא תלוש מהמ' ציאות. ישראל' טייג, חבר מפא"י וח'ס.

ידיעות סודיות ולנתן בתבונה להליכים כלכליים וביולוגיים חשובים.

ראש גזר

העולם הזה 1014) אין לי ספק שכל קשר בינו ובין המחתרת כביכול הוא תלוש מהמ' ציאות. ישראל' טייג, חבר מפא"י וח'ס.

ידיעות סודיות ולנתן בתבונה להליכים כלכליים וביולוגיים חשובים.

ראש גזר

היד הנעורה

בכך, הסוד הנורא יצא לאור העולם.
שוב אין טעם להסתיר או להכחיש.
הכל ידוע וגלוי.

בארץ קיימת מחתרת זדונית,
ששמה לה למטרה להפיל בכוח
את השלטון באמצעים שפלים וז
נלוזים. המחתרת הילדותית המזוי
ינת, שנתגלתה בקשר עם חקירת
רצה קסטנר, לא היתה אלא שלר
חה קטנה אחת של הרשת המי
תועבת הגדולה.

יש לרשת זו שלוחות רבות. אחד מראשיה
השטניים הוא שמואל תמיר, שבחר לו
בבית המשפט כאמצעי לסמא את כל הקדוש.
שלוחה אחרת היא שורת המתנדבים, שנט
פלה לעמוס בן גוריון, גבר תמים וישר,
ומרחה אותו בבוק כדי להכתים את אביו.
שלוחה נוספת היא מערכת העולם הזה, ה
עוסקת מדי שבוע בחתירה שפלה מתחת
לאשיות המשטר המקיים את המדינה.
ואלה רק השלוחות הגלויות ביותר. ישנן
עוד — אנשים, גופים, אגודות — הפועלות
כולן בתאום סמוי והדוק, בהדרכת כמה
מוחות עליונים שטניים, כדי להשליט בארץ
תוהו ובהו ולהרוס את המדינה מבטנים.

★ ★ ★

בדיחה? לא, זאת איננה בדיחה. כי
ימים האחרונים פשטו ראשי מנגנון ה
חושך כמו רוכלים בשוק הפוליטי, כדי
למכור את הסחורה הזאת לחברי הכנסת
ולראשי המפלגות. ומכיוון שאנשי חושך
אלה, היו רשעים הקטנים של איסור הגזול,
מחזיקים במנגנון הבילוש העשיר והמשוכלל
ביותר בארץ, הם יכולים להעמיד פנים כאילו
הם יודעים את אשר אינו ידוע איש זולתם.

לאנשים המקוללים בזכרון ארון,
כל זה מזכיר משהו — משהו בלתי
נעים מאד. הוא מזכיר את פרשת
רצה ארלוזורוב, עלילת החרם ש
סללה את הדרך בפני שלטונו של
דויד בן גוריון בפסכנות היהודית.
אבל עוד יותר זה מזכיר פרשה
אחרת, שהפכה לסמל בדרך בתול
דות המדינה בה ביקרתי לפני
ימים מעטים.

ב-29 בפברואר 1933 ניתן לאדולף היטלר
האור הירוק לתפיסת השלטון. לביצור הי
שבו היה זקוק לאמתלה טובה, שתאפשר
לו לחלק את הנשק לאנשיו, לאסור ולרצוח
את כל יריביו.

ברגע הנכון פרצו להבות אדירות בבנין
הרייכסטאג. במקום השריפה נתפס אדם
בלתי שפוי בדעתו, אחו מארינוס ואנדור
לובה, שהודה כי העלה את הבנין בלהבות
בשליחות המפלגה הקומוניסטית, כאות להת
קוממות כללית של מחתרת מזוינת, שביק
שה להטביע את גרמניה בים של דם וב
סערה של תוהו ובהו.

כדי לקדם את פני הסכנה, בחר העם
הגרמני המבוהל בממשלת היטלר, ונתן
לה סמכויות דיקטטוריות. מחנות הריכוז ה
ראשונים נפתחו, הדרך לאושוויץ ולברגן
בלון היתה סלולה.

רק שמונת אחת נעשתה עליירי
הנאצים: הם העבירו את פרשת
שריפת הרייכסטאג לבית דין אז
רחי רגיל. שם התמוטטה העלילה
כבניקלופים, תחת מחלומותיו של
הנאשם העיקרי, גיאורגי דימיט
רוב.

★ ★ ★

עד עכשיו לא הצליחה מוזימתי הרייכס
טאג הישראלית, מפני שאורחי ישראל
הם גזע ספקני ומפוכח. תחת לקום כאיש
אחד ולדרוש את דמם של אנשי שורת המתר
נדבים, העולם הזה, תמיר ושאר בניהבלעיל,
החלו שואלים כמה שאלות בלתי נעימות,
שהיו מאד לעניין.
מדוע נרצח דוקא האדם שידע יותר

מכל אדם אחר על אחת הפרשות השחורות
ביותר בחיי מנהיגי המשטר הקיים.

מדוע נרצח איש זה דוקא שבועות מע
טים לפני פסק הדין במשפטו, אשר אחריו
היה היועץ המשפטי אולי נאלץ, לפי הב
טחתו המפורשת, להעמידו לדין לפי החוק
לעשיית דין בנאצים ובעוריהם?

מדוע נרצח דוקא בליל הנסיגה המחפירה,
כשהנהגה הפוליטית הפושטת-רגל היתה
זקוקה באופן מבוהל למאורע כלשהו שיסיח
את דעת ההמונים?

מדוע נרצח דוקא בשעה שמשפטו של
עמוס בן גוריון הגיע לשיאו הבלתי נעים,
משפט שאחד מגיבוריו היה דוקא אייבו
הבולט של קסטנר?

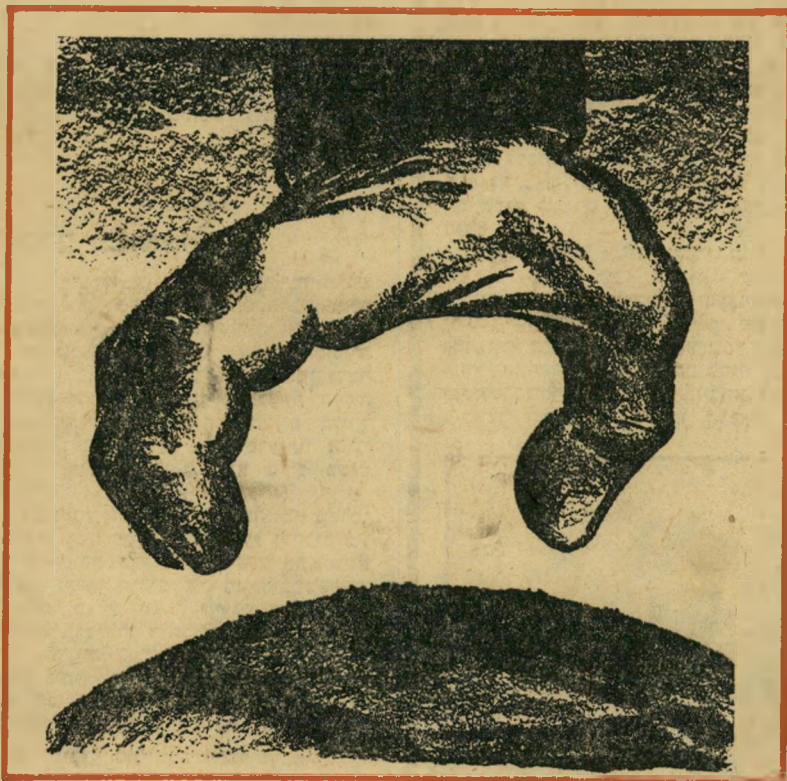
בפשע פוליטי, קובע ההגיון הי
פוליטי. הגיון זה מוביל באופן חד

יש רבים במדינה הסבורים כי ממשלת יש
ראל כולה אינה אלא "תיאטרון הבובות של
ביגיי".

זוהי הגומה, כי יש בממשלה כמה אנשים
הגונים. אבל האמת היא כי ממשלה זו
אינה מושלת, ולא בידה אמצעי השלטון.

אמצעים אלה אינם נמצאים גם
בידי המפלגות. כל המפלגות,
בנות הקואליציה והאופוזיציה כי
אחת, הן חלק מן המשטר. הן
מתפרנסות ממנו וחיות על חש
בונו. אולם גם הן רק פטאמיסטים
עלובים בהצגה.

השלטון האמיתי במדינה נמצא מזה כמה
חודשים בידי קבוצת אנשים הפועלים בצל
גבו הרחב של דויד בן גוריון. זוהי קבוצת

משמעי לכיוון אחד. ההגיון הפלי
לי מוביל לאותו כיוון:

מדוע נשאר קסטנר בלי שומר ראש?
כמה סוכני מנגנון החושך היו חברים
במחתרת המזוינת — ומה היתה השפעתם
על קביעת תוכניותיה?

מדוע לא אסרה המשטרה מזמן את חברי
המחתרת, שהיו ידועים להם היטב, והעמידה
אותם לדין לפי החוק למניעת הטרור?

מדוע חיכתה המשטרה בשלושת-יגוש עי
לאית עד שיבצעו מעשה-רצח — ודוקא
מעשה-רצח זה?

שאלות אלה העלו דגב אזרחים
רבים חשר נורא. איני רואה שום
סיבה להשאירו בממלכת השמור
עות. הגיעה השעה לבטאו בגלוי:
קיים החשד כי המחתרת הילדית
תית היתה רק מכשיר בידי חוג
הקרוב לשלטון, וכי חוג זה היה
מעוניין ברצח המתועב של ד"ר
ישראל רודולף קסטנר.

★ ★ ★

מהו החוג הזה? היכן הוא מסתתר
ומה קירבתו לשלטון? מי חבריו ומה
האמצעים בידו?
אחרי מיבצע סיני, שתוכנו בלי ידיעת
הממשלה, ואחרי הנסיגה הגדולה, שחברי
הממשלה השלימו עמה בצורה מבישה מאד,

היד השחורה חולשת על מנגנון
החושך ועל הרשת העצומה של בילוש,
האזנה וגניבת-מיסמכים. בעזרת תיקי המני
גנון, בהם כלולים סודותיהם הפוליטיים
והאישיים של רבים מראשי הציבור, היא
מבטיחה לעצמה תמיכה והשלמה.

היד השחורה מחזיקה במשטרה באמי
צעות ראשיה המושחתים והאחיליים, ולכן
היא נאלצת להגן גם על בורג קטן ומשופ
שף כמו עמוס בן גוריון.

היד השחורה חולשת על חלק ניכר
מן העתונות. היא ביוזבה השנה קרוב ל-200
אלף לירות על נסיון (כושל) להוציא שבו
עון מוסתה משלה. אחד העתונים הנפוצים
ביותר בישראל משועבד לה לגמרי, וכמעט
בכל שאר העתונים היא חולשת על אוסף
ססגוני של מלחכי-פנכה, המקחים לאתנן
קטן תמורת שרותם הבזוי.

היא חולשת על קרנות בלתי
מוגבלות, על כוח-אדם בלתי-מוגי
בל ועל נשק בלתי-מוגבל.

★ ★ ★

הליך השתלטות הוא הדרגתי,
ואדם הנמצא בארץ כמעט ואינו מרגיש
בו. אולם די לשהות אפילו חמישה שבועות
בחוף-לארץ, כפי שעשיתי זה עתה, כדי
להרגיש בשינוי הרב שחל מיום הציאה עד
ליום השיבה.

רצה קסטנר בא להכשיר את הקרקע ל
הפעלת חוקי-חירום חדשים, שמטרתם לסתום
סוף-סוף את פי העתונות החופשית, לקצץ
את ידי מגליה-שחיתות ולחסל אישים בלתי
רצויים בצורה חוקית — או אחרת.

פעולה מקבילה, בכיוון אחר לי
גמרי, נעשתה החורש עם פיטורי
הם של פועלים, "מטעמי בטחון",
המתוארים במקום אחר בגליון זה.
זוהי השלמת המעגל: האיום הי
גלוי בהרעבת כל אדם שאינו אהוד
על אנשי היד השחורה.

ההודות הגלויה של העתונים החשובים
ביותר עם השחיתות בצמרת המשטרה. כפי
שהיא מתגלה בתיאור מסולף של משפט
עמוס, מסע-ההסתה המאורגן והממושך נגד
מגליה-שחיתות, וההכנות הקדחתניות להש
מצתם האישית של האויבים המסוכנים ב
יותר, הם החיפוי המילולי למיבצע.

★ ★ ★

השתלטות היד השחורה אינה תופעה
מקרתית. היא שלב טבעי בהתפתחות
ההיסטורית של המשטר הקיים במדינה.

הדיקטטורה של כוחות-חושך
היא תמיד תופעת-לוואי להתנוו
נותו של משטר. הכשלון הפוליטי
המחפיר של מיבצע סיני חשף את
ההתנוונות הזאת לעיני כל. אין
זאת רק דגנרציה אישית. זוהי
ההתמוטטות של מסגרת רעיונית
והשקיעה של צמרת חברתית.

לכן אין כוחות המשטר הקיים יכולים
לעמוד מול הדיקטטורה של היד השחורה.
מפאיי נכנעה עם סילוקו המחפיר של שרת,
מפ"ם ערב מיבצע סיני, וחזרות עם קבלת
ההקצבה החדשה של המגבית היהודית
המאוחדת.

נשאר רק מכשול אחד בדרכה של היד
השחורה: האדם החופשי, בעל הרצון הטוב,
היודע על מה נטוש הקרב. בפי איש כזה,
יכולה ברגע זה להיות רק דרישה אחת:
לסכל את המזימה להביא את נאשמי רצה
קסטנר בפני בית-דין צבאי, בו לא יתגלה
לעולם הרקע הנסתר של הפשע.

להביא את נאשמי הרצח בפני
בית-משפט אזרחי, שיעני ללכת
אחרי העקבות, אם הן מובילות מן
המחתרת הקטנה אל המחתרת
הגדולה.

העם

הטירוף הנהדר

כמו אל כנעני צמאדם, אשר העם הקריב לו כל שנה את בכירי הנוער על מזבח, מתנשא סלע-אדום השגיא מעבר לערבה מזרחה. כמעט כל שנה תובע הסלע האדום את קרבן-הדם שלו — טובי הנוער הישראלי, הנגועים בטירוף הנהדר של הסיירות, משל ילידים את נפשם מנגד כדי לחזות בפלאותיו האסוריים.

במשך השנה האחרונה יכלו גם הסיירים הנלהבים ביותר לספק את תיאבון רגליהם במרחבים. במשך כמה שבועות מדדו חברי רות צעירים את חולות מדבר סיני ואת סקעי הריו, ממזר קתרינה הקדושה ועד למבואות פורט-סעיד. אולם גם מעמד סיני לא יכול היה להקנות את אהבת-הבראשית הנוראה לפטרה.

פתיח פצצות. שום נימוק הגיוני אינו יכול להצדיק את מסעיהם הרפתקאות מעבר לגבול. לא פעם שימשו ניצוץ ראשון להצתת הפתיל המפוצץ את שורות הפצצות המהוברות של תגמול ותגמול-נגדי. הסיכון הוא כה גדול, עד שיש במסעות אלה יסוד של התאבדות. והתאבדות אינה יכולה לעולם להתקבל על דעתו של כל אדם נורמלי.

אולם על קברותיהם של ארבעת חללי פטרה האחרונים (ראה טוגרת) מתעוררות מחשבות נוגות עוד יותר. כי הדור הזה, המעמיד מתוכו אנשים כה נהדרים למסע הרפתקאות מסוכנים, אינו מסוגל להוליד אני שים למיליון תפקידים חיוביים יותר.

נסיגת סיני, פרשת רצח קסטנר ומשפט עמסון בן-גוריון, חושפים באור חיות את חוסר-יכולתו של הדור הצעיר לנקות את ביתו הלאומי ולהפיק בו רוש חדשה, דורה, אשר בנוי מוכנים בכל עת למות למען אידיאל גדול או קטן, אינו מסוגל בשום פנים ליצור לעצמו בסיס לחיים של טעם.

מדיניות

מחוק למפה

מפת העולם של 1957 היא מפה של גנטי — מפה של אוצרות בלתי-מנוצלים, של קידוחים, של צינורות ושל דרכי-מעבר.

התקווה העיקרית של מדינאי מיבצע-סיני היתה כי הודות לנצחון הנשק העברי תעלה ישראל סוף-סוף על מפה זו. התוכנית הצרפתית-ישראלית היתה פשוטה ומושכת: מי אחז שממילא תעלת-סואץ לא תספיק בקרוב למעבר כל הנפט המרחבי לאירופה, מוטב לחלק את השקעות המערב כך שלא יתרכזו כל דרכי-המעבר בארץ אחת. תחת להשקיע כספים נוספים להרחבת תעלת-סואץ, שהיא מכשיר של סחיטה בידי מצרים, מוטב לבנות צינור חדש מאילת לחיפה, שיהפוך את ישראל לגורם-נפט עולמי ויפחית את כוח הלחץ של גמאל עבד אל-נאצר.

השבוע נמוגה גם תקווה אחרונה זו להפיק תועלת כל שהיא מיבצע סיני. בוועידה האנגלו-אמריקאית בברמודה הוחלט לבנות אמנם צינור חדש, אך לא דרך ישראל אלא דרך תורכיה. ישראל נשארה שוב מחוץ למפה.

צינורות רשמיים. התקוות הנלהבות שנקשרו בישראל לתוכנית הצינור היו אופייניות לתמימות העצומה השוררת בצינור המדינה לגבי עניינים בינלאומיים.

האנגלים לא התלהבו מעולם לתוכנית. ערב מיבצע-סואץ עובדה בחוגים בריטיים אחרים מאד תוכנית סודית: לקנות מי מצרים את רצועת המדבר בין טבה (ליד אילת) ורפיח, לבנות ברצועה זו תעלה שנייה ולהניח בה גם צינור נפט. תעלה זו, שהיתה מפרידה ממילא בין מצרים וישראל, נראתה לאנגלים כבסיס בטוח חדש לשלטונם במרחב.

תוכנית זו חוסלה אוטומטית ברגע שהחליט סר אנתוני אידן את החלטתו האומית ללחץ לשתף פעולה עם צרפת וישראל ביבצע נגד מצרים. היתה זאת אחת הטענות העיקריות שהושמעו אחר-כך נגדו בחודרי חדרים, ושרמו לסילוקו מן השלטון.

הצרפתים תמכו ברעיון הצינור הישראלי, מפני שקיוו שימשם בסיס לנוכחותם במרחב וגשק במאבק נגד הערבים. הוא היה קושר

בדומה לאמריקאים, שקנו את אדמות תעלת-פנמה לפני שבנו את התעלה עצמה.

את ישראל למשך זמן רב לעגלה הצרפתית. אולם נציגי ישראל בפאריס הזהירו את ירושלים בפני אופטימיות מוגזמת. ההחלטה האמיתית, כך הודיעו בדו"ח פנימיים, לא תהיה כלל בידי צרפת.

הדיונים על הצינור יצטרכו לעבור צינור רות רשמיים רבים, שיובילו מפאריס לי-אמריקה, למסדות כלכליים בינלאומיים בהם ישלוט ההון האמריקאי. במקרה הטוב ביותר יימשך תהליך הדיונים חודשים ואף שנים. במקרה הרע ביותר תפסול אמריקה את הצינור מיד.

בסיס לכל החלטה חיובית היתה צריכה להיות, כמובן, ערובה אמריקאית להבטיח את חופש מעבר מיכליות הנפט במיצרי טיראן.

מכה אכזרית. החלטת ברמודה היריחה כי הדיפלומטים הישראליים בפאריס היו הרבה יותר מציאותיים מאשר חברות החצר של בן-גוריון, שחוסר-ניסיונם המדיני עולה אף על אהבתה את צרפת.

לא לאנגלים ולא לאמריקאים היה חשק לסכן את העורקים העדינים של ממלכת הנפט בסכסוך הישראלי-ערבי. הם העדיפו צינור הרחוק מכל סכסוך, בתורכיה הרחוקה, שיעבור כולו בשטח ברית בגדאד. לצרפת כמעט ולא היה קול בפרשה כולה.

לגבי ישראל לא היתה החלטה זאת רק מכה אכזרית, מכאיבה לא פחות מנסיגת עזה. היתה זה גם אות מבשר רעות: הוא הוכיח, בין השאר, כי האמריקאים אינם מאמינים במיוחד בחופש השיט במיצרי טיראן.

דעות

אברך מצוחצח

מן הרגע שירד ד"ר נחום גולדמן מכבש המסוס, לפני שלושה שבועות, הרגיש צורך דחוף לשפוך את לבו הפוליטי. אולם ההזדמנות לא ניתנה לו. לחברי הנהלת הסוכנות לא היה כל חשק להקדיש את הזמן היקר לבעיות פוליטיות, הסתפקו בבעיות העליה והכסף. דויד בן-גוריון לא הרגיש בצורך פנימי להיפגש עם גולדמן, שדעותיו הנוגות דות ידועות לו היטב. הוא סירב פשוט לקבלו.

ההזדמנות הגדולה באה כשהוזמן גולדמן להרצות בפני צמרת המזרחי על היחסים בין הסוכנות והממשלה. גולדמן שכח את הנושא למענו נקרא, והדברים את הנוכחים באסיפה הסודית בבית מאיר הירושלמי בסקירה מדינית מרעישת. דעתו של המנהיג הצינור הנייד ביותר בעולם, שהיתה לו הזדמנות טובה יותר מכל אדם אחר לגבות את עדו. תם של מנהיגי המדיניות הבינלאומית על העניינים הנוגעים לעתידה של מדינת ישראל:

- מיבצע סיני היה משגה היסטורי.
- ישראל קילקלה ללא צורך את יחסיה עם ברית-המועצות.
- כל עתידה של ישראל קשור ללא סייג ביכולתה להשיג שלום עם עמי ערב ולהשתלב בגורם העולה בעולם — גוש עמי אסיה ואפריקה.
- תחת למצוא שפה משותפת עם עמי אסיה והערבים, שהם לבדם חשופים, התקשרה ישראל עם האימפריאליזם המתפורר. בריטניה כבר הכזיבה, וגם צרפת היא מש' ענת קנה רצון, כי ברגע שממשלה אחרת תירש את מקומו של גי מולה, תחוסל פרשת הידידות.
- צרפת תאבד גם את כל צפון אפריקה, בגלל מיבצע סיני. "אני הייתי מציל את אלג'יריה בשביל צרפת".
- במשרד-החוץ יש מחלקה לכל דבר, חוץ ממחלקה לענייני ערב.
- חוסר חוש ההתמצאות של דויד בן-גוריון במדיניות הבינלאומית מדהים.
- משה שרת נטול כל יוזמה פוליטית, אינו אלא "אברך מצוחצח" (געמפוטער יונגערמאן).
- גולדמן עמד להיפגש עם עבד אל-נאצר, בתייחסם של היוגוסלבים, אך מיבצע סיני מנע זאת.
- מיבצע סיני דחה את השלום לפחות לשנה, ואולי לכמה שנים.
- היה זה אופייני, כי הפוליטיקאי היחיד המותח ביקורת רצינית על מדיניותו של דויד בן-גוריון וחברות בני-חטותיו הוא אדם שאינו תושב ישראל.

הם ישובו בשק"ם של אילת, שתו בירה

ארבעה יצאו

אור ליום רביעי השבוע הודיעו שלטונות ירדן כי נמצאות ביריהם ארבע גופות של צעירים ישראליים שנהרגו בקרב מעבר לגבול ירדן. היו אלה גזויותיהם של ארבעה צעירים, יושבי הנגב הרחוק, אשר לא למדו לקח מנסיגות העבר וניסו להגיע לפטרה — העיר הנבטית החצובה בסלע אדום. הארבעה — דן גלעד, רם פרגאני, מנחם בן-דוד וקלמן שילבסקי, נהרגו בקרב עם בדואים בצהרי יום שלישי, כ"ט 18 שעות לאחר שעזבו את גבול ישראל. סיפור זה הוא סיפורה האישי של חברתו של אחד ההרוגים — דן גלעד. הוא חושף את הצד השני של יצר ההרפתקאות שחדר ללב צעירי ישראל, את הצד בו נמצאים ההורים השכולים והחברות האבלות, שההרפתקנים אינם חושבים עליו.

- מאת אראלה -

כשנה וחצי, לא היה דן מסוגל לשבת בי-תל-אביב. הוא חזר לקיבוץ בתקופה שיוכל לעלות עם גרעין השומרי-הצעיר, התנועה בה התחנך, להתישבות בסביבות אילת. כשי-התברר שתכנית זו לא תצא לפועל, הצטרף לפלוגה המקובצת של הקיבוץ המאוחד, עבר הכשרת דיג קצרה במכמורת וירד לאילת. מאז לא עזב אותה עוד.

מדי פעם הייתי יורדת לבקרו. דן היה טיפוס של אדם המסוגל לקום יום אחד ולצאת לטיול לבדו בערבה השוממה. כשי-הייתי באה אליו, היה לוקח אותי עמו לי-טיוליו. הוא היה מכריח אותי לדעת ולהכיר כל מקום שעברנו ובדרך חזרה היה בוחן אותי אם אכן למדתי היטב.

הסיירות היתה טבועה בדמו. למרות שהיה שוקע וקורא במפות כשם שאדם אדוק קורא בסידור, לא היה לדני כל צורך במפה. לא פעם היה טוען: "הסיור אצלי זה עניין של חוש". חבריו סיפרו שבמקרה אחד חיפשה יחידה צבאית בעזרת מפות במשך יומיים תמימים אחר גבי מים בנקודת-ציון מסוימת — ולשוא. דני בא וללא כל מפה הוביל את היחידה ישר אל גבי המים.

באחד הסיורים בנגב פגש דני בשייך ערי-בי. הם ערכו ביניהם מעין התחרות פרטית בוויכוח מקומות בסביבה. כשהתברר לשייך הבדואי שדן בקיא ממנו במקום, הציע לו להצטרף אל שבטו ולהימנות בין בניו. לא פעם אמר לי דן: "אילו הייתי יכול להגיע לי-נעשה בדואי. ככה הייתי יכול להגיע לי-מכה".

תמיד היו בו שאיפות למרחבים רחוקים. הוא היה חולם על מסעות ללב אס-ריקה. פעם גם שמעתי שתיכנן נסיעה בסירה מאילת לחופים רחוקים. משום כך גם החליט להיות גיאולוג. הוא למד את המקצוע בעצמו ולא רק בעזרת ספרים. אהבתו את הטבע ונוף הנגב היתה לו מקור השראה בגילוייו והישיגיו בשטח זה. אנשי מקצוע נעזרו בידעותיו והוא שילח את קניון הכתובות ליד ראס אל נאקב.

(ראה שער)
את הסיפור הבא מספרים כל מכריו של דן גלעד מתקופת שירותו בצבא. דן היה אז מפקד יחידה בנגב. אנשי היחידה היו ברובם עולים חדשים מארצות המזרח ומדי פעם היה דן מוביל אותם לנסיעות מפרכים ברחבי הנגב. באחד המסעות שם דן לב שהאנשים העייפים תוקעים את עיניהם בקרקע ואינם מתבוננים בנוף הפראי שמסביבם. הוא עצר את היחידה, פקד על האנשים לעבור לדום ולדגל את גשקם לכבוד יפי הנוף. מאותו יום ואילך שוב לא נעצו הצועדים את עיניהם באדמה. הם הפכו לאנשים שלמדו כיצד לאהוב את הנגב.

דן עצמו היה משוגע אחרי הנגב. הוא הכיר על פה כל שביל וכל ואדי שבו. עוד כשהיה נער, בתקופת מלחמת העצמאות, לא יכול היה לשבת בשקט במשך מזרע בו למד, אלא הגיע בטרמפים לבאר-שבע זמן קצר אחרי כיבושה. הוא הצליח גם להגיע לאילת עד אשר גילו אותו שם והחזירוהו הביתה. כאשר תם מועד שירותו הצבאי, לפני

צבר בתי רגלי. דן גלעד (קונסטנטי טינר), שהוביל את קבוצת המטיילים בדרכי-לא-חזרה לעיר הנבטית, פטרה. **דמעת החברה.** אראלה, חברתו של דן גלעד, עומדת רכונת ראש ליד הקבר הי-פתוח, אליו הורדה גופתו של חברה המנוח.

ותיכנונו את פרטי המסע לפטר

הגיאולוגיה, אמר דן, היא המקצוע היחיד בו אפשר ללמוד ולעשות משהו וגם להסתובב ולסייר.

השלושה האחרים

ידדתי לאילת לפני שבועיים, לחגיגות יום אילת. דני, שעזב את פלוגת הקיבוץ המאוחד, נשאר במקום כנהג באחד מישובי הסביבה. מטרתו היתה להרוויח ולחסוך כסף ולהמשיך באין מפריע בלמודיו. כאשר ניסיתי להשפיע עליו שימצא עבודה יותר מתאימה לכשרונותיו השיב לי קצרות: "אל תהיי סנובית!"

ישבנו באילת בעצרת שנערכה לכבוד יום אילת, עד אחרי נאומו של יגאל אלון. כשִׁישבנו ראיתי שני בחורים, בלתי מוכרים לי, שנגשו אלי.

"מה עם הטיול, דני?" שאל אחד מהם. הם החלו לדבר על דלק למכונית. לא שמעתי מה בדיוק דברו אולם הבנתי שהם עומדים לצאת לסיור. "כל זמן שאני כאן, דני לא ייצא לשום סיור", הודעתי.

"מה את עושה בושות?" הפציר בי דני. הבחורים צחקו על שאני מתעקבת בדבריהם ומתעקשת.

למחרת, כשחזרנו לאילת, שוב ניגשו אלי השניים והחלו לשוחח עמו. התעצבנתי על שהם מונדים דדני. בשבת באנו לקיבוץ הִגלידה באילת. היתה שם חברה גדולה ועלי זה של בחורים ובתוכם אותם שני הבחורים ועוד צעיר בשם רם פרגאי. אותו הכרתי. הכרתי את רם עוד מהתקופה בה היינו נערים צעירים במחנות העולים. הוא היה צעיר בלונדי ויפה תואר, שנהג תמיד להסייב עם בגד ים וחזה חשוף בצדף הִתנועה. מדי פעם היה בורח משעורים משעִממים בבית־הספר ובא עם החברה לצדף: נפתח כאן בית־ספר חדש", היה אומר, "בית ספר חוגים". הוא היה תמיד בעל מרץ.

כשוכנסנו לקיבוץ הגלידה, לא הספקתי לראות את הנעשה סביב והשלושה כבר חספו את דני והלכו עמו לצד "לכמה רג עים". הם חזרו אחרי שלוש שעות. באותו זמן ישבתי עם שאר האנשים וניסיתי למצוא מכרים שיספיעו על הבחורים לא לשחק את דני בטיול שהם עומדים לעשות.

כשחזרו הארבעה, נסענו ביחד לשקם. למרות שכעסתי עליהם, התיידדתי עִמם במהרה. הם היו טיפוסים עליונים של צברים אופייניים. הם הזמינו בירה והשיחה זרמה בשטף. בין השאר דיברו גם על פטרה. הם דיברו על דורו לוי שנהרג לפני שנה בשבוע מפטרה, והתוכחו עם רם על משהו מאחורי ההררים הגבוהים שמעבר לגבול. לא עלה אז בדעתי לקשור את הטיול שלהם עם פטרה. לפני שהלכנו, קנו הארבעה כל מיני דבִי

רים בשקים. זה היה משהו נורא לראות את החבילות שסחבו: ערימה גדולה של סבִי־לאות שוקולד ובקבוקי משקאות חריפים. כששאלתי למה נועדו המצרכים, ענו לי: למסיבת פורים.

דני היה המבוגר שבהם. בן 23. קלמן שי לבסקי עשה עלי רושם של בחור נמרץ, סוער ופיקח. עיניו לא היו שקטות אפילו רגע אחד. הוא התאים מאוד לאפיו של דן, כאילו תאמו האחד את השני. רם פרגאי נראה יותר ילדותי. זקנו צמח פרא והיה בלתי מסודר, אך היו לו עיניים חודרות -- צבר בכל מאת האחוים. מנחם בן־דוד היה השקט שבהבורה, אך גם לו / חסרה אותה צורת דיבור צברית.

★ ★ ★

הוא אהב מוסיקה

מלי מנות. משיחת הארבעה לא נתן בסיבה הם עכשיו די שקטים... חשבתי לדבר על זה עם דן וכשהיינו לבד שאלתי אותו: "על איזה ערבים דברתם?"

"מתחננו אותך קצת", הוא השיב לי. למחרת היתה מסיבת פורים. דן התי לבש והתחפש לשיך ערבי. הוא חבש כפיה והתעטף בשינל ופיומה. הוא היה יפה. התלבושת התאימה לו. אני התחפשתי ל־ערביה -- וגראנו כמו זוג בואי מושלם. השתעשענו באותה מסיבה. דן החזיק בחיקו נחש גדול והיה מפחיד בו את הנערות.

בסוף הערב נשארנו רק כמה אנשים במקום. מישו ניגן באקורדיון ודני תופף על תוף. זה היה גם כן אחד מתחביביו. עוד מילדות ניכרה בו שמיצה מוסיקלית אבסולוטית. במשך שנים למד לנגן. הוא היה שורק קטנים מסובכים של באן בקלות מפתיעה. כשהיה במורע למד לנגן על מפותחית, אולם לאחר שנכתב בקונצרט של

קדש ברנע. תמונת נוף של נוה המדבר בסיני, אליו ערך דן את טיולו האחרון לפני המסע לפטרה, זמן קצר לפני הנסיגה. התמונה צולמה בידי דן. נוף פראי זה שימש גם נושא לרבים מציוריו של דן גלעד.

פגישה עם ערבים. תמונה נוספת מסרט הצלומים האחרון במצלמתו של דן גלעד. מראה את אנשי הסיור לקדש ברנע בחברת מספר ערביות מהכפר קסיימה. שבאו לשאוב מים ממעינות נוה המדבר.

הצילומים שהוחזרו מן המסע האחרון מעבר לגבול

לארי אדלר הגיע למסקנה שלא יוכל להגיע לרמתו והפסיק לנגן.

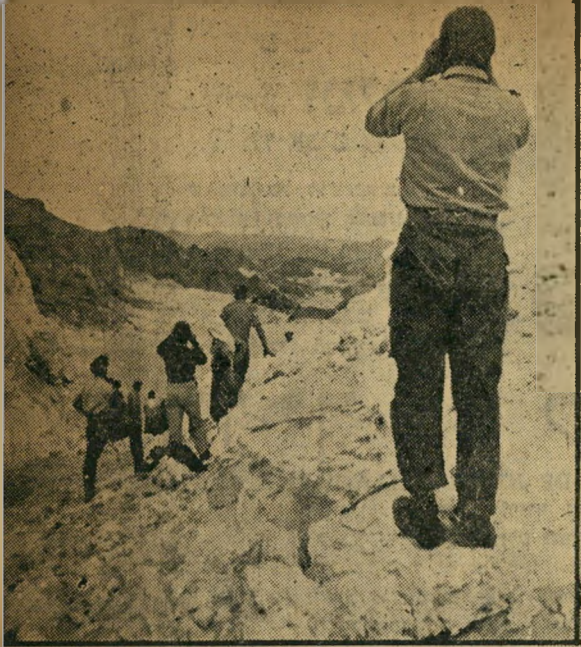
אחר כך החל לתופף. הוא תופף גפלא. היה לו גם קול בלתי רגיל. עמוק וגברי, וכשהחברה היו שרים היה דני שר תמיד בקול שני מיוחד. שלושת האחרים לא היו באותה מסיבה.

למחרת, ביום שני, שבערבו יצאו הארבעה לדרכם הגורלית, נסעתי חזרה צפונה. דן הביא אותי עד למטוס. היתה לי הרגשה מוזרה כשעליתי למטוס. בכל פעם כשהייתי נפרדת מן היה נדמה לי שיותר לא אראה אותו. גם הפעם חזרה ההרגשה אלי. רציתי לרדת מהמטוס ולהפריד ממנו שוב. לא נתנו לי. בכל זאת ירדתי ברע האחרון ואמרתי לדן: "תכתוב אלי אתה הראשון ותבטיח לי שבאמת באמת לא תצא לסיור."

כל הדרך צפונה הרהרתי בדני. הוא היה בחור בלתי רגיל. הוא קרא ספרי מדע, בתוכם על נושאי פיזיקה אטומית, כאילו היו אלה רומנים מרתקים. חברים היו לזוים ממנו כסף ולו לא היה איכפת אם יחזירו לו או לא. מתחת למסוה של גבריות נוקשה הסתתרה נפש פיוטית יפה אשר דני לא רצה שאיש יגלה אותה לעולם. בשעות הפנאי שלו צייר ציורים ונלאים. אמו מספרת שכאשר היה עוד ילד חיבר פעם שיר על חנה סנש והמורה בבית־הספר לא האמינה שהוא מסוגל לחבר שיר כזה. היא הזמינה את ההורים שאישירו כי אכן הוא עצמו כתב את השיר.

אל הוריו היה דני קשור יותר מכל. בגללם לא חתם על שירות קבע בצבא. על המלחמה הסתכל בצורה מיוחדת במינה. כשחזר ממלחמת סיני אמר לי: "המלחמה הזאת לא מוצאת חן בעיני. אני אוהב להיר לחם עם שוה לי. אינני יכול להילחם עם אנשים שלמשמע הכדור הראשון מרימים את ידיהם. אני רוצה להילחם בגברים."

הוא לא שנה את הערבים. פעם אפילו

התמונה האחרונה של דן גלעד (מימין), שצולמה זמן קצר לפני צאתו לדרך הדמים לפטרה. התמונה, בה נראים אנשי הסיור צופים לעבר הרים רחוקים, מבטאת את הרגשת ההרפתקאות של הצעירים שנלוו.

נוף מדבר נכלל גם הוא בין צלומיו האחרונים של דן גלעד. בסיוריו לא צילם דן מעולם אנשים או פרצופים. מצלמתו היתה המחסן בו אגר את רשמי הנופים בהם עבר.

אמר: "אני מבסוט מהמצרים -- היום הם ניהלו קרב יפה."

★ ★ ★

שם בעיתון

הגעתי לתל־אביב ומיד ישבתי לכ־תוב מכתב לדן. כתבתי לו שהמתנה הגדולה ביותר שיכול הוא להעניק לי תהיה בזה שלא יצא לסיור. היתה לי ההרגשה שיותר לא אראה אותו. לא פעם דיברתי אתו על המוות. דן לא התיחס לזה ברצינות. הוא האמין שימות צעיר וביקש שבאם יקרה לו משהו אהיה עם הוריו.

בימים הבאים התחלתי לחפש בעתונים אם קרה משהו. כשראיתי שלא קרה זיכר הייתי בטוחה שהסיור עבר בשלום. עד אשר קראתי בעתון כי ארבעה אנשים נהרגו בדרך לפטרה. היתה לי הרגשה שלא יכולתי להשתלט עליה. טלפנתי לאילת ושאלתי על מסוגל ללכת לפטרה. החבר ענה לי: "אם מחבריו הטובים כדי לברר אם דני היה מסוגל ללכת לפטרה. החבר ענה לי: "אם באמת יצא דני לסיור ארוך אין מקום בארץ שהוא עוד לא מכיר -- זה יכול להיות רק מחוץ לגבולות."

בערב פגשתי אדם שאמר כי ידועים לו שמות ההרוגים. הוא הרגיע אותי ואמר כי דן גלעד אינו בין השמות. האמנתי לו. נרגעתי והייתי שקטה. בבוקר גטלתי את העתון ליד. השורה הראשונה שהזדקרה מול עיני היתה ההודעה על הרוגי פטרה. השם הראשון היה שמו של דן גלעד.

לא בכיתי. ישבתי עם העתון בידי ו־נעצתי את עיני בו במשך חצי שעה. אמא ראתה שאני יושבת כמות ברכ. אמותי לה: "אל תצעקי ואל תבכי -- דן נהרג". כאילו כלום לא קרה קמתי ויצאתי לרחוב. הלכתי והלכתי ברחובות העיר ולא הרגשתי את הנעשה סביבי. עד שהתחלתי להבין מה קרה.

יגון ההורים. קלמן ופנינה קונסטנטינר בהלוית בנו. הצד השני של מסבט טיולי הסכנות, בו אין המטיילים מתחשבים.

רעב -

(3). רשאי שר הבטחון להור
רות על העסקתם או אי העסקת
תם של עובדים או סוגי עובדים
מסוימים במפעל שלגביו ניתן
הצו, אם ראה צורך בכך למטן
בטחון המדינה.

קובץ התקנות 671

עזר ודמו של חקים יהודה התמוטט ביום
הששי, לפני 10 ימים. באותו יום חשב
רק על חג הפורים המתקרב ובא. בשלוש
אחר הצהריים משך את ידית המנוף, סגר
את הכלים בארגו, החליף את בגדי העבר
דה וצעד יחד עם שאר הפועלים אל שער
היציאה על מנת להחתיים את כרטיס עבר
דתו, ככל יתר עובדי בתי הזיקוק החי
פאיים. ואז, כשהחתיים את הכרטיס, דחף
מישהו מעטפה לידו. היה זה פפרמן, מהל
משרד המנגנון.

חקים היה מאושר. "ומן רב חכיתי למכ"
תב מהנהלת המפעל המאשרת את העלאת
משכורתו בגלל הוותק, הסביר. "הייתי
בטוח שבמכתב מדובר על תוספת של כמה
לירות למשכורת. זה היה בדיוק לומן, לחג
הפורים."

המכתב היה כתוב באנגלית. חקים אינו
יודע לקרוא אנגלית. הוא ביקש מאחד ה-
פועלים לתרגם לו, אך כבר לא היה צורך
בכך. כמה מטרים לפניו שמע קולות של
פועלים אחרים. הם התאספו מסביב לפפר-
מן, ורקו בפניו את המכתבים שהיו דומים
בתוכנם למכתבו של חקים. "פיטרו אותנו
מטעמי בטחון!" קרא מישהו באוזניו.

חקים לא הבין כלום. למה פיטרו אותו
ולמה "מטעמי בטחון"? דווקא? הוא זרק
את המכתב לרגלי פפרמן, ביקש ממנו הס-
ברים. "אינני יודע כלום," הצטדק פפרמן,
"זוהי הוראה של שר הבטחון."

★ ★ ★

אלמוני ידע קודם

השבע, היו עוזריהם של כמה
העורכיון עסקים בנסיגות נואשים
לרדת לסוף דעתו של שר הבטחון, דויד
בן-גוריון. "טעמי הבטחון," שהיו מאז ומ-
תמיד טעמים נסתרים ביותר, לא הסבירו
די הצורך מדוע נגזר על יהודה חקים להע-
בש בגזירת רעב יחד עם ג'נט אשתו הנמ-
צאת בחורש הששי להריונה ועם שני יל-
דיהם, שרה ויצחק. הם גם לא הסבירו
מדוע נפל עונש דומה בחלקם של אחד-
עשר פועלים אחרים, יהודים וערבים, כו-
לם פועלים מקצועיים מחזיקי מפעל בתי
הזיקוק.

היו בכל זאת כאלה שהבינו את שרם
המזור של הטעמים הנסתרים. אחד מהם
היה יוסף אלמוגי, מזכיר מועצת פועלי
חיפה וד ימניו של אבא חושי. "זה ענין
בטחוני ואין לי מה להוסיף," הסביר בפס-
קנות. "אנחנו לא מתעסקים בפוליטיקה."

הפועלים שהקשיבו לתשובתו, הבינו כי
בשרת הפיטורים לא היתה חדשה לאלמוגי,
ולא היה בליבם ספק כי שליטי חושיסטאן
נטלו חלק בעבודת ההכנה של המבצע הבט-
חוני.

שנים-עשר המפוטרים התחלקו לשתי קב-
צות: הראשונה כללה ארבעה פועלים ער-
ביים, שלגביהם אין במדינת ישראל דאגות
מרובות, ואשר הפליתם הפכה כבר לשיטה.
הקבוצה השנייה כללה שמונה פועלים יהו-
דיים, שחלק מהם השתייך למפלגה הקומו-
ניסטית הישראלית, ואשר לא הכחישו עוב-
דה זו. חלק אחד עזב את המפעל או לא
השתייך אליה מעולם.

הודעת הפיטורים ירדה על המפעל כולו
כמהלומה. הפועלים המפוטרים לא ידעו מה
עליהם לעשות. "אם לא נצא תיכף ומיד נגד
הגזירה הנוראה, לא נוכל להשתחרר מה-
כחם שהוטל עלינו לעולם. כי מה יאמרו
בני כשישמעו שאביהם פוטר מבתי הזיקוק
מטעמים בטחוניים?" שאל שמעון גויגסר,
אב לילד בן שנתיים.

פועלים הראשונה של השובתים היתה
פניית אלמוגי ולמזכירי אגודת פועלי ה-
נפט. תשובותיהם ההססניות של המזכירים
הסבירו כי במידה שניתן לפעול, יש לעשות

במדינה

מסים

יחי הבזבזו!

הפחד הנורא המרחף בימים אלה על מנה-
לי חברות כלכליות חשובות בישראל הוא
הפחד מפני רוחחים. כי לפי הצעתו החדשה
של שר האוצר, תצטרך כל חברה לשלם,
מכל לירה שתרחיק, מסים בסכום של 630
פרוטה, במקום סכום של 540 פרוטה עד
כה. מכיוון שאין לשום אדם גורמלי חשק
לשלם מס כל כך גבוה, שוברים עתה כמה
ממייבס הגאונים הכלכליים בארץ את ראשם
כיצד להגדיל את הוצאות חברותיהם בצורה
שתקטין את הרווח הרשמי שיתגלה במאון.
גם אנשים פחות מבורכים בנכסים יצ-
טרכו לסבול, כי ידי המדינה יעמיקו לרדת
לכיסיהם. רווח המרווח 200 ל"י לחודש,
יצטרך לשלם מס הכנסה ויהב בסך 370 ל"י
לשנה (במקום 315). רווח המרווח 400 ל"י
יצטרך לשלם 1237 ל"י לשנה. אדם גשוי
בעל משכורת חודשית של 400 ל"י יצטרך
לשלם 1082 ל"י לשנה.
אומללים ביותר יהיו אותם שהכנסותיהם
כל כך גבוהות (וגלויות לעיני גובי המסים)
עד שיצטרכו לשלם 725 פרוטה מס על כל
לירה נוספת שירחיחו.

כאב ללא יין. משלם-המסים הישראלי
דומה עתה לאדם המתעורר למחרת הנשף
כשראשו מתפוצץ מכאב, למרות שלא שתה
טיפה מרה אחת במסיכה. ישראל וכנעה ל-
אוי"ם, שום סנקציות לא הוטלו עליה. אולם
בכל זאת עליה לשלם את המחיר.
האוצר רוצה לגבות מן האזרח סכום גו-
סף של 60 מיליון ל"י. בהעדר סיסמה
אחרת, מתנופפת על המיבצע סיסמת העליה.
הגדלת המסים הישירים תכניס רק 15
מיליון ל"י. שאר ההכנסות המקחות:

- העלאת מחירי מוצרי מותרות: 20 מיליון.
- ביטול הסובסידיות למיצרכים חיו-ניים: 20 מיליון.
- מס רכוש חדש על בעלי נכסים: 5 מיליון וחצי.

לפי התיאוריה הישנה, הנראית צודקת
מאד, יש להטיל מסים רק על הכנסת האדם,
כי המרחיח יותר משלם אז מס גבוה יותר.
אך לעתים קרובות זוהי תיאוריה כוזבת,
כי ככל שגדלה ההכנסה, כן קל יותר להצ-
לימה. אולם הנוק האמיתי חמור עוד יותר:
המס על ההכנסה מפתה את המרחיח לבזבז
מיד את כל כספיו, במסחה של הוצאות
עסקיות, אינו ממריץ אותו לחסוך כספים
לשם השקעתם וצבירת הון יוצר.

לכן מעדיפים כלכלנים מודרניים רבים את
השיטה הפשוטה: מס על ההוצאות. אם אדם
מרוויח כספים, אך לא כדאי לו להוציאם
מפאת המסים, הוא נוטה לחסכם ולהשקיע
במפעלים המועילים למשק.

התפתחות המסים בישראל מכוננת את ה-
אורח לדרך אחרת. מעליה מתנוססת הסיס-
מה: העלם את הכנסותיך, בזבז את כספך.

המשק

שפו מן הכובע

השמש האמריקאית החלה שוב זורחת על
המשק הישראלי. בין השאר גדלו הסיכויים
לקבל הלחאה מבנק הייבוא והייצוא. היה
רק צורך בתוכנית יפה. מאחר שהתכנית לא
היתה מוכנה, נתעורר הצורך הדחוף להמ-
ציאה.

המלאכה הוטלה על שני מומחים, שסול-
קו בשעתו מתפקדים בממשלה מפני שלא
יכלו להסתדר עם גדולי האוצר. השניים:
הכלכלנים אוסקאר גאס וגיימס בל. הם
עשו את עבודתם בתנאים של מירון. ה-
תוצאה היתה דומה למלאכת קוסם, הוציא
שפן מן הכובע.

מים, מים וששון. לפי התוכנית ש-
הוגשה לבנק האמריקאי, נדרש סך של 75
מיליון דולאר לשני צרכים: המשכת מפעל
המים ונטיעת פרדסים.

במרחב כל תוכנית של מים קוסמת, ביחוד
לזרים. אין דבר יפה יותר מאשר הצעה
להגדיל את השימוש במים בישראל מ-1050
מיליון ל-1900 מיליון מטרים מעוקבים, תוך
עשר שנים, או להכפיל את שטחי ההשקאה
משניים וחצי לחמישה מיליון דונם.

הצרה היא רק שאיש אינו יודע בדיוק מה
ייעשה בשטחי ההשקאה החדשים. ברגע זה
הבעיה בחקלאות הישראלית אינה חוסר
מים, אלא עודף מים. כך דרשה הקרן ל-
(המשך בעמוד 8)

השבו ע בקולנוע זמיר תל-אביב

שעתיים של הרפתקאות,
מתיחות ומשחקי אהבה!

טוני רייט

בתפקיד סלים קלאגן

ליליאן דיי ורוברט ברי
בסרט הדינמי הבילתי רגיל

תורך בא קלאגן

A TOI DE JOUER CALLAGHAN

קלאגן — אוהב ורודף נשים!

קלאגן — בתפקיד הבלש הכליכיל

לפי ספרו המפורסם של פטר שייני Peter Cheyney!

קלאגן שיוצא שלם מהרפתקאות ורדיופון לאין סוף.

הכניסה מוגבלת לגיל 16 ומעלה!

3 הצגות ליום: 5.15 — 7.15 — 9.15 מופץ ע"י זינגר פילם

סעסועי פרז

REDLEY'S FOLLIES de PARIS

הרביו הסנסציוני החדש

יום יום 6.30 — 9 בערב.

בימי ב' וד' בשעות 4 אחה"צ — 9 בערב.

מכירת כרטיסים: ת"א: "כנף", "רוקוקו" ובקופות
העיר ירושלים: ש. כהנא, חיפה: "יובל", נתניה:
"סיגל", פ"ת: רובינזון, רחובות: "פלטורס",
ראש"צ: "מסדה", ר"ג: רכניץ ובזירהטרון
משעה 3 אחרי הצהריים.

אומבוסים: 22, 42, 51, 54, 57, 58, 62, ושרתי
מוניות. אחרי ההצגה אומבוסים ומוניות לכל הכוונים.

זירהטרון ZIRATRON

...העד רק יגמור את הסגירה **דוגמא!**

קוק בחיפה קיבלו לפני שבוע הודעת פיסורים בטענה כי הם סיכנו את בטחון המדינה

אמצעי חדש לבטחון המדינה?

נמט, 30. בימי מלחמת העצמאות קרא לנו אלמוגי ואמר שהעבודה במפעל חשובה יותר מהמלחמה בנגב. בוקר בוקר היינו יוצאים במשוריינים לשטח המפעל ועובדים בסכנת נפשות, עשרות שעות בשבוע. היו גם כאלה שלא נסעו. את אלה לא פטרנו היום מטעמי בטחון. אותנו כן."

למאיר נמט היו סיבות רבות להתפלא כי הנימוקים לפיטוריו היו "בטחוניים" דווקא. רק לפני כמה שבועות שוחרר נמט משירות מיוחד במבצע סיני. את שירותו מילא על אונית חיל-הים שהשתתפה בקרב הימי, אשר בסופו נשבתה המשתתפת איבר-הים אל אוהל. "בקרב לא הייתי מסוכן מבחינה בטחונית", התמרמר נמט. "אף אחד ממפקדי לא אמר לי זאת מעולם ואף אחד מפקודי לא חשב כך."

הביוגרפיה הבטחונית של מאיר נמט היא ארוכה מאד. היא מתחילה באונית המעפילים מריסה, אתה עלה לישראל בשנת 1944 מרומניה. המשכה בתא ההגנה בבתי הדין קוק, בקורס במסגרת הפלמ"ח וכאחד המתנדבים לפל"מ, עם פרוץ מלחמת תש"ח. בשתי הנחיתות שנערכו אז בחוף אל-עריש ובשירות הפלגות לליחי אוניות נשק, מזון ומעפילים אל חופי ישראל, היתה כשרותו הבטחונית של מאיר נמט בלתי-מוטלת ב"ספק."

זאת מלמעלה, לפנות אל מנהיגי המפלגות, נותני ההוראות.

שלושה מהמפוטרים עלו לתל-אביב, ל"בניין החדר הפועל של ההסתדרות, החלו לחפש את הכתובת הנכונה במסדרונות ה"ארוכים."

★ ★ ★

חוק הגיוס

אחרון בקר, מזכיר האיגוד המקצועי של ההסתדרות, הרצה בפני המפוטרים על חוקת ההסתדרות. "עליכם לחזור לחיפה, לפנות לאלמוגי. אם הוא לא יספק אתכם, תפנו לוועדת הביקורת המקומית. אחר כך לוועדת הביקורת המרכזית ורק אחר כך אלי."

למפוטרים לא היה זמן רב. זכות הערעור הניתנת בתקנה לפיה הורה שר הבטחון ל"הנהלת בתי הדין קוק לפטרם, מטעמי בטחון" מוגבלת ל-15 יום. הם עלו לירושלים, ביקשו מנציגי הסיעות לקבלם לראיון.

תגובתם של ה"חכים היתה שונה. עורך הארץ וח"כ המפלגה הפרוגרסיבית גרשום שוקן היה עסוק מאד. ח"כ עקיבא גוברין ממפא"י הרצה בפניהם על הגיוס המקובל בכנסת: "ככה פונים לחבר כנסת? קודם עליכם לכתוב מכתב, לבקש ראיון ואחר כך לבוא." ח"כ מפא"י אחר, ברוך אזניה, היה גימוסי לא פחות: "עליכם לפנות לבית הדין העליון, יעץ בטוב-לב. הוא סירב להאמין שהתקנה לפיה פוטרו אינה מניחה הקלה כזו."

חכים אחרים ממפ"ם, אחדות-העבודה ו"מקי" היו עניינים יותר. אמר יצחק בן-אהרון, ח"כ אחדות-העבודה: "אני מתנגד למקי", אולם אני מתנגד גם באופן פרימיטיבי לפיטורים ונגד זה שמשרד הבטחון יתערב בעניני עבודה. לא יתכן שהקטגוריה תהיה גם השופט. אם משרד הבטחון רוצה לפטר מישהו וטעמו גימוסי, יפנה לבית-המשפט. אחרת יהיה כאן גיוגל."

מפ"ם העלתה את הענין בהנהלת הקואליציה. המפוטרים חזרו לתל-אביב, פנו לעורכי הדין פישל הרצברג, ח"כ חנן רובין ויוחנן קושניר. השלב הראשון במערכה הארוכה והיגעה נעשה. "יהיה מי שיתמוך בנו", אמרו המפוטרים בסיפוק.

★ ★ ★

סכנה בבתי הדין קוק

מה שלא יתמכו בנו — מה אנחנו פושעים פליליים? שאל ה"עיר בחבורת המפוטרים, המכונאי מאיר

מיכאל טרומבובסקי תימן כמה וכמה תותחים תוך כדי מלחמת סיני. בקרבות, לא חששו מכך שאני מסוכן לבטחון ה"מדינה. נתנו לי לתקן את התותחים גם בלי שישרדו עלי. עכשיו נעשיתי פתאום מסוכן."

הפועלים, היו מצטרפים לרשימת ההרוגים. היום אני מסוכן לבטחון."

★ ★ ★

טענות מנוכחות

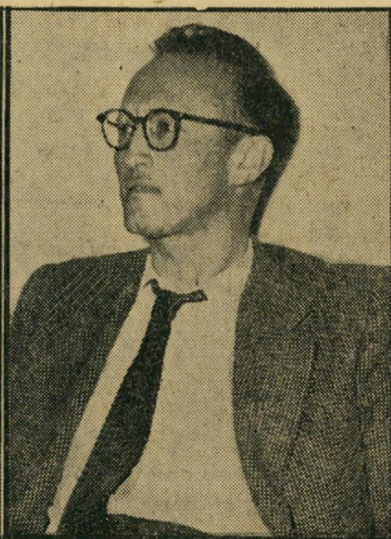
את נסירתו הבטחונית הראשון רכש יעקב ("ישיה") קרמר באונית המעפילים לים כנסת ישראל: "כשבאנו לגמל חיפה, התנהל קרב קשה עם האנגלים. אחד המעפילים לים נהרג וכמה נפצעו. כמה חיילים חפשו אותי והוליכו אותי בין שתי שורות של אנגלים וכל אחד הרביץ בי. בקת הרוכה." בקפריסין היה קרמר פעיל בהגנה ועבר קורס חבלה במסגרת הפלמ"ח. במלחמת ה"עצמאות גויס כחבלן. יותר מאוחר, עבר לחטיבה שבמסגרתה השתתף בכיבוש רמלה ולוד.

גם אחרי המלחמה המשיך קרמר במפעלי בטחון: הוא עבר בחציבת מעלה העקרים ובסלילת שדה התעופה באילת. כשגמר עבודות אלה נכנס לעבוד בבתי הדין קוק.

למפוטרים אין ספק מדוע פוטרו. "הסיבה היא פוליטית, למרות שלא כולנו משתייכים למקי", הטיח ארתור סורקין. "מי שאינו חבר מפא"י, אסור לו לעבוד במפעלי הדין קוק. לפני שנה ושנתיים לא רצו לקבל חברי מפ"ם לעבודה. אמרו שהם מסוכנים. אם הם יצליחו עכשיו, לא יהיה אף פועל בארץ בטוח בכך שמוחר לא יגידו שהוא מסוכן מבחינה בטחונית ושצריך לפטרם."

מיכאל טרומבובסקי, 33, מסגר-מכשירי שהשתתף במלחמת העצמאות ומשרת מסגר-תותחים במילואים; ידידה כהן, 35, צבע בעל עבר צבאי מגוון; ליאון פרשקו, רתך ואב לילדה בת שש, סבורים ממש כסורקין. בזמן מלחמת סיני הפסיקו שלטונות ה"בטחון את עבודתם של מאה פועלים ערבים. לפני כשבועיים הוחזרו הערבים לעבודה. במקומם פוטרו אחרים. לכן היתה זו טענה משונה כי אותם הערבים שנמצאו מהימנים בימי הקרבות נתגלו עתה כמסוכנים לבטחון.

השבוע הגישו עורכי-הדין את כתבי ה"ערעור של המפוטרים לבית-המשפט המחוזי בחיפה. תוצאות ערעור זה יקבעו במידה לא מבוססת את גורלה של הדימוקרטית הישראלית. אם תקבל ועדת הערעורים של ה"נימוקי הבטחון" הבלתי מגומקים של ה"בטחון, תחול הדימוקרטית מפלה ניצחת. גורלם של המפוטרים מבתי הדין קוק ב"חיפה הפך השבוע למעשה להיות בעל חשיבות מכרעת לגבי דמותה של מדינת ישראל. כי הוא יעמיד בפעם נוספת, זה מל זה, את חוקי המדינה הדימוקרטיים וחוקי החירום של ממשלת המנדט.

ארתור סורקין קיבל את מכתב הפיטורין בביתו. "הייתי חבר קיבוץ. שרתתי כנור טר בפלוגה הנודדת. רותקתי למפעל בימי מלחמת השחרור כחינוי למפעל בטחוני. עכ"שיו זכיתי לתואר "מסוכן לבטחון המדינה."

השבוע היפצה שמועה ש"ישנה עוד רשימה של ארבעים מפוטרים אחרים ומי ש"יעזור לשמונה שפוטרו, כבר יפטר מיד עם הארבעים". פקיד חושיסטאן ושלחי מנגנון הרושף לא הסתפקו גם בשמועה זו, הוסיפו אליה עשרות סיפורי-בדים ש"באו כולם כאחד לערער את המהימנות ה"בטחונית של הפועלים החתיקים."

חיך ארתור סורקין, נגר סוג א. "כש"פרצה מלחמת סיני קראו לי למשרד והודיעו כי צריך לשמור על המפעל. כל ערב הייתי מתחיל לשמור בשעה שבע ובבוקר הייתי מתחיל בעבודה כרגיל. אף פעם לא שחררו אותי מהשמירה, מטעמי בטחון. עכשיו אחרי המלחמה התגליתי כפושע."

כמי שהיה חבר הועד במשך שש שנים, יודע סורקין לספר על מאורעות רבים ב"חיי המפעל. עתה התעכב דווקא על המאורעות הבטחוניים: "ביום הרצה הייתי כנגריה. פתאום ראיתי כמה פועלים ערביים רצים עם מוטות ברזל ביד. הפועלים היהודיים רצו למקום הריכוז, אך אני נזכרתי כי כנגריה הסמוכה עובדים כמה יהודים. רצתי לשם והספקתי להזהיר אותם. יחד הצלחנו להיכנס למשרד ולסגור את הדלת מאחורינו. לא היה ספק כי אם לא הייתי מזהיר את

יהודה חקים עלה מיוון כבר בשנת 1945 באונית המעפילים דימיטריוס. "היה לי כבר פורים. אשתו בחודש הששי ולי אין עבודה. אני לא מבין שום דבר ממה שהם אומרים. מה פתאום אני מסוכן מבחינה בטחונית?"

"אם הייתי רוזן, זו לא היתה בעיה". מכריז מאיר נמט, 35. "אני מצפצץ עליהם, אבל איך אפשר עוד להאמין במשהו? רק לפני כמה שבועות חזרתי ממלחמת סיני. השתתפתי בקרבות ימיים ובמלחמת השחרור."

(המשך מעמוד 6)

עודפי ירקות, למשל, להקטין את גידול ה-
פילפל והחצילים בשני שלישים, מחוסר יכר-
לת קליטה בשוק.

התפוז הגדול. החלק השני של ה-
תוכנית המקסימה אינו יותר מבוסס ומחיר
שב. כיום ישנם בארץ 148 אלף דונם ה-
מניבים פרי הדור, ו-70 אלף דונם של פרי-
דסים חדשים, שעדיין אינם מניבים. לדעת
מומחים כדאי לנטוע עוד 70 אלף דונם, לכל
היותר.

אולם אנשי האוצר רוצים, לפי תוכניתם,
להגיע ל-500 אלף דונם פרדסים, לנטוע כל
שנה 50 אלף דונם נוספים. המספרים גר-
אים יפים: בשנה רגילה מכניסים הפרדסים
לישראל 50 מיליון דולאר. בשנה הנוכחית
הכניסו 75 מיליון דולאר, הודות לכפור ה-
חמור ששרר בארצות המתחרות, ואשר ה-
מיד את יבולן. עתה רוצה לוי אשכול לני-
טוע מיד פרדסים שיכפילו למעשה את ה-
הכנסה.

האסון הוא רק שאין כל בטחון שהשוק
העולמי מסוגל או מוכן לקלוט את הפרי
החדש. באירופה המערבית, למשל, עומד
לקום שוק-משותף, שיתן זכות בכורה לפר-
דסי אפריקה הצרפתית. ישראל תצמוד,
כרגיל, בחוץ.

אולם כשיש סיכויים לקבל כסף ודרושה
תוכנית דחופה, אין לבדוק בציציות. שהרי
אין זה הגון להרהר אחרי שיטות העבודה
של קוסם.

כפר קאסם

הפצצה הראשונה

הפצצה התפוצצה עוד בטרם התחיל הקרב
עצמו. עורך-הדין מקס קריצמן קם ממקומו,
ביקש לעכב את הקראת פרשת האשמה.
אב בית-הדין אלוף-משנה בנימין הלוי נענה
לבקשה. הוא לא ידע כי דבריו של קריצמן
יכונו בעוד דקות ספורות לשאלת כהונתו
כאב בית-הדין הצבאי המחוזי שכונס לדון
בגליון האשמה נגד 11 קציני וחילי הגבול,
הנאשמים ברצח בכונה תחילה של 47 תושבי
הכפר קאסם, במשולש הקטן.

הודעתו של קריצמן היתה קצרה: גודע
לו ממקורות מוסמכים על שיחה שהתקיימה
לפני זמן קצר בין הרמטכ"ל רב-אלוף משה
דיין לבין השופט הלוי עצמו. שיחה כזו,
טען קריצמן, מעמידה בספק את כשרות
כהונתו של השופט. דיין הוא מפקדו של
הלוי וגבוה ממנו בדרגה. דיין הוא גם צד
במשפט והתביעה הצבאית תובעת את ה-
נאשמים בשמו של הרמטכ"ל. פגישה כזו,
אם התקיימה, יכולה להצדיק חשש של
משוא-פנים.

הודעתו של קריצמן היממה את בית-
המשפט. הלוי הוריד את משקפיו, שאל את
הפרקליטים האחרים אם יש להם מה ל-
הוסיף על הודעתו של קריצמן, שהסביר כי
קיבל את הידיעה מאת אלוף הפיקוד. על
תוכנה של השיחה אמר קריצמן: "יש לי
ידיעה שדובר על משפט בדלתים סגורות.
הרמטכ"ל נימק בפני ד"ר הלוי את נימוקי
השלטונות בעד דלתים סגורות."

פרקליט המדינה קולין גילון, לבוש מדי
סגן-אלוף, הסביר את עמדתו: "הדרך להר-
כיה אם נתקיימה שיחה ומה נאמר בה
היא להביא את הרמטכ"ל לבית-המשפט."
קריצמן הצטרף לדעתו של גילון ובית-
המשפט החליט בהתאם לבקשה. קצין בית-
הדין, סגן צעיר, מיהר לטלפון, בסיוון
להתקשר עם רב-אלוף דיין, הנמצא בחופשה.

מליצות ספרותיות. בינתיים, התחילה
התביעה בהקראת פרשת האשמה. הקהל ש-
הצטופף בצריף המחנה הצבאי הירושלמי,
היה כמעט אחיד בגוונו: חאקי של מדים,
מקושט בברק הנחושת של עלי זית ותאנה,
כיסה את ספסלי העץ המעטים, שרק שלושה
מהם הוקצו לקרובי הנאשמים ולכתבי ה-
עיתונות. היחידים מתושבי הכפר הערבי ש-
נכח במקום היה המוכתר, חדיע סרסור,
שישב משום מה במסדרון.

פרשת התביעה, כפי שכינה אותה פרק-
ליט המדינה, באה במקום נאום התביעה
הנישא בדרך כלל בפתיחתו של כל משפט.
גילון הקריא את נאומו במבטא דרום-אפרי-
קאי מובהק, כשהוא משתדל בהצלחה להתי-
גבר על המליצות הספרותיות שהוגנו לכל
פסוק ופסוק של הנאום המוקרא.

"אשר נעשה בכפר קאסם הוא כתם מחפיר
על גאון העם וצבאו. אין במעשה איום זה
ציורק או הסבר והיה בו כדי לסכן את
הצלחת מבצע סיני כולו."

סיפר גילון על אחד ממעשי הזוועה ש-
נעשו: "לכפר התקרבה עגלה רתומה לסרד

תודות

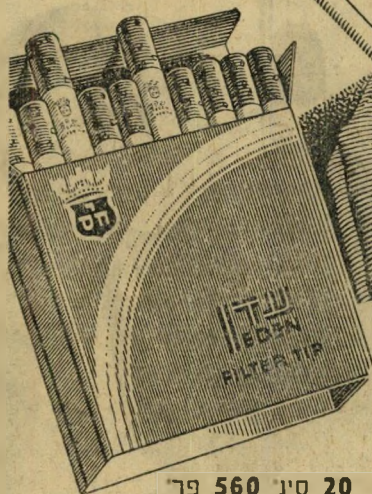
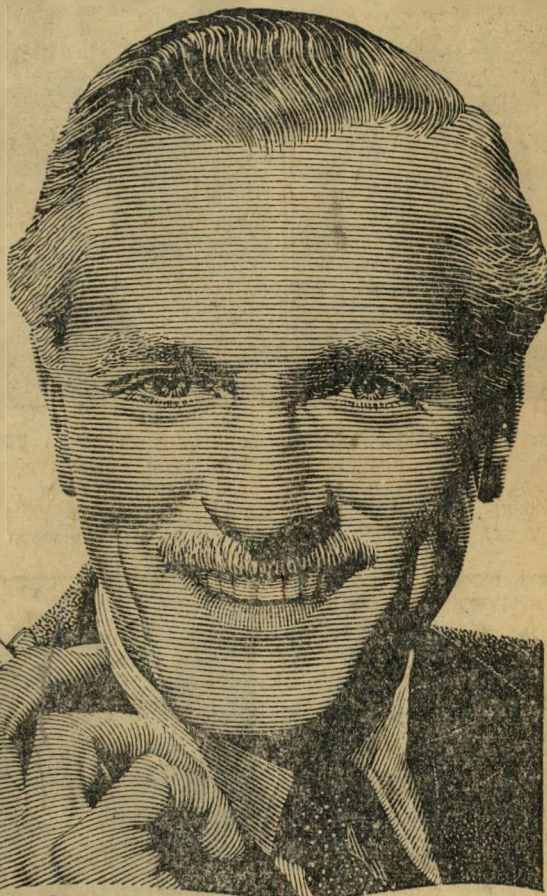
לפילטר עֵדֵן

תהנה מעישון מסונן

באיכותו

הטובה

ביזתו

20 סי' 560 פר

עֵדֵן
EDEN

סינרית הפילטר הסעולה בישראל

הרהר בדבר ועשנת

מעשנים נהנים מסיגריות "עדן" מעל לכל האחרות. על
שום טעמן המשובח המופק מעלי טבק מצודנים מאיכות
מעולה. עשונן של סיגריות "עדן" הוא קל וחלק
סיפוק והנאה יהיו מנת חלקך. הפיה המסננת המיוחדת
של "עדן" מצננת ומטהרת את העשן. סיגריות
"עדן" היו הראשונות בישראל עם פילטר — הן
עדיין המשובחות ביותר.

סלוני הנעליים המובחרים של תל-אביב

● מודלים אביביים במבחר עשיר
אפשר כבר להשיג בחנות לנעליים
טוביטעם ברחוב אלנבי 60. כל
אשה בעלת טעם מעורן מבקרת ב-
חנות **טוביטעם**, שם תמצא את
הנעליים בגזרות הכי חדשות. **טובי-**
טעם מקבל הזמנות לנעליים בגד-
רות וצבעים לפי טעמן, במחירים
הרגילים.

● כל אשה, כל נערה, וכל גבר
ימצאו, ללא ספק, את מבוקשם, בח-
נות לנעליים **עדין** ברחוב אלנבי 92.
מודלים בסגנון מקורי, נעליים גר-
ות ויפות, גזרות פתוחות ובשלל
צבעים — לשביעת רצונן בחנות
עדין.

● המודלים החדשים והצבעים ה-
בהירים לקראת העונה החדשה החלו
להופיע בסלון האלגנטי לנעליים
ורשאי ברחוב אלנבי 48, בו תמי-
צאי לרשותך מבחר מגוון ועשיר של
נעליים. **ורשאי** דואג גם ליופי וגם
לבריאות.

פרשת עמוס

עובדות חדשות

בשבוע הששי למשפט הגדול חדרה ה' עיפות לאולם בית המשפט. ההגנה הביאה את עדיה האחרונים בהפסקות גדולות בין אחד לשני, התביעה החלה לעסוק בהכנת הסיכומים.

שני הצדדים הבליטו לא פעם את החלטתם להמשיך במערכה עד הסוף, לא הסתירו את תוכניתם להביא את הפרשה בפני בית המשפט העליון, במידה ופסק הדין של בית המשפט המחוזי לא יראה להם. אולם כבר בשלב זה של המשפט, העתיד אולי עוד לקבל מפנה מכריע עם פרסום החלטתו של שר המשטרה בענין התיקים המחוסנים, הר כחה עובדה אחת למעלה מכל ספק. תהינה התוצאות הסופיות אשר תהינה: צמרת ה' משטרה היא מושחתת.

איש ובתו הקטנה, על ידם צעדו שני ג'נטים וילד. אנשי החוליה עצרו את העגלה, בעל העגלה אמר להם שבתו מפחדת מפני היריות ששמעו מרחוק, ואז הורשו לליל לקחתה בעגלה ולהסיעה אל הכפר. מיד לאחר מכן ניתכה אש על שלוש הנותרים, ושניים מהם נהרגו.

בעברו לתאר את חלקו של כל אחד ואחד מהנאשמים במעשי ליל הוועות, הסי' ביר גילון כי המעשים החמורים ביותר נפלו על שכמו של מפקח ראשון גבריאל דהאן, מפקח המחלקה שנשלחה לכפר. דהאן עצמו, האשים גילון, הרג שלושה גברים מתוך קבוצה גדולה שהגיעה לכפר. הורה לשחרר את הנשים והילדים שבקבוצה ולשלחם אל הכפר.

מלינקי זמם מראש. נקודת ההגנה המרכזית תהיה לכל הדעות שאלת חוקיות הפקודה שניתנה לנאשמים. התביעה, הודיע גילון, "טוענת כי אלה שירו והרגו במסי' בות המתוארות, אשמים ברצח בכוונה תח' לה. היו אלה פקודות בלתי חוקיות ואנו נוכיח כי דין אחד לנותן פקודות אלה ולמבצעים אותן."

כמה מצירי ההוכחה העתידים להתגלות בעדויותיהם של 35 עדי התביעה, בתוכם קרובי הנרצחים, עדי ראיה וקציני צה"ל גבוהים: "קבוצת הפקודות" שניתנה על ידי סגן מפקח מחוזי שמואל מלינקי, מפקח הגדוד, ניתנה שלא כמקובל. בניגוד לתקנות הצבא הוזמנו לשיבה שבה ניתנו הפקודות גם מפקדי המחלקות. בכך רוצה התביעה להוכיח כי מלינקי זמם את הרצח מראש. הוכחה צפויה אחרת: גילון סיפר לבית המשפט כי אחד הקצינים שהשתתפו בשיבה שאל את מלינקי מה יש לעשות בתושבי הכפר החוזרים לבתיהם. תשובתו של מלינקי, לדברי גילון: "דינם של אלה כדין מפירי העוצר."

שמואל מלינקי עצמו, גבר בריא בעל שער אדמוני ומרכיב משקפים כהות, חיך כשהגיע גילון אל המשפטים המתארים את חלקו ברצח. פרקליטו, אשר לחיצק, גראה מרוצה לא פחות. לא היה ספק כי להגנה גירסה משלה מי תכנן את ליל הזוועות ומיהו ש' פקד את הפקודה הנוראה.

כשהוזמן השבוע ראשון עדי המשפט, רבי אלוף משה דיין, אל דוכן העדים על מנת להעיד על תוכן שיחתו עם אב בית הדין, התאמתה ההשערה כי המשפט יתפך לאחד המשפטים הגדולים ביותר בתולדות המדינה.

המחתרת

המסך עולה ויורד

האיש שירד בתחילת השבוע מטנור המש' טרה, לפני בית המשפט השלום בתל אביב, היה כבול בידיו וברגליו. שני בלשים תפסו בידיו, הובילו אותו לעני עשרות סקרים אל אולמו של השופט מקס צירנובילסקי. היה זה יוסף מנקס, המואשם בתיכנון רצח הד"ר ישראל קסטנר. עלידי זה שסיפק את הנשק והיה הרוח החיה ברצח זה."

מנקס התנגד להסרת כבליו. "אל תורידו אותם," קרא לקצין אהוד ספורטה. "אין לי מה להתבייש בהם. אם משהו צריך להת' בישי, זה אתם. אני לא עשיתי שום דבר!" בפנים האולם פנה הנאשם לעתונאים ב' תלונות חריפות על המשטרה. "הם מתנהלים כמו נאצים. מחזיקים אותי בחרב בלי חלון. כשהוציאו אותי לשמש שמו אותי ליד פחי האשפה. נוביק (הקצין לתפקידים מיוחדים במטה הארצי) אמר לי לשתף אתו פעולה ואז אנמור את כל העסק. נתתי לו הבטחה שאעזוב את הארץ אחרי שייגמר העניין." השופט שמע את בקשת באיכות המשטרה, שהודיע כי החקירה טרם הסתיימה, הסכים להאריך את מעצרו של מנקס בעשרה ימים נוספים.

כמו חתן. השני שירד אותו בוקר מ' טנור המשטרה היה זאב אקשמי. מראה פניו של הנאשם ברצח בכוונה תחילה היה כמראה פניו של חתן המובל לחופה. הצעיר המחרחר ורח כולו, שוחח בידיו עם ספורטה. "אין לי שום טענות נגד המשטרה," סיפר לעתונאים, "הם מתייחסים אלי יפה מאד."

הוא חיך בלבביות לכל באי בית המשפט, הקשיב בשמיעון נפש להחלטת השופט לעצור לעשרה ימים נוספים. סניגורו, אלכסנדר טל, התעניין לדעת מתי יועבר התיק לפרק' ליטות, ספורטה הבטיח לעשות זאת עוד השבוע, כולם היו שבעי רצון.

אקשמי נקם, חיך לשומרינו וכעבור דקות ספורות עולם בסנור הירוק שהוביל אותו בחזרה למעצר. לאחר הארכת מעצרו של יעקב חרותי, ירד שוב מסך ערפל סמיך על פרשת המחתרת.

צפה לגילויים על הרעת היחסים האישיים בין שר החוץ האמריקאי לבין מזכיר האו"ם.

החוק האמריקאי לבין מזכיר האו"ם. זאלס אינו רואה בעין יפה את שאיפותיו של האמריקאי לרכז בידיו את חוסי המדינות הבינלאומית ורואה בניצול הגוש האפרו-אסיאתי עלידי מזכיר האו"ם התפתחות הרת' סכנות למדיניות האמריקאית בעולם.

כתוצאה תנסה ארצות הברית להרחיק את הדיון בבעיות הבינלאומיות ממוסדות האו"ם. הסכסכנותיה עם ישראל היה צעד ראשון בכיוון זה ואילו ועידת ברמודה באה לממש את הקו החדש במידה רחבה יותר.

הישובים בטחוניים-מדיניים יביאו את ישראל לעמדה של סירוב מוחלט להרשות לכוחות האו"ם להתמקם בצד הישראלי של קו שביתת הנשק. החישוב: במקרה כזה עשוי מזכיר האו"ם להוציא את הכוח הבינלאומי גם מעמדותיו בצד המצרי של הגבול.

מאחר שישראל סבורה כי נוכחותם של כוחות האו"ם בקווי שביתת הנשק אינה עשויה למנוע חידוש התוקפנות המצרית אלא להכביד על פעילותה ישראלית, היא תבכר להישאר פנים אל פנים עם המצרים.

צמיו שיפור ביחסי ישראל-יוגוסלאביה.

שבועות מספר לפני פרוץ הסיבוב השני נסלו חוגים יוגוסי' לאביים רשמיים את היזמה לחיסול ה' טיסות בין ישראל ומצרים, אך ההצעה נתבטלה עם פרוץ מערכת סיני. עתה שוב מגלים מדינאים יוגוסלאביים נטיה לפעול בכיוון זה, דבר שישראל רואה בו גילוי ידידותי חשוב.

שלושה אורחים ערביים יבקרו בעתיד הקרוב בישראל.

השלושה הם ביסופים מארניים שיגיעו מהלבנון לחנוכת כנסייה חדשה, יקיימו מגע עם שלטונות ישראל בעניין פתרון בעיית תושבי הכפר בירעם שבנגלי ובעיות אחרות.

הארי גודמן יפגש השנה עם חביב בורג'סה.

המנהיג האנטי ציוני התקף של אגודת ישראל העולמית, שפגישתו עם גמאל עבד אל נאצר הוכ' שלה בשנה שעברה עקב מיבצע סואץ, מקווה לשכנע את המנהיג הטוניסי' ואת שולטאן מארוקו כי אין זהות בין היהודים בארצותיהם לבין מדינת ישראל, לפתוח דרך חדשה אל העולם הערבי.

למרות שהממשלה יצאה ממשבר הנסיגה ללא זעזועים קואליציוניים, יתגלו בקרוב בקיעים בקואליציה הממשלית.

הגורם לכך תהיה פעילותה של מפ"ם בקרב הפועלים, סביב דרישתה לא להסכים לתוכנית הכלכלית של הממ' שלה בקשר למדד יוקר המחיה ופיטורי היעל, ולהחיש את מימוש הפעולות להקלת האבטלה.

בשורה טובה לבעלי מכוני ניות: בקרוב יבוסל יוס השבתון.

השבועי של הרכב ואילו הארץ תחולק לשלושה איזורי-תנועה, במקום החמישה הקיימים כיום.

המאבק על כסא המפקח הכללי של משטרת ישראל נכנס לשלבו המכריע.

מול שני המועמדים משורות הצבא, ששםם הזוכר כירוש' תפקידו של יוזקאל טרה, אחרי עמדתו האומללה במשפט עמוס, מופיע גם מועמד מתוך שורות המשטרה עצמה: מפקד מחוז ירושלים, לוי אברהם.

קארטל מסוכן חדש נוצר במדינה: 80 קבלני רמת'גן, הזועקים בשאר ימות השנה נגד החזקת היוזמה הפרטית, הסכימו ביניהם שרק אחד מהם יכול להציע הצעה לקניית מגרש כל שהוא בעיר, כדי לחסל את התחרות בין הקבלנים עצמם ולשבור את מחירי בעלי המגרשים.

שערוריה מוזרה מתבשלת בחברת החשמל.

התחנה החדשה בצפון תל אביב, בה הושקעו 20 מיליון ל"י, נתברר כי שתי הסוביניות שהובאו אינן כשורות לשימוש — אצל האחת התעקס הציר המרכזי, בעוד השניה שבורה. אותה שעה מתכוננת החברה להשקיע 100 מיליון ל"י נוספות בפיתוחה.

שכר הדירה יעלה בחמישית בכל רחבי הארץ.

הסוחרים ובעלי הבתים מתכוונים להתפשר, על העלאת שכר הדירה מ'150 עד 180 אחוז (100 אחוז — השכר בשנת 1949). הנפגעים העיקריים יהיו דיירי האפוסרופוס, מאחר שבבנינים אלה הבסיס לחישוב הוא השכר של שנת 1952.

אזור תעשייתי חדש יקום באזור חיריה.

רכשה שם שטחי אדמה חדשים נרחבים לפיתוח תעשייתי. המשבר בענף הלול יתחל, אחרי שהממשלה הקציבה סוף סוף 20 מיליון ל"י לייבוא מספוא.

קצין ספורטה (ימין) מלווה את החשוד מנקס כבול-הידים

חשוד אקשמיין וסניגור טל בבית המשפט

נוביק הציע לשתף פעולה

על דוכן העדים עלו השבוע, בזה אחר זה, כוריופיוף. בתשובה לשאלותיו השקי' טות אך החודרות של הפרקליט שלמה תוסידיכה, היו בפיהם כמה עובדות חדשות:

● המפקח הכללי של המשטרה יוזקאל טרה התערב באופן אישי בסיכוסן שפרץ בין חברת כורים. בה שותף סגן המפקח הכללי, לבין כורי זיפיוף אחרים. לאחר שהנפגעים התלוננו, צילצל לעמוס בן גוריון כדי לקבל את הסברו שלו על הפרשה. טרה, בעדותו, הכחיש כזכור כי שמע א'רפעם על סיכוסן זה.

● חברת כורים התקבלה כחברה למרכז הויפיוף, שאיגד חלק גדול של כורי הזיפ' זיף, רק אחרי שהתברר לאנשי המרכז כי לא יוכלו להילחם עם חברת כורים. הנתמכת עלידי כוחות רבייהשפעה.

● לאור עובדות אלה, אין תמורה כי שותפות כורים לא להצה על שותפה החדש עמוס בן גוריון להכניס לקופה את חלקו בהשקעה, בסך 1000 ל"י. שותף זה שילם עד היום רק 500 ל"י, שהכניס לו, כשותף בלתיפעיל בעסק, רווחים של 925 ל"י. עדויות אלה, שהפליגו הרחק מתחומי הדל שהתפרסם בחוברת שורת המתנדבים ה' משמשת עילה למשפט, הוכיחו כי גם פיר' סומי העולם הזה בדבר עיסקותיו ודרך חייו של עמוס בן גוריון היו זהירים הרבה יותר מכפי שהיה זהיר התובע עצמו.

הפרוסים מעריצים את צה"ל ואינם מבינים את גיוס הבנות

צבא בלי שיכשור

מאת אורי אבנרי -

מה תהיה דמותו של הצבא הגרמני החדש? האם יהיה המשך לצבאו של היטלר? האם יגרום למלחמת-עולם שלישית?

אורי אבנרי היה העיתונאי הישראלי הראשון שניתן לו לבקר באופן חופשי במחנות הצבא הגרמני, לחזות באימוניו ולזהות נוכח בשיחותיו הפנימיות. הוא שו-חח עם מעצבי דמותו של הצבא החדש והתוכח עמם על דעותיהם. להלן הדו"ח הממצה הראשון על צבא זה, כפי שהוא נראה בעיני חייל-מילואים ישראלי.

ב שער עומד זקיף במדים האפורים, חבוש קובע-פלדה. הוא מצדיע לי בתנועה חדה, מפנה אותי לחדר-המשמר. שם יושב רב-טוראי. לידו משמיע הרדיו מנגינת-ג'אז עליזה. על הקיר תלויה מודעה של משרד-הבטחון: "הפכנו חילים, אך לא חדלנו להיות אזרחים!" כל זה אינו דומה לצבא גרמני, כפי שהתרגל העולם לראותו בסרטי הוליווד. טוראי מצוחצח נלחה אל. הוא רק בן 18, לא היה בנוער ההיטלראי. אנו עוברים רחבה גדולה, פונים לבנין הענק, בו שוכן המטה. בדרך עובר על פנינו רב-טוראי. המלחה שלי מצדיע בהתלהבות. מדוע? לפי התקן הוא חייב להצדיע רק למפקד ישר. אך הסוראי אינו דוגל בתקן. "כך אנחנו רגילים", הוא עונה לשאלתי. הבעיה מספר אחד של צבא הרפובליקה הפדרלית הגרמנית: הפיקוד העליון רוצה ברפורמות מרחיקות-לכת, אך לאנשי השורה קשה להתרגל להשקפת-העולם הצבאית החדשה.

★ ★ ★

צבא-אכזרי לגנרל

ב יתהספר לקצינים של צבא-היבשה, היחיד בכל גרמניה, שוכן בחלק הצפוני של העיר האנובר, בקסרקטין שנבנה עוד בימי הקיסר. זהו מערך של כמה בנייני-ענק אדירים. בניגוד לצה"ל, אין הצבא הגרמני שוכן כמעט במחנות, כי האדמה במדינה כולה מעובדת. ארש אינו מעוניין כי הצבא יתפוס שטחים נרחבים. בבית-הספר כולו שורת אחירה של תקופת-מעבר. כי עתה מתקיים בו הקורס האחרון של צבא המתנדבים — 160 פרחי-קצונה. אשר 139 מהם שרתו במלחמת-העולם ו-103 מהם נשואים. הגיל הממוצע הוא 30, הקשיש ביותר בן 36. בעוד כמה שבועות ישתנה הכל. הצבא יקלוט את המגויסים החדשים, צעירים בני 19 וחצי, בני נור אחר ועולם אחר. בוגרי בית-הספר התיכון, בעלי תעודת-בגרות, שיימצאו ראויים לקצונה, יצטרכו לעבור או תהליך של שלוש שנים: שנה אחת בחיל, כמפקדי-כיתות, שנה אחת בבית-הספר לקצינים, שנה שלישית בקורס מקצועי של החיל שלהם. רק אז יהיו סגני-משנה.

כיום תהליך פשוט יותר. הצוערים יהיו רק חצי שנה בבית-הספר, יתפכו מיד לסגני-משנה. כך מסביר לי הגנרל. אלוף היינץ גדקה, בן 52, דומה מאד למרשל טיטו. הוא גבוה, פניו אדומים, מדיו מפוארים. מצחית. כובעו מקושט בעיטורי זהב. ככל קציני הבונדסר ("צבא הברית") הוא הצטרף בשעתו לצבא הרפובליקה הדימאריה (הר"אסכור המפורסם). בסוף מלחמת-העולם היה ראש המטה של הצבא השני. בקרבה-הכיתור הנורא של צירקאסי זכה לצלב-האבירים. עתה, אחרי עשר שנות עבודה פרטית, חזר לצבא. הוא אדיב, עניני מאד, זקוף מאד. את כפפותיו הוא מסיר רק כדי ללחוץ את ידי.

★ ★ ★

מה זה "נתיבי-אש"?

ע ל הלוח רשום המבנה של גדוד חי"ר בצבא הסובייטי. לפני הלוח עומד רב-סרן, חייל קרבי אופייני. מולו יושבים כחריסר צוערים, איש איש ליד שולחנו. כל אחד מהם עונן את שמו המודפס על כיס מעילו. השעור מוקדש לטאקטיקה של חיל-הרגלים. הרב-סרן מסביר, שואל שאלות. הנושאל קם, עובר לדום, עונה בקול רם ותקיף. נוכחותו של הגנרל, המלחה אותי, מחשמלת את האחירה. אבל השעור עניני מאד. כי פרחי-קצינים אלה אינם עוסקים בתיאוריה אפורה. כמעט כולם היו חיילים קרביים בחזית הרוסית, והם יודעים היטב על מה הם מדברים. תוך כדי שיהיה מצטיירת תמונה ברורה של הקרב. בחזית זו אין קררים. החזית היא סידרה של מוצבים, וביניהם פוזרים קני-התנגדות. מערב העמדות מצויד על גבי הלוח עם שלל סמלים, המסמלים את סוגי הנשק השונים. "מהו הכוח התופס מוצב, הסמל שולף?" "ממחלקה עד גודל!" "מי רשאי לצאת על הנסיגה ממוצבו?" "רק מספק האוגדה!"

היכן רגלי הצבא האדום להתקפה? נכון, בתפרים, בין יחידה אחת לשניה. על כן, מה אנחנו עושים? נכון, אנחנו נציב יחידה מיוחדת להגנה על התפר. הצבא האדום אינו מתקיף לעולם ללא סיוע שריון. מה נובע מזה? נכון, יש תמיד זכות קדימה לנשק האנטי-טנקי. "מה ההבדל בין מכה נגדית והתקפה נגדית, רב-טוראי שניידרמן?" "המכה הנגדית היא תנועת-רפלקס אוטומטית. אחרי שהאוייב כבש את המוצב שלי, אני אוסף את כל שרירי כוחותי ועולה עליו מיד, ללא תוכנית. ואילו ההתקפה הנגדית היא פעולה של הפיקוד הבונה יותר, העורך תוכנית ומפעיל את העתודות."

"מה עושים נהגי המכוניות אחרי שהובילו את היחידות לקרבת המוצבים, רס"ר מילר?" "הם מצטרפים ללוחמים." "חיוך עדין. ומשאירים את מכוניותיהם ללא משמר, רס"ר מילר? לא, מי יודע תשובה אחרת? רב-סמל בלאנק" "הם חופרים בורות כדי שהמכוניות יהיו מתחת לפני האדמה. אהריכך הם נערכים להגנה היקפית על המכוניות, למקרה שהאוייב פורץ את הקו. במקרה זה הופכים נהגי המכוניות לקו-התנגדות נוסף." "נכון, איך מבחינים בכך שהאוייב מתכוון להתקפה? הוא פותח בהפגזה כבדה. לא, זה מאוחר מדי. אגב, מה אופייני להפגזה הסובייטית? נכון, נתיב האש. מה זה נתיב-אש? ובכן, נכון, בשעה שהוא מפגין את העמדות שלנו, הוא משאיר רצועה צרה, ברוחב 150 מטר, חופשית מהפגזה. ברצועה זו יתקיף, אולם מי שהיה בחזית יודע שקשה מאד להבחין בזמן ההפגזה איפה נמצא נתיב-אש זה. "ובכן, איך מבחינים בהתקרבות ההתקפה? טוב, אגלה לכם. לפתע מתחילים להופיע מטוסי אויב בודדים, כשעות בלתי-רגילות, ללא מטרה ברורה. הם מצלמים את השטח. חוץ מזה מתחילים פגזים בודדים ליפול בשטח שלנו, לעתים מוזמנות. פירוש-הדבר שהאוייב הביא סוללות חדשות ומטח את תותחיו. אחד האדונים רוצה להוסיף משהו מתוך נסיונו האישי בחזית הרוסית?"

★ ★ ★

קרב רוסבאך על גבי הלוח

ב אחד האולמות הסמוכים עוסקת מחלקה אחת בתורת המלחמה. המרצה הוא רב-סרן ממושקף, היסטוריון במקצועו האזרחי. הצוערים קופצים לדוס בהיכנסי בלחית הגנרל, חוזרים לשעור. הנושא כרע: הקרב על רוסבאך, בנובמבר 1757, בו הנחיל פרידריך הגדול, מלך פרוסיה, מפלה ניצחת לצבא הצרפתי-האוסטרי המאוחד. התלמידים

הנחיל
המחה
סר
הכר
מה
של הא
מתמוס
מה
מה
נכון:
של מה
מה
צד
החברת
נב

ע
הח
כחולים,
זוהי
גרמני
אחרת.
כאן הג
הברטי
להתחיל

הסרן
הסרן
ביחסי
חשיבות
מה
אמברגו
כחילים,
מה
הקונ
מה
ישנם
נכון.
האחיה
בארץ.
רק פני

24 מבין כל רבבת צעירים גרמניים הם סרבני מלחמה, המשומחרים מגיוס בהתאם בהפגנת נגד הגיוס, אומרות הכרזות: במלחמת-העולם הראשונה נהרגו 7,700,000 במלחמת-העולם השנייה נהרגו 55,000,000 איש. הכרזה באמצע אומרת: "משאומתן טוב מציחצוח וז

NEIN!

...ותחנים הצרפתי בספטמבר 1792 מפלה מכאיבה לצבא הגרמני והציל את צרפת.

בדל בין מלחמה זו לבין מלחמות פרידריך הגדול? מפור יותר. ישנה פעילות של פרסיונים.

בתבונה הגרמנית? חוסר הבנה אמיתית למתרחש בצרפת, חוסר הערכה נכונה יב. מהגרים צרפתיים הפיצו את הדיעה הכוזבת כאילו המהפכה הצרפתית והעם הצרפתי יקבל את הצבא הזר כמשחרר.

סקנה? נכון: הפוליטיקה עומדת תמיד מעל לחישוב הצבאי הצר. ע מלקח קרב חלמי לגביו?

ריכים להבין את המציאות הפוליטית במחנה היריב. אסור לסמוך על הרו"חים ים.

ה רביטוראי המבורגר?

ל לערוך את המלחמה גם באמצעים רוחניים. צריכים לתקן קודם כל את הפגמים בצד שלנו.

מאד, רביטוראי המבורגר.

★ ★ ★

שיעורי ריקוד ומלחמה כימית

קיר תלויה מפה של אירופה. שני חלקי גרמניה מופיעים בה בצבע כחול. השלישי, שצורך אחרי המלחמה לברית-המועצות ולפולין, מקושט בפסים די לציון שבעיני הגרמנים הוא עוד שיר לארצם.

מפה שהיינו רגילים לה. מסביר הסרן, המרצה על אינפורמציה אקטואלית. נמצאת במרכז, רואים רק חלק קטן מרוסיה. אולם עתה עלינו להתרגל למפה וא מצביע על מפת העולם. "הנה אנו רואים — גרמניה היא רק נקודה קטנה. העצום של ס. ס. ר. כאן, בצבע אדום, הממלכה העולמית של חברה-עמים אן הגוש היבשתי הגדול של ארצות-הברית. וזה המציאות העולמית. עלינו להתרגל גם למפה זו."

צביע על מפה אחרת של העולם, אשר במרכזה הקוטב הצפוני. סביר את המכתב האחרון של המרשל בולגאנין לקאנצלר אדנאור. רוסיה רוצה זר. מדוע? כבר זמן רב לפני המהפכה הקומוניסטית, היו הרוסים רגילים ליחס בה לחוזים מסחריים כמכשירים פוליטיים.

להפגת המתחות בעולם? העולם החופשי התארגן במערכת חוזים, הסיל לכלי על ברית-המועצות. עניני הכלכלה ממלאים תפקיד חשוב במערכת. לכן, לינו להבין את תהליכי המשק.

ל לזשבר כלכלי, רסיר שסילר?

קטורה המוגזמת!

זה כשפורן משבר כלכלי?

וני, דלות, אבסלה.

ולנו יודעים שזהו קרקע-הבתולין למארכסיזם.

דומה לאוניברסיטה. ואכן, בית-הספר לקצינים שונה מאד מן המוסד המקביל שים באו ללמוד, לא להשתפשו. תרגילי-הסדר מוגבלים לשעה אחת בשבוע. בשבוע עוברים פרוחי-הקצונה אמוני-שדה, כשהם משמשים כמפקדי כיתות ומחלקות בגדודי-אמונים מיוחד, המצורך לבית-הספר במיוחד למטרה זו.

במשך כל תקופת הקורס תחכים רק סידרת שדה אחת, שתימשך שבוע ימים. הלימודים נמשכים משעה רבע לשמונה בבוקר, עד לחמש אחר-הצהריים. לוח המצוקות כמעט מדהים: היסטוריה, מדעים טכניים, שפות זרות (אנגלית, צרפתית, רוסית), שיעורי ריקוד, חינוך האופי, ידיעה באירגון, חוק (אזרחי וצבאי), טאקטיקה, מיפוי וצילום אוויר, היסטוריה צבאית, לוגיסטיקה, תותחנות, שריון, לחימה נגד-שריון, הנדסה צבאית, קשר, אחיזה טאקטית, לחימה נגד מטוסים, לחימה כימית, ביולוגיה ורדיו-אקטיבית, ידיעת הנשק, אתלטיקה, שחיה, קליעה למטרה ברובים ובאקדחים.

הצוערים גרים בקבוצות של ארבעה. לכל קבוצה שני חדרים — חדר שינה לארבעה ה מיטות (מעל למיטה: תמונת האשה והילדים), חדר מגורים נאה, עם כורסות, שולחן, פרחים.

★ ★ ★

נוטייה-שמיים ממריאים

ה קצין, סגן-אלוף של חיל-הים המלווה אותי יחד עם הגנרל, נאנח באוזני: "ובכן, עכשיו נשמע את נחטיה-השמיים!" נחטיה-השמיים הם, כמובן, הכמרים. "בבית הספר לקצינים שלנו אין דבר כזה", מתנחם איש הים.

בחדר הראשון שולט הכומר הפרוטסטנטי. השיעור משעמם עד אין גבול. אולם תחת עיני הגנרל משתללים הצוערים להיראות ערים ומעוניינים. רק גרמני יכול להבין על מה נטוש כאן החיכוך.

שאלות לדוגמה: "האם האדם מתרחק מאלוהים מפני שהתרחק מן הטבע, או להיפך?"

אחרת: "מדוע גרמה הכנת הנפשיות להזנחת הצד הסוציאלי?"

או: "האם אפשר לתפוס את מהות האדם מבחינה ביולוגית בלבד?"

מי שאינו מעוניין, יכול לקרוא בינתיים את הסיסמות הצבאיות המצוריות, המקשטות את הקירות. "ההחלטה היא הבעת אמונתו של המנהיג", "אין פתרונות-פלא!", "המנהיגות עיזרת ללא סיוור", "רק לא סכמה", "בקרוב, רק הפשטות מצליחה!"

באולם השכן שולט כומר קאתולי. כאן הכל יותר חי. הכומר הממושקף, בעל הצחרון הנוקשה והספר והחליפה השחורה, כמעט מהפנט. מהי צרת הדור הצעיר בגרמניה? השאיפה לעושר, שבאה במקום השאיפה לאושר. למה זה גורם? לפועל אין קשר נפשי לעבודתו, אין לו סיפוק. כשינתן לו לבחור בין עבודה מתאימה, בעלת שכר גמור יותר, לבין עבודה אחרת, הרחוקה מלבו אך המכניסה שכר גבוה יותר, בוחר הפועל בעבודה השניה. מה התוצאה? החיים ריקים. האדם אינו יודע אפילו איך לבלות את זמנו החופשי, יש צורך להנהיג אותו אפילו בבילוי חופשתי.

זו גם הבעיה אצלנו בצבא, לוחש לי הסגן-אלוף הימי.

מה קורה כאשר החומרות קובעת את דמות המדינה? מה הרגשנו אנחנו (בימי הנאצים), ומה נמשך עכשיו מעבר למסך הברזל, בגרמניה המזרחית? מה מוביל למחנות הריכוז של מאהדיק חקופה?

הקול הנמוך, המלטף, המשכנע, ממלא את האולם. "אם חיפגשו — שימנע זאת אלוהים — עם הצבא הרוסי, תמצאו שחיליו חזורים רק ברעיון קנאי אחד, והוא כיבוש העולם..." בפעם הראשונה מתערב הגנרל. "האם יש כאן מישהו שבא משם?"

"שם" — פירושו גרמניה המזרחית, הקומוניסטית, שכל הגרמנים קוראים לה "די צונה" ("האזור").

צעיר בלונדי קופץ ממקומו, עובר לדום. הוא ברח בשנת 1952 מן המזרח. מה אופייני לחינוך במזרח? הצעיר עונה, ללא היסוס: "שם לא פונים אל המוח והנפש, אלא רוצים לאלף את האדם."

הכומר ממשיך מיד בקו זה. "מה ההבדל בין חינוך טוב לבין תעמולה, רביטוראי קורק?" "החינוך הטוב מפתח את המוח והנפש, כדי שהאדם יבחין מרצונו החופשי בין טוב ורע."

מה דרוש כדי לחסל את השפעת המוח והנפש? שני תנאים: מנהיג ופסיכוזה המונית.

הכומר מגיע לשיא. קולו אינו מתרומם, אולם כולנו מושפעים, איך שהוא. "אתם תהיו קצינים בצבא, אתם תנהיגו בני-אדם, נסו להיות בני-אדם, ולראות גם בוולתכם אדם,

ACHTUNG!

חיילי חיל-השריון החדש במיפקד. הממשלה הקפידה לצייד את חייליה בקובעי פלדה שאינם דומה לקובעים המפורסמים של ימי הוורמאכט, ובמגפיים בעלי סוליות גומי דמוקראטיות. הבאסלדרס'זשמש רק לאימונים, ואילו המדים הרגילים דומים לתלבושת נערי-מעלית.

גם בשעת המלחמה הקשה ביותר. אז יהיה לכם המוסר המקצועי שיאפשר לכם לעמוד מול אותם שיתצבו נגדכם, שיש להם המונים של בני-אדם וכמויות אדירות של חומר מלחמתי..."

★ ★ ★

חיילות? חם ושלום!

ב חדר האוכל של הקצינים מוגשת לנו ארוחת-הצהריים. המגישות הן מלצריות אורחיות, כי בצבא הגרמני אין נשים. עצם הרעיון של גיוס נשים מדהים גם את הגרמני המיליטריסט ביותר. הם אינם יכולים לשוחח עם ישראלי, מבלי שנושא זה יבצבץ כבר במשפטים הראשונים.

ליד שולחני מסובים אלוף-משנה, הכומר הקאתולי והסגן-אלוף הימי. קשה לי לשכנע אותם כי החיילות שלנו אינן לוחמות ממש — צלמי היומנים והטלביזיה השתדלו, בימי מערכת סניי, לצלם המון חיילות נושאות נשק ויורות.

גם אחרי הסבר זה, כל הנוכחים מתנגדים לגיוס הנשים. בעיניהם נודף מזה ריח של מיליטריזם, של טוטאליטריות. חוץ מזה יש להם נסיון רע מאד עם המתנדבות של יחידות-העזר הנשיות, שצורפו לצבא הגרמני במלחמה האחרונה. מסתבר שרובן היו מעין יצאניות-מתנדבות.

השיחה מתגלגלת למקומה של הדת בישראל. כל הנוכחים מצטערים כי הנוער הישראלי אינו דתי ברובו, כי רוב הגרמנים משוכנעים שהדת חשובה מאד במאבק הנפשי נגד הקומוניזם. מכאן מתגלגלת השיחה לקיבוצים (שהגרמנים רגילים לקרוא להם "ישובים צבאיים", על פי המושבות שהקימו לפני מאות בשנים בגבול הפרוסי וההונגרי). אך הנושא העיקרי הוא, כמובן, מיבצע סניי. צירי ההתקדמות, גיוס העתודות, רמת הלוחם הערבי, הלחימה האחידה — כל זה מעניין מאד את האלופים, שלמדו את מערכות רומל באפריקה. המסקנה האחידה: "ישראל היא הפרוסיה של המזרח התיכון".

★ ★ ★

קרקע מתחת לרגליים

ה גנרל רוצה להראות לי את תפארת בית-הספר: בריכת השחיה הענקית, בתוך ה בנין סגור, שהושלמה זה עתה. "הייתי רוצה לשחות בה", אומר הסמל המלחה אותנו. "אם אתה כל כך מתלהב לשחיה, מדוע אינך הולך לחיל-הים?" אני שואל.

"חם ושלום, זה לא!" אומר הסמל. מסתבר שהוא היה בין שרידי הקורפוס האפריקאי שהוחזרו מטוניסיה לאיטליה. אונייתו הופצצה וטבעה, והוא שם כמה ימים בים, עד שניצול. מאז הוא אוהב את הקרקע מתחת לרגליו. סיפור אופייני, מן הסוג שאפשר לשמעו אלפי פעמים בגרמניה.

השיעור האחרון מוקדש לחינוך הצבאי. החניכים קובעים את פרטי הנושא. הצעותיהם נרשמות על הלוח, אחר-כך משתדלים לסדר את הנושאים לפי סדר הגיוני. מה זה חינוך צבאי? מי נושא? מה תפקידו? מה בסיסו?

החינוך הצבאי, אומר הרביסרן הצעיר, אינו תעמולה. השפעת התעמולה היא חיצונית, ומתווססת במבחן הקרב. החינוך הצבאי גם אינו הדרכה טכנית. אם כן, מהו "החינוך הצבאי הוא חינוך האופי, רוצים לחנך חייל."

"נכון, סמל מירלינג. לאיזו רוח?"

"לערכים מוסריים, לאזרחות, להכרת החובה כלפי המדינה."

★ ★ ★

300 ל"י לסגן

א נו נפרדים. הגנרל לוחץ את ידי בחמימות, תוך כדי רמז של קידה. הסגן-אלוף של חיל-הים מביא אותי, במכונית צבאית, למטה הפיקוד השני בהאנובר. כמו כל הפיקודים, הוא מושתף לצבא, לחיל-הים ולחיל-האוויר.

הפיקוד השני חולש על כל האזור מן הגבול הקומוניסטי. עד לים הצפוני ולגבול

צבא בלי שיפשוף

ההולנדי. אמנם הצבא הגרמני הסדיר כפוף כולו לפיקוד גאטו. אולם ההגנה המרחבית, המורכבת מחיל-המילואים, שימכת לפיקוד. הגרמנים אינם מאמינים במיוחד בעתודות. הצבא של גאטו מוכן לפעולה תוך שש שעות. מכיוון שהמלחמה תהיה אטומית, מלחמה בהתקפות מחץ משריינות ניידות, אין איש מאמין שתהיה שהות לגייס את העתודות. בכל זאת ניתנת למגויסים הבחירה לשרת רק שנה וחצי, במקום שנתיים, אם הוא רוצה לשרת אחר-כך בעתודות. ברע זה, כל החיילים הם מתנדבים. מדוע חזרו לצבא? אותם שהתחייבו לשרות של שלוש או ארבע שנים, קיבלו העניקה של 2000 ל"י. עתה המגמה היא לבטל את ההעניקה, לתת למתנדבים, תחת זאת, סטיפנדיה ללימוד באוניברסיטה, אחרי גמר השרות. חייל מצטיין שאין בידו תעודת-בגרות, יכול להיות קצין, אחרי שיעבור בית-ספר צבאי שיכשירו להשיג תעודת-בגרות. בלי תעודה, אין קצונה. הבעיה העיקרית היא, כרגיל, בעית המשכורת. סגן ממוצע משתכר כ-300 ל"י לחודש (אחרי ניכוי המסים והוספת ההעניקה המשפחתית). זה פחות מאשר יוכל אותו סגן להרוויח במשק הפרטי, הוועק לכוחות-עבודה. מאחר שרוב הקצינים-לשעבר הסתדרו יפה, אחרי עשר שנים במשק הפרטי, הבעיה חמורה.

★ ★ ★

סמלים ובנות קצבים

ר' אש הפיקוד הוא רבי-אלוף. לחיצת-ידיים פורמלית, כמה מלים אדיבות. הוא מזמין אותי להשתתף במסיבת-הרצאה לסמלים ולרביטוראים של הפיקוד, הנערכת אחת לשבועים, בהדרכת קצין.

היה זה אותו סגן-אלוף של חיל-הים, בעל האף הגדול, שליחה אותי בדרך. במכונית שוחחנו על צה"ל. הוא שאל אם יש אצלנו סרבני-מלחמה. עניתי לו כי ישנם מתירמספר, כתריסר בסך-הכל. הוא שלף עט נובע ורשם בהתלהבות. "זוהי עובדה חשובה מאד", הסביר לי. "עלי להסביר לאנשינו איך השתרשה אהבת-המולדת בישראל, ואיך כל אחד מוכן אצלכם להגן על מולדתו!"

צחק הגורל. הנה קצין פרוסי, בן העם שהיה הלאום המיליטריסטי ביותר בעולם כולו — והוא נאלץ להביא את ישראל כדוגמה כדי להטף לחבריו הפרוסים את הצבאיות. אחוז הסרבנים בגרמניה כיום הוא שניים לאלף; וזכותם מובטחת בחוק המדינה. במטה הפיקוד, כמו בכל חלקי הצבא הגרמני, שוררת אחירה מתוחה של צפיה. בעוד כמה שבועות יבואו 10 האלפים המגויסים הראשונים, בני ה-19. הכל פוחדים מפניהם. הכל יודעים שאלה אנשים חזקים, בני החורבן וההתאוששות הכלכלית, שכל זכרונותיהם מימי המלחמה מצטמצמים בתמונות חורבן, רעב והשפלה.

באלם ההרצאה יושבים כמאה גברים — רביטוראים, סמלים, רס"רים. כולם היו בשעתו בעלי אותם התפקידים בחורמאכט. הם היו סמלי החזית הרוסית והצרפתית, חוטי-השדרה של הצבא ההיטלראי. הגיל הממוצע הוא מעל ל-35.

מדוע חזרו לצבא? אחד הקצינים הסביר לי זאת באופן ציני, במקצת: "הם התחתנו אחרי המלחמה עם בנות של קצבים עשירים. יש להם מכוניות. לא חסר להם כלום. אבל אין להם חשק לעמוד באטליו. הם נמשכו חזרה לצבא. רבים מהם באים למטה במכוניות, כשהקצינים שלהם נוסעים בחשמלית."

★ ★ ★

בוז לתרגילי-הסדר!

ה סמלים אינם דומים לפרחי-הקצינים. הם חופשיים מאד. גם בנוכחות הגנרל המלהה אותי, הם בטוחים בעצמם, שקולים. אחדים מהם עוקבים אחרי הויכוח בערנות רבה, ממחרים להצביע כשיש להם מה להגיד. אחרים עושים רושם כאילו אינם יודעים מה רוצים מחייהם.

מה הן ההנחות המוקדמות לחינוך היחידה בצבא הדמוקרטי החדש? "שנהיה בעצמנו דמוקראטים בהכרה." "נכון מאד. במרכז החינוך עומדת האישיות החופשית. איך ישפיע המפקד, רס"ר ארמן? "בשליטה עצמית, במופת האיש, בבגרותו ובעליונותו, בהכנתו החברתית." "מה דעתך, סמל באומגרסן, על תרגילי הסדר?" "אין טעם חינוכי לתרגילי הסדר."

השיחה עוברת לנושא המרכזי, המרתף באחיר והמעיק על כל הלבבות. מדוע שונאים את הצבא בגרמניה? לסמלים יש כמה וכמה תשובות מעניינות:

"כי המפקד היה משפסף!" "מפני שחשבו שאנחנו מדינה בתוך מדינה!" "מה תהיה דמותו של המגויס?" "הוא לא היה בנוער ההיטלראי. בגמר המלחמה היה בן 7." "הוא ראה בנעוריו מצוקה נוראה." "יתכן מאד שהאבא שלו היה בשבי." "הוא ראה את הרעב, את השוק השחור, את מצוקת הדיור ששררה אחרי המלחמה." "אחדים יהיו בנים של אנשי ס. ס. לשעבר, ואחרים יהיו בנים של קומוניסטים-לשעבר. יהיו ביניהם סוציאלי-דמוקראטים ונוצרים." "נכון. האם נובע מזה שיש לפתוח בויכוחים מפלגתיים?" "לא. המפלגות היא מחת לחיים המשותפים של היחידה." "נכון, סמל גלר. אבל זאת לא אומרת שלא נהיה באופן אישי בעלי הכרה פוליטית." "ובכן, מהי התכונה הבולטת של המגויס החדש?" "הוא ראה המון עוני, הוא רוצה לצאת מהר מהבוץ. הוא רוצה לקנות אוסנוע, לשים בחורה על המושב האחורי ולהינות מהחיים." "ובכן, מה נובע מזה? כיצד תתייחס אל המגויס הזה, סמל חלמן?" "לא נתרגל לתרגילי-סדר בלי סוף. לא נלמד אותו להצדיע עד שידע בדיוק, אלא נצא איתו לשדה עם מקלע ביום השמיני." "השאלה החשובה השניה: מה הן הסענות ברחוב נגד הצבא החדש של הרפובליקה הגרמנית הפדרלית?"

"אומרים שהבונדסדור מחבל באיחוד גרמניה!" "אומרים שפירושו מלחמה!" "אומרים שיביא מלחמת-אחים!" "שדרוש למעבר בשרירותיות, ולכן לוקחים אותנו!" "שהוא ממילא קטן מדי להגנה על גרמניה!" "טוב. ניקח את הסענה שהבונדסדור מביא מלחמת-אחים. מה תענה על כך, רס"ר גריקה?" "הגרמנים במזרח לא יילחמו נגדנו." "תשובות אחרות?" "הרוסים לא יפעילו חיילים גרמניים." "אנחנו נילחם רק לשם הגנה." "סמל אחר מצביע, גותן תשובה אחרת: "ישנם שם קומוניסטים שרופים, אני הכרתי אותם בשבי הרוסי. הם מנוחלים. הם לא האחים שלי, לכן זאת לא תהיה מלחמת-אחים."

★ ★ ★

צעירה אצילית מאד

ה בנין האדום הגדול לפני הוא מושג בכל גרמניה. זהו הארמקיל-קאזורה, הקסרקטין-לשעבר בו שוכן עתה משרד-הבטחון של הממשלה הפדרלית בבון. לפני הבנין מתנוסס הדגל השחור-אדום-זהוב, דגל מהפכת 1848, המשותף כיום לשתי הגרמניות. בלב הדגל, הנשר השחור הישן של הרייך הגרמני, שהיה לפני כן הסמל של פרוסיה. כאן, באחד ממאות החדרים, יושב אלוף-משנה חלף גראף פון-באודיסיין, האיש העומד

מאחורי כל התוכניות לשינוי דמותו של הצבא הגרמני. בתפקידו כראש האגף ל"מנהיגות פנימית", הוא אחראי לכל הנוגע למשטר ונוהג, הדרכה והסברה. לפני שאני מגיע אליו, מסביר לי הר רובר, דובר הצבא, לשעבר סגן של חיל-המילואים שרגליו קפאו בחזית הרוסית ומכוסות עתה צלקות, את מבנה הצבא החדש. בצבא זה שוב אין חטיבות ואין רגימנטים. הוא מחולק לדיביזיות, המונות 12 אלף איש כל אחת. הדיביזיה מחולקת ישר לגדודים. בשעת לחימה אפשר יהיה לקבץ את הגדודים באופן ארעי לצחחות-קרב, שגודלם והרכבם לא יהיה קבוע, אלא ישתנה לפי צורכי המצב המשתנה. הצבא הגרמני אינו נוטה להקטין את גודל הדיביזיה עוד יותר, מתוך חישוב כי אי-אפשר יהיה להקטין את השרותים באופן מקביל. לכן תגרום דיביזיה קטנה יותר להרעת היחס המספרי בין אנשי השרותים לבין החיילים הקרביים, דבר שהמטכ"ל הגרמני רגיש כלפיו מאד. גברת צעירה, מנומסת ונחמדה מאד, מובילה אותי אל פון-באודיסיין. פררוילין פון-גיארא אינה רק נראית כאצילה. היא באמת אצילה. משפחתה היתה בעלת-אחוזה אי-שם במזרח. במלחמה שרת האב בחזית המזרח. כשהתקרבו הרוסים לבית המשפחה, העמיסה האמא את כל משפחתה וכמה מחפציה על עגלת-סוסים, ברחה בכמה לילות מערבה. בימים הסתדרו ביערות. הבת היתה אז בת 6, בערך.

לפני שנתיים הסתננה הפרוילין חזרה לאזור מולדתה, באופן בלתי-חוקי. היא רצתה לראות את ביתה ואת שכניה. מאז היא שונאת את הרוסים עוד יותר מאשר קודם לכן. אך נדמה שהשלימה עם הרעיון שלא תחזור עוד לנחלתה. עיניה התכולות עליונות, חיוכה שקט ונעים. יש הבדל גדול לבין בנות גרמניה הרגילות, שהן מטבען רעשניות. הגראף בא לקראתי בפתח חדרו. שמו מופיע ללא הרף לא רק בעתונות הגרמנית, אלא הופיע לא פעם גם בשיתות ששמעתי במחנות הצבא הגרמני. הוא גבר גבוה, יפה, לבוש בחליפה אזרחית אפורה. "איני רואה שום צורך ללבוש מדים בעבודה משרדית", הוא מסביר לי בחיוך. "כשאני מסיר במחנות, אני לובש כמוכן מדים, כי אני אלוף-משנה בשרות פעיל. אבל כאן, זה מגוחך."

★ ★ ★

אפסי-שמונה-חמש-עשרה

ה רוזן הגבוה לבבי מאד. הוא פחות פורמלי מאשר רוב הגרמנים, דומה יותר לאנגלי. אף שהצטרף לרייכסדור כבר בשנת 1927, חסרות לו התנועות הקצובות והזיקפות המוגזמות האופייניות לקציני-קבע אירופיים.

פון-באודיסיין היה תמיד איש-מטה. הוא הגיע עד לתפקיד קצין-המודיעין הראשי של הקורפוס האפריקאי של רומל, כאשר נפל בשבי הבריטי במצריים. הוא הועבר למחנה השבויים בלטרון. משך כמה דקות אנו משוחים את רשמיו על הנוף הנהדר של עמק אילון. האם עוצבה השקפתו של הגראף על דמות הצבא רק אחרי המלחמה, כשהיה מנהל חברה-עובדים באחד המכרות, או בשבי, או עוד בהיותו חייל פעיל?

צבא האתמול

חברי אגודת החיילים המשוחררים ה' לאומנית, "שטאלהלט" ("קובע-פדלה"), מנסים לקיים את הרומנטיקה של החזית, הקשורה בזכרון רוב הגרמנים רק במוות, פצעים והרס. לאומנות מסוג זה היא בגרמניה של היום רק נחלת הדור הקשיש.

קשה להגיד, משיב הרוזן. הוא התנגד למשטר הנאצי מאז יוני 1934, כאשר רצח היטלר במרחץ-דמים מטורף את צמרת פלוגות-הסער שלו, וגם את המנהיג הפוליטי של הצבא, הגנרל פון-שלייכר. עמדתו הביקורתית כלפי המשטר כולו איפשרה לו להתחסס בעין בוחנת יותר גם אל מבנה הצבא עצמו. ככן למשפחת משפטים, לא היה מכור ממילא למסורת הצבאית הקפואה.

גם הוא עצמו למד בבית-ספר הומאניסטי. כשניתן לו לבחור, בשנה האחרונה, בין לימוד האנגלית או העברית, העדיף ללמוד עברית. בכל זאת הוא מהסס להעמיד את שרידי ידיעותיו בשפה זו למבחן מעשי.

זהו האיש שיצא ללחום, כמו ג'ורג' הקדוש בשעתו, בדרך-המסורת הצבאית המטומטמת. האנגלים רגילים לקרוא למסורת זו בשם "בולשטי", מושג שחזר גם למילון צה"ל. הגרמנים קוראים לו בשם אחר: "אפסי-שמונה-חמש-עשרה". זהו השם הרשמי של מקלע אשר יצא לשוק בשנת 1908, שוכלל בשנת 1915. נקרא על כן בלשון הצבא 08/15. לא מכבר כתב חייל גרמני משוחרר ספר בשם זה, שהיה מוקדש לשיפשוף בימי מלחמה ושלום. הוא הסעיר את המדינה והרגיז את כל הגנרלים החתיקים. אך פון-באודיסיין הסכים בהחלט לרוחו.

★ ★ ★

תרגילי-הסדר הם אסון

יני שיקולים יסודיים המריצו את הרוזן לחולל מהפכה בצבא הגרמני. אשית כל, המלחמה בין הגוש הסובייטי לבין המערב היא מלחמה רוחנית. החייל עומד במאבק נפשי זה. לכן חשוב שיהיה בעל אופי עצמאי ומסגרת רוחנית מפותחת. המסקנה: יש לפתח את הטוראי, לא לשבור אותו.

שנית, המלהמה הפכה למאבק טכני בעל רמה גבוהה מאד. החייל המודרני עוסק באסטרטגיה ובאלקטרוניקה. לכן זקוק הצבא לחייל מפותח, עצמאי, המסוגל לפעול לבדו גם ללא פקודה נוקשה. הוא זקוק לרוח הקבוצה, לרוח הצוות — לא למשמעת העיוורת של כיתת רובאים בימי פרידריך הגדול.

האסון של כל הצבאות בעולם הוא, לדעת פון-באודיסיין, שירשו את מסורת הצבא הפרוסי של פרידריך, מבלי להבין כי מסורת זו היתה בת זמנה ונבעה ממצאות קרבית מסוימת מאד. בימי פרידריך היה החייל חייב לבצע כעשרים תנועות נפרדות רק כדי לטעון את רובהו ולירות. כדי לבצע דבר כל כך מסובך ומיכני תחת אש קטלנית, היה זקוק למשמעת מטומטמת ועיוורת.

יתר על כן, הגדוד כולו התקדם או בשורה חזיתית צפופה נגד האויב, במסר הכדורים. ניצח הצבא המטומטם ביותר, שחייליו לא היססו אף לרגע, ללכת אחרי הקצין, בשעה שמימינם ומשמאלם נפלו עשרות. מכאן באו תרגילי הסדר וכל הקשור בהם, משטר שכל מסרתו היתה לשביר את האופי העצמאי של הפרט ולהפכו למכונה אוטומטית.

במצאות שדה-הקרב המודרני, כל זה שטות. החיילים לוחמים במפוזר, ולרוב אין למפקדים כל אפשרות למסור פקודות לפיקודיהם המרוחקים. מפקד-הטנק אינו יכול בלחש הקרב לתת פקודות לנהג, הקובע לרוב לבדו מה לעשות. לכן טימטום החייל הוא אסון, ותרנוגול-הסדר איחלת.

★ ★ ★

חיילים ללא צנזורה

אין פלא, על כן, שאלוף-המשנה הגרמני יום כמה רעיונות שהיו מדהימים אפילו אלוף-משנה בצה"ל. כך מתנגד הרוזן בהחלט לצנזורה על מכתבי חיילים. בשאין צנזורה על שיחות בעל-פה, מה הטעם לצנזר מכתבים?

החייל הגרמני החדש יכול לא רק לבחור, אלא גם להיבחר. כשהוא נבחר לתפקיד ציבורי, הוא משוחרר זמנית, והמשך שירותו נדחה. הוא יכול לא רק להשתתף באסיפות פוליטיות, אלא גם לנאום בהן. דורשים ממנו רק לשמור על גבול של נאמנות למדינה, וללבוש חליפה אזרחית. כי אין הצבא רוצה שיוצא אי-פעם הרושם ההפגנתי שהחיילים מעדיפים מסוימת על אחרת.

בכל יום ישנו סוף ברור לשורות, והחייל חופשי לעשות כאחת נפשו. בשביל גרמנים, שהתרגלו לחשוב שהחייל נמצא תמיד בשורות, והו לבדו רעיון מועז. מחוץ לתפקיד לובשים החיילים חליפות אזרחיות.

לא פחות מועז הרעיון שאין החייל כפוף לשום מרות, פרט למרות שרשרת מפקדיו הישירים. למפקדיו הוא מצדיע גם ברחוב, אולם אפילו במחנה אין הוא חייב להצדיע או להישמע לפקודותיהם של קצינים שאינם ממונים עליו במישרין.

רק במקרים מיוחדים מאד יכול קצין זר להכריז על עצמו במפורש כעל מפקד, ולתת פקודות לחייל שאינו שייך ליחידתו. אולם אותו קצין עלול להיבצע לאחריות על מעשהו זה, ויצטרך להוכיח את המיוחסות.

כדי להחזיר רעיונות אלה למחנותיהם של הקצינים, יצטרכו כל המפקדים, מדרגת מפקד גדוד ומעלה, לעבור קורס של ארבעה חודשים בבית-ספר מיוחד למנהיגות פנימית. רבי סמלים ראשונים וקצינים-מטה נדרשים לעבור קורסים דומים.

האם קל לשכנע קצינים מקצועיים ותיקים ברוח מהפכנית זו? לדעת הרוזן, הדבר קשה למדי לגבי קצינים-מטה, שגדלו באסכולה אחת לגמרי. אולם לגבי הקצינים שעלו לדרגותיהם בימי מלחמת-העולם, שרבים מהם היו אחרי-כך בשבי, המצב קל יותר. הם מסוגלים להבין שהכל השתנה, שהנוער החדש שוב אינו דומה לדור הקודם, שהמעמדות החברתיות נעלמו במידה רבה, ושוב לא יתכן משטר צבאי יעיל המבוסס על הבדלי מעמדות.

★ ★ ★

מתי מותר לרצוח?

מה ביחס לעבר של הרייך השלישי? מה ביחס לפשעים שבוצעו בימי היטלר?

זאת הגראף, אסור להתחמק מבעיה זו. בהשפעתו, מוצג עתה בפני הצבא הגרמני הסרט "ליזה וערפל", סרט דוקומנטרי מועז המתאר בצורה יבשה את זחזחות מחנות-ההשמדה הנאציים. הצגת אותו סרט נאסרה בפסטיבל קאן לפי דרישת המשלחת הגרמנית.

אם אנחנו לא נתמודד עם העבר ולא נבין מה קרה ברייך השלישי, מסביר פון-באודיסיין, אנו גורמים לחסכין לאומי. אסור לנו לדחוק את הדברים מן ההכרה. להיפך, עלינו לחשוב על כך ולעבד את הלקה, אחות גם לא נבין אי-פעם מה חושב עלינו העולם.

לפי הוראות הרוזן, נערכות בפני 70 אלף החיילים של הצבא הגרמני החדש הרצאות על נושאים כל כך מורכבים כמו: "ניהול מלחמה על-ידי ברית של מדינות". ההרצאה ניתנת ברוח פלאקאט המודבק ברחבי גרמניה, המראה חיילים של כל צבאות האמנה האטלנטית במדינה, מסביב לחייל גרמני, מעל לכותרת: "חבריו לנשק — בני בריתנו". נושאים אחרים להרצאות: "המהפכה הצרפתית", "עם — מדינה — אומה", "גרמניה, הרייך והמערב", "ה-20 ביולי".

הנושא האחרון הוא העדן ביותר. ב-20 ביולי של שנת 1944, כמה שבועות אחרי פלישתו של אייזנהאואר לחוף גורמניה, התנקש אלוף-המשנה גרמני, נכה קטוע-זרוע מגיבורי החזית, בחייו של אדולף היטלר במשרד הפיקוד העליון. ראשי הקשר, שכללו כמה מראשי הצבא הגרמני, התאבדו (כמו המרשל רומל), נורו במקום או נידונו לחליה על חזים של בתי-מסבחים. על-פי פסקדין של בית-דין צבאיים שהיו מורכבים מקצינים אחרים. בעיני אוהדי ה-20 ביולי, כל מתנגדי הקשר היו בוגדים בעמם, שגרמו להמשכת המלחמה במשך 10 חודשים נוספים, והביאו לערי גרמניה הרס בלי-תאמה. ואילו בעיני שוללי ה-20 ביולי היו הקושרים בוגדים שנעצו סכין בגב חבריהם בחזית, אשר עמדו אותה שעה תוך חירוף נפש מול האויב החיצוני.

בעלי שתי הדעות משרתים כעת זה בצד זה בשורות הצבא הגרמני, והיה צורך למצוא שפה רעיונית שתאיים לשני המחנות. אומר פון-באודיסיין, שהוא עצמו היה אז בשבי הבריטי, רחוק מוירת המאורע: "הצד הקובע הוא מידת המוסריות האישית של כל פרט. עלינו להודות שהמורדים צדקו, וכי היטלר היה מטורף. אולם אם מישהו התנגד לרצח היטלר מטעמים הגויים, מפני שחשב כי אסור לחולל מרד בעורף בשעה שהאומה עומדת על חיה בחזית, הרי אין לשלול את מוסריותו האישית".

ברוח זו מתנהל בצבא ויכוח גלוי מאד. מאחר שבני שני המחנות מכירים אלה את אלה אישית, וגדלו בשורות אותו צבא, נמצא הגשר מעל לתהום.

★ ★ ★

רצח המיליונים

אנו מניעים לנקודה העדינה ביותר. אני מסתכל ישר בעיני הרוזן, מבטא את השאלה שאי-אפשר היה להתחמק מפניה: "אדוני הגראף, אני רוצה לשאול אותך שאלה גלויה. האם אתה חושב שרצח הצבא הגרמני באמת לא ידעו להשפיע המיליונים?"

הרוזן אינו מתחמק. ביושר רב, הוא נותן את התשובה שהיתה אולי הגלויה ביותר שהושמעה אי-פעם בפי קצין גרמני. "לא קל לענות. ההשמדה עצמה בוצעה על-ידי יחידות מיוחדות של הס.ס. ומספר האנשים שידעו את כל העובדות ממש היה קטן מאד. נעשה הכל כדי לשמור על הדבר בסוד בפני העם והמני הצבא".

אולם אמת מחייבת להודות כי רבים מאד בצבא הגרמני שנעשה משהו נורא, וש-ניחשו מה קורה אישם מאחוריהם. אולם הם פשוט לא רצו לדעת. איש אינו רוצה לדעת דבר בלתי-נעים, העלול להטריד את המצפון.

תאר לך את הקצין הממוצע בחזית, הוא נמצא בקרב. כל מחשבותיו היו מרוכזות על הקרב. הוא ניחש שנעשים דברים איומים, אישם. אולם הוא דחה את המחשבה על זה. אולי חשב בלבו: נגמור קודם את המלחמה, ואז נערוך את החשבון עם הפושעים". לפני שנה לא הייתי מבין את התשובה הזאת. אחרי פרשת כפר-קאסם שוב איני בטוח

צבא המחר

תמונה זו של ילדים משחקים באקדחים צעצועים יכלה לשמח את לבו של כל קצין מקצועי. אולם אחיהם המבוגרים של נערים גרמניים אלה, החיילים גיוס לפי החוק החדש, אינם מגלים כל חשק לשחק באקדחים אמיתיים. הם מתלהבים הרבה יותר לרוק"נ"רול, ובחורות.

כל כך שהדבר לא יתכן. גבר בי הרצון לשותח דווקא עם האיש הזה על שאלה החייבת להטריד ברגע זה את מנוחתם של חיילים רבים, לא רק בגרמניה, אלא גם בישראל וכל שאר ארצות תבל — שאלת מוסר-המלחמה ופשע-המלחמה.

האם אתה חושב כי אפשר לחוקק בצבא חוק יעיל נגד פשע-המלחמה? נניח שהמפקד נותן פקודה לרצוח אזרחים חפים מפשע. אם החייל מפר את הפקודה, הוא עלול להיבצע לדיון בפני בית-דין צבאי ולהיענש קשות. אם הוא ממלא את הפקודה, הוא פושע מלחמה. איך אתה רואה את המוצא מסבך זה?"

הרוזן נראה כאילו כבר הירהר הרבה על שאלה זו. "אתה צריך לדעת כי לפי החוק הצבאי הפרוסי היה חייל מאז ומעולם רשאי לסרב למלא פקודה שהיא באופן בולט לעין בלתי-חוקית. לפי חוק ישר זה, אם החייל מילא את הפקודה, הרי הפך שותף לפשע. כך שאף פעם לא היה הובר אצלנו בחזקת פירצה בחוק.

כיום מותר לחייל שלנו בפירוש לסרב למלא פקודה שאינה שייכת לשורות. למשל, אם הקצין מצוה עליו לנקות את האוכניים של אשתו, רשאי החייל לסרב. או אם הקצין אומר לו לעלות על עץ ולומר שהוא קוף, החייל רשאי לסרב".

פון-באודיסיין הירהר לרגע קט, מצץ בסיגריתו. "אולם הבעיה היא, כמובן, הרבה יותר עמוקה. היא נוגעת ליסודו המוסרי של החינוך הצבאי. אם רוצים להגן בצבא על כבוד האדם, צריך לא יתכן גם אדם המדינה כזאת. כל אדם במשטר הנאצי הפך כך שהוא יוכל באמת לשאול בשעת הצורך: האם זה חוקי?"

"יכולים להיות מקרים רבים שהגבול בין חוקי ובלתי-חוקי אינו ברור כל כך. אבל ישנם מקרים שהגבול ברור לגמרי. למשל, פלוגה כובשת כפר. היו חילופי יריות. בכפר נמצא גבר. המפקד מצוה להוציאו להורג. יכולה להיות שאלה ביחס לחוקיות הפקודה. החייל יכול לחשוב: אולי האזרח הזה ירה עלינו, ועל כן הוא חייב מיתה. אולם אם נמצא בכפר ילד, והמפקד מצוה להרוג את הילד, לא יכולה להיות שום שאלה. ברור לגמרי כי הריגת הילד היא פשע, וגם החייל הפרמיטיבי ביותר יודע שאם הוא ממלא פקודה זו הריהו מבצע פשע".

"אחרי הכל", מוסיף אלוף-המשנה, "ככל שנותנים לאדם אחריות אישית, כמו האחריות לנשק מסובך כמטוס-סילון או טאנק, צריכים להנחיל לו גם את המוסר של האחריות האישית. זה אפשרי רק במדינה חופשית, המבוססת על כבוד האדם. במדינה טוטאליטרית אין כבוד לאדם. ולכן לא יתכן גם אדם הגון במדינה כזאת. כל אדם במשטר הנאצי הפך באופן אוטומטי לאדם בלתי-הגון, והוא הדין לגבי האדם במשטר הקומוניסטי. זהו, באופן הפשוט ביותר, תוכן המאבק המתנהל כיום בעולם".

★ ★ ★

פרוסיה ורוח הפלמ"ח

אדם חשדני יכול היה לחשוב כי פון-באודיסיין התאים את דבריו לצרכי האורח הישראלי. אולם כשקמנו להיפרד, מסר לי חבילה של חוברות, רובן כתובות על-ידי, המופצות כעת בצבא הגרמני. הן כוללות לא רק ציטטות של גדולי הצבא הפרוסי בעבר, שהתנגדו לפולחן המלחמה ולעקרון המשמעת העיוורת, אלא גם פסוקים רבים של פון-באודיסיין עצמו:

"הכוח הפנימי של החייל תלוי ברצונו לנצל כל הזדמנות — וישנן גם כיום רבות כאלה — כדי לגלות התנהגות אבירית או לפעול בצורה אחת למען השלום הבא."

או, במקום אחר: "לחימה שאינה מכבדת חוקים מסוימים, המבוססים על המוסר, אינה אלא טירוף והרס, המשחיתים את כושרו של החייל לחיות בימי שלום, והזורעים את הזרע למלחמה הבאה. צריכים לחנך את החייל למען משהו, לא נגד משהו."

בעומדנו כבר על רגליו, אנו מחליפים כמה מלים על צה"ל. כשאני מזכיר את הויכוח על דמות הצבא, שהתנהל בשעתו בין אנשי הפלמ"ח לבין חניכי הצבא הבריטי, נעצר הגרמני ומתחיל לחקור אותי בענין רב על התפתחות המשטר והנהגה אצלנו, על עמדתו של משה דיין ועל רוח סגל הקצונה שלנו. אולם בחוץ כבר מתכים כמה גנרלים, שמועד פגישתם עבר זמנן. אנו נאלצים לסיים.

"חבל, הייתי רוצה עוד לשמוע על נושא זה", מצטער פון-באודיסיין. שמה אבקרו בביתו? אשתו שתמה מאד. אולם זמני בבון הגיע לקיצו. אולי אחזור שוב, לפני שאצא מגרמניה? אני מבטיח שאשתדל, ולא רק מטעמי נימוס. כי הרוזן וולף פון-באודיסיין אינו רק הגרמני הסימפטי ביותר שפגשתי, אלא גם אחד האנשים המעניינים ביותר ביבשת האירופית.

שאף אחד לא יחשוב שמכבי תל אביב גמרה כבר את הקריירה שלה. ההוכחה הטובה ביותר הוא המשחק שיחקו השבת נגד מכבי יפו. אחרי שלושה הפסדים רצופים החלטנו סוף סוף פעם לנצח. החברה באו לאימונים ולקחו את המשחק ברצינות.

כולם אומרים שמכבי יפו זאת קבוצת האחות של מכבי תל אביב, האמת היא שאין משהו בינינו לבניה. אנחנו לא מר גישים אליהם שום קרבה מיוחדת ושום שואה מיוחדת. הם בדרך כלל קבוצה לירי חמת וידענו שהם צריכים מאוד את הנקודות. לכן שיחקנו מאוד ברצינות.

במחצית השנייה היתה תקרית קטנה. אריוו ממכבי יפו רץ עם הכדור לעבר השער שלנו. מתניה שם לו רגל מחוץ לקו ה-16, אבל מהתנופה אריוו עף לתוך רחבת ה-16. השופט פסק שלא בצדק מכת עונש. מה זה היו צעקות? כל הקהל מחה נגד זה. אבל אברהמלה בנדורי חיסל את הפרשה בזה שעצר את הכדור.

במשך כל המשחק עמד מולי הבלם של יפו, מי שהיה פעם השחקן שלנו: יצחק שניאור. לא היתה לי נטיה לותר לו על כדורים. להיפך רציתי להראות לו יותר את כוחי. הוא ניסה להחזיק שטח במרכזים ואני החלפתי מקומות ושיחקתי בצדדים. הוא נהיה יותר כבד מזה שהיה פעם, כנראה בגלל חוסר אימונים. הוא מאמן את יפו, אבל אין מי שיאמן אותו.

במסלול

ספרות ספורטאית

שתי קבוצות כדורגל זרות עומדות לבקר בארץ כאורחותיה של מכבי תל אביב. הראשונה היא קבוצת ויסלה מקרקוב, פולין, אשר תפסה בשנים קודמות את המקום הראשון בליגה בארצה והנחשבת כיום לאחת המצטיינות. ביקור הקבוצה, שיערך בחודש אפריל, בא לפי יוזמתה היא... **הקבוצה השנייה** אשר משאיומתן מתנהל על ביקורה בארץ בחודש מאי היא קבוצת טולוז הצרפתית. ביקור זה עלול להתבטל, אם תעמוד הקבוצה על דרישותיה הכספיות שהן מהגבוהות ביותר שנדרשו עד כה על ידי קבוצה זרה... **יוסלה מירמוביץ'**, כדורגלן מכבי תל אביב, שבר השבוע את רגלו בשעת אימונים. לשאלות מכריו וידידיו הרבים שהשוממו לראותו חבוש גבס, סיגל לעצמו יוסלה תשובה אפינית: **התחלתי על בנגה**. מספר עתונאים קיבלו את דבריו ברצינות, פרסמו בעתונותם כי אפילו כדורגלן מנוסה מסוגל לשבור את רגלו מהחלקה על בנגה... **בעת ביקור** ר"ח של קבוצת אויפסס ההונגרית, בחיפה, נפגש גוסטאב שבש, מנהל הקבוצה, עם אלי פוקס באחד מבתי הקפה, מסר לו דרישת שלום לבבית מאחד מגדולי כדורגלני ההונגריה — נאנדרו הידקוטס. ידידותם הי לבבית של פוקס והידקוטס החלה לפני שש שנים. בעת ביקורה של קבוצת ה' כדורגל מ.ט.ס. בארץ. באותו משחק בו ניצח ה' הקבוצה ההונגרית את נבחרת ישראל בתוצאה 4:1 שיחק אלי פוקס בשורות ה' אורחים במקום אחד משחקניהם שנפצע... **בעד הון מקומי** עומד להוציא בקרוב עתון ספורט חדש, מאחר שעתונות הספורט ה' הכיחה כי היא עסק הנושא את עצמו... **הקפטן של הכדורגל** הוא שם ספרו של אלי פוקס שהופיע השבוע ואשר בו מגולל הכדורגלן את הקריירה הספורטאית שלו. שני כדורגלנים נוספים עומדים להוציא בקרוב את ספרי תולדות חייהם, לאחר שהוכח כי רבים הקופצים על ספרות זו.

תדריך

מאורעות אלה, מתוך מאורעות הספורט של השבוע הבא, עשויים לעניין את חובבי הספורט:

- **הפועל פתח תקוה — מכבי תל אביב** (פתח תקוה): מגרש הפועל; שבת: 2:30 — יהיה משחק הכדורגל הי חשוב ביותר אשר יתקיים השבוע, העשוי לקבוע במידה רבה את תפיסת המקום השני בליגה הלאומית. בסבוב הראשון נסתיים המשחק בנצחון מדהים של מכבי תל אביב בשער 3:0.
- **מכבי חיפה — מכבי פתח תקוה** (חיפה): איצטדיון עירוני; שבת: 2:30 — יהיה המשחק אשר תוצאתו תקבע את הדירוג והעדיפות במרכז הליגה הלאומית. התוצאה בסיבוב ראשון: 1:0 לזכות החיפאים.

כדורגל

סכנה באופק

לפני כחודשיים פורסם העולם הזה (1005) פיליטון של אחד הקוראים בשם "כיצד זכתה ישראל בגביע העולמי לכדורגל". ה' תה זו רשימה שמעשעת בה תוארו שלבי העליה של הנבחרת הישראלית, ללא כל משחק. השבוע נראה פיליטון זה כנבואה ההולכת ומתממשת.

לאחר שתורכיה הודיעה על פרישתה מ' משחקי הגביע העולמי כתוצאה מאי רצונה להתמודד עם הנבחרת הישראלית ומכיון ש' המשחק היחיד המונע את ישראל מלהגיע למשחקי הגמר הוא משחק נגד נבחרת אינדונזיה, שגם היא תסרב כנראה להתמודד עם ישראל, החל להתקדם חלום ב' לבותיהם של עסקני הכדורגל במדינה.

חלום מתוק זה, להימנות בין 16 המדינות שישתתפו במשחקי הגמר בשטוקהולם בעוד כשנה וחצי, עורר לתהיה פתאומית את כל ההתאחדות הדרומה. אמנם לא נעשו עדיין כל צעדים רשמיים לקראת מאורע די רחוק זה, אולם בחדרי חדרים החלו העסקנים להתלשש ולרקום תכניות. רבים ראו במאורע ממש זריקת הצלה לכדורגל הישראלי, זריקת קה שתוריים חיים לשורות האגודות, תפתח את הכדורגלנים ותביא סוף סוף להקמת סגל נבחרת קבוע בעוד מועד.

אולם מבצע לגלי העליצות החלו לנצנץ סימניה של סכנה איומה — סכנת כליה לספורט זה במדינה. הדיבורים על מהפכה בסדריה והרכבה של נבחרת שתקום בעתיד עוררו חששות בקרב כמה עסקנים כי מה פכה כזאת עשויה לקפח את קבוצותיהם ושחקניהם, תגרום בכך לירידת קרנם הם. אמר השבוע אחד האישים החשובים הקובעים את חיי הכדורגל בארץ: "אנחנו לא נשלים עם קיפוח, בלעדינו לא יהיה כלום — נפוצץ את הכל!"

דבריו לא היו רשמיים אולם הם שיקפו סכנה חמורה שאין מתיחסים אליה ברצינות, מפאת ריחוקה היחסי. הדרך היחידה שנותרה למניעת סכנה כזאת היתה הקמת מוסד ממלכתי שלא יהיה בו כל מקום לעסקני האגודות האינטרסנטיים.

קרה משהו?

על משחק השבוע בין מכבי תל אביב למכבי יפו כותב שייץ גלזר:

כולם דואגים ל' מכבי תל אביב וכל אחד שאני פוגש שו' אל: מה קרה? מה קרה? כאילו הייתי לשכת מודיעין. ה' אמת היא שזה לא נעים להפסיד אף פעם ובטח שזה לא נעים להפסיד פעם אחת פעם. כשאתה בא לעבודה עושים לך כבר חור בראש והילדים ברחוב לא נותנים לעבור את ה' כביש בשקט. כולם רוצים לדעת מה קרה למכבי תל אביב.

הרבה אנשים חושבים שמה שאני כותב לאחר שאנחנו מפסידים זאת התנצלות. הם חושבים כאילו אני רוצה לחפות ולהס' תיר את הפסדים שלנו. האמת היא שזאת לא התנצלות אלא הסברה. יש כמה וכמה סיבות לירידתה של קבוצת האלופה — מכבי תל אביב. אתם צריכים לדעת שלכל שחקן כדורגל יש פעם בשנה תקופה של חודשיים שם של משר. השנה קרה וה' משרב בא על כל השחקנים בבת אחת.

ההפסדים האחרונים שלנו נבעו בעיקר מחוסר אימונים מספיקים לקבוצה, הצרה העיקרית היא שאין לנו מגרש קבוע להתאמן עליו. תארו לעצמכם שהיום אני עוד לא יודע באיזה מגרש אנחנו נתאמן השבוע.

אחרי כל ההפסדים החברה החליטה לקחת את האימונים לידיים. מלבד זאת התחילו להכניס שחקנים צעירים לקבוצה הוותיקה. לפי דעתי צריך להכניס לאט לאט צעירים שישתלבו עם הוותיקים. לא צריכים להוציא בבת אחת חמישה-ששה אנשים, כי אז לא יצא שום דבר. יש בין הנוער אנשים די מוכשרים. אחד מהם הוא דוד שלינגר, המשחק כבר השבוע השני בקבוצה בתור רץ ימני. וכמו שאני מבין הוא יכול להיות בסדר.

גם במילואים יש כמה שחקנים המבטיחים רבות. מספיקה העובדה שאם לא אנחנו — לפחות הם לוקחים את המקום הראשון בליגת המילואים. כל זה אני אומר כדי

בקומיץ-בנוסף מסכות-בטרקלין

אך ורק — אלוף ארנה

יקב הגליל יוסף גולד ובניו

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות

תל אביב, טלפון 24749

אנו צועדים ליון...

"סוליאנת" כובש את יון. אחרי שחדרו סוליות ועקבים מתוצרת "סוליאנת" לשוק האזרחי ביון, שוכנעו גם של-טונות הצבא היוני בעדיפות מוצרי "סוליאנת" מבחינת החוזק, הגמישות והקלות.

בקנותק נסלים סמור סל - סוליאנת חזק 3x

מסודות מלחמת תש"ח: כאשר המלך עבדאללה צעק על ראש ממשלת מצרים הסורים הבטיחו דביזיה

בשקט וזעם, עד אשר היה המלך עבדאללה נאלץ לשאול אותו אם הוא הרגיש ברע. אני מרגיש טוב מאד, תודה, השיב נוקראשי, והוסיף כי הוא בא לישיבה כדי לשמוע, לא כדי לדבר. עבדאללה איבד את קוריוו והשיב כי הבאשא בודואי ישמע די והותר. אולם לפני שיעזוב את הישיבה, כדי לאפשר לראשי הממשלות לפתוח ב"דיונים המעשיים, ביקש עבדאללה לומר כי, לדעתו, פעלה הממשלה המצרית בצורה אשר איפשרה לה לצפות לה מצד ממשלה ידידותית, כאשר החרימה משלוח של פגזי תותחים שנשלח מהמחסנים הבריטיים בסואץ לגיון הערבי — וזאת דווקא בזמן ש"הלגיון היה זקוק לפגזים אלה באופן גואש, לניהול המלחמה ביהודים.

המלך עזב את הישיבה בזעם וראש ממשלת הירדן הציע כי הסעיף הראשון יהיה דיון באפשרויות מתן עזרה לכוחות הערביים בירושלים. הוא שאל את הממשלה המצרית אם כוחותיה, שחגו במרחק כמה קילומטרים מירושלים, לא יוכלו לפתוח בהתקפה נגד הישראלים, שתסית את דעתם מהלגיון. "עד כמה שאני יודע", ציין ראש ממשלת ירדן, "אין הכוחות המצריים מנהלים כיום מערכה פעילה בשלב זה והם חוקים הרבה יותר, מבחינת מספרם, מהלגיון". היועץ הצבאי המצרי גדה מן ההצעה ומיהר להכריז: "אם אלה, איראפשה, אנחנו איננו יכולים להתקדם, זה ידחוף את הירדן ליום לפתוח בהתקפה נגדנו".

ראש ממשלת עיראק שאל, בקול רחוק מתיקות, אם "להתקדם ולהיות צמודי ל"התקפה איננו חלק טבעי ובלתי-נמנע של פעולות כל צבא העוסק במלחמה". היועץ המצרי לא הסתיר את רוגזו ומיל-מל משהו על בעיות טכניות, אשר אורז לא יכין אותן. כאשר ניסו עוד כמה מראשי הממשלות ללחוץ על המצרים, השיב נוקראשי באשא בנאום ארוך על מסירותו ל"מטרה הערבית המשותפת אשר, למרות הכל, חייבת להיות כפופה למסירותו לעמו האהוב ולארצו. בקיצור: הצבא המצרי לא יעשה דבר שיסב אליו את התעניינות הכוחות הישראלים.

ואז קם גיאמיל מרדום, ראש ממשלת סוריה, למסור הכרזה דרמטית: "רבותי, ברצוני להודיע הודעה חשובה. אני, הסורים, איננו יכולים לעמוד מן הצד ולראות כיצד נופלת העיר הקדושה למוסלמים ולנוצרים ליד הציונים. על כן, למרות הקשיים המעשיים והקרבנות הכרוכים בכך, אנו מוכנים לשגר מיד דיבוייה שלמה של חילרגלים ללחום על חומות ירושלים".

מתיאיות כפיים וקריאות היד פרצו מסביב לשולחן, למרות שכל אחד ידע היטב כי חסיבת הרגלים היחידה את הצבא הסורי הייתה עסקה למרי בקרבות הגליל. בפני ההתלהבות הכללית, לא יכול היה גם נציג הלגיון הערבי להביע כל פיקפוקים; הוא הסתפק רק בשאלה מתי ניתן לצפות להור פעת החיילים הסוריים הראשונים בירושלים. ראש הממשלה הסורי זהר מרוב חיוכים לבכיים: "זה עניין של כמה ימים, יקריר, עניין של כמה ימים, אינשאללה".

בעית ירושלים הנורדה מעל הפורק והשיחה עברה לנושאים נעימים יותר, כגון ההסכמי רות האחרונה שתשליך את היהודים לים וכיצד יחולק הרכוש היהודי בין הממשלות ששלחו צבא, קרובי החללים והפצועים. מישו העלה את שאלת עתיד המדינה של ארץ-ישראל, לאחר כיבושה הסופי מהיהודים. אולם מאחר שכל שאר המדינות התנגדו לסיפוחה לממלכת הירדן, נקברה התשאלה מיד תחת מטר של הכרזות מתחסרות. לרוע המזל, מישו הודיע בנקודה זו כי הגיעה שעת ארוחת-הצהרים והישיבה הופסקה, כדי שהאורחים יוכלו למלא את כרסם בארוז ובשר כבש.

הדיבוייה הסורית לא הופיעה מעולם, ה"מצרים ישובו במקומם עד שהותקפו על-ידי הישראלים והמלך עבדאללה המשיך להיות מסקר עליון שאיש לא שם לב אליו. אשר לעתונות הערבית, היא כתבה בהתמוגגות על הפגישה ההיסטורית. בה גשבעו מנהיגי המדינות הערביות האחרות להמשיך במאבק נגד התוקפנים וקיבלו החלטות חשובות, שתוצאותיהן יראו לעיני העולם כולו בזמן הקרוב ביותר.

אלק קירקבריד עזב את אנגליה מוזדתו בגיל תשע, כאשר עברה משפחתו למצרים. הוא עזב את המרוזב כעבור 50 שנה, כאשר התפטר מתפקידו כשגריר בריטניה בלוב, ב-1955. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, היה אחד מקומץ קצינים אנגליים שדיברו ערבית, וכעבור שנים אחדות היה אחד ממעצבי המדיניות הבריטית בעבר הירדן. במשך שלושים שנה היה ידידו של האמיר עבדאללה, ורק כאשר נרצח מלך ירדן ב-1951, ביקש קירקבריד העברה ללוב. ספרו "רחש בקוצים" שיצא לאור עתה בנגדון, מתאר את שנותיו של קירקבריד בין הערבים ומקדיש פרק מיוחד למלחמת 1948 בארץ-ישראל, כפי שנראתה מאחורי הקלעים של ארמון המלוכה וממשלתה הצעירה של עמאן.

שתי תמונות תעמולה ערביות, המתארות את התקופה המוזכרת בספרו של קירקבריד. בעליונה: סכס הכרזת עצמאות ירדן. בשנייה: שני לוחמים ערביים בפעולה.

ההגנה המצויינת שניתנה להם על-ידי חומרי תיה העתיקות של העיר. על כל פנים, נשקפה סכנה חמורה ל"ערבים בירושלים והמלך עבדאללה היה מודאג ביותר — גם בהיותו אחראי לחלק זה של החזית וגם כמפקד עליון של צבאות ערב בארץ-ישראל. הוא גם רצה להחזיק בירושלים, מתוך שאיפתו לצרף את ארץ-ישראל המערבית לממלכתו, בהזדמנות ה"ראשונה.

אמנם היה המלך עבדאללה מפקד עליון של צבאות ערב בארץ-ישראל, אך מינוי זה היה חסר כל ערך מעשי. איש ממפקדי ה"כוחות הערביים האחרים לא שם לב ל"עצותיו או לפקודותיו של המלך, וכאשר הביע פעם את רצונו לסקור את היחידות המצריות בבית-לחם, הוסבר לו כי ביקורו אינו רצוי. אך נוכח הסכנה בגירות ירושלים, כינס המלך עבדאללה אסיפה של כל ראשי הממשלות הערביות בעמאן.

ישיבת הפתיחה, מלחם ספלי התה המתוק המסורתיים, נערכה בנוכחות המלך עבדאללה. הוא ישב בראש לא כמלך, אלא כמפקד עליון, המוסמך למסור דו"ח על מצב העניינים בכל החזיתות. המלך ציר תמונה עגומה למדי, סיים בבקשה שהנוכחים ידונו במציאת דרך להקל על הלחץ המוסעל על הלגיון בחזית ירושלים. של האורחים, מלבד אחד, מיהרו להשמיע את ההכרזות הנדושות והגיליות, על התפקיד הקדוש המוטל עליהם ללחום על בוא הנצחון, על נכונותם של המ"עזבי להקריב את חייו למען המולדת המ"שותפת, וכו'. האחד שנמנע היה ראש ממשלת מצרים, נוקראשי באשא. הוא ישב

בהפגזה שפגעה אמנם בבתי הישוב אך לא במגיניו, אשר הסתתרו בתוך מקלטי בטון. המגינים לא השיבו אש וכעבור שעה קלה התקדם חיל הרגלים הערבי לנקודות ההסערות.

אולם פאזי השאיר את עורפו בלתי-מוגן ואנשיו מצאו את עצמם תחת אש אוטומטית כבדה, שניתכה עליהם ממרגלות ההרים, בעורפם. הסתבר כי יחידות יהודיות גידות איגפו את ההרים, מבלי שאיש מהמתקפים ירגיש בהם, עד שפתחו באש. במתנה הערבי השתררה מבוכה ונראה היה כי פאזי יאלץ לנוטש את תותחיו. אך היהודים לא ניצלו את יתרונם והערבים הצליחו להיחלץ.

★ ★ ★ ראשי הממשלות מתכנסים

בשנת 1948 הגיעה המערכה היהודית ערבית סביב ירושלים, לנקודת-משבר בשביל הערבים. המצב בירושלים היה כי-סי-ההתנגדות הישראלית, ברובע היהודי של העיר העתיקה, חוסל, וכל העיר העתיקה נשארה בידי הערבים. היוזמה עברה לאחר מכן לידי הישראלים, שערכו כמה נסיונות עיקשים ויקרים לכבוש את העיר העתיקה ושני הצדדים איבדו אנשים בקצב גדול מכדי שיוכל להימשך זמן רב, מבלי שירד שש את הכוחות המוגבלים שעמדו לרשות שניהם.

מבחינה זאת, היה מצבו של הלגיון ה"ערבי קשה ממצב אויביו וספק אם המגינים הערביים היו מצליחים להחזיק מעמד, לולא

כאשר הודיעה ממשלת הוד מלכותו כי בכנתה להחר על המנדט בארץ-ישראל, סירבו המדינאים הערבים להאמין להודעה זו. עבר זמן עד ששוכנעו בכך, ואז באה החלטתם להשתמש בכוח כדי ליצור מדינה ערבית בארץ-ישראל. הלגיה הערבית העבירה החלטה, לפיה התחייבו כל הארצות החברות בה לשגר חיילים לארץ-ישראל, מיד עם צאת הבריטים. מתוך חשש כי עלול להיחצר יתרון ליהודים, מאחר שצבאם יהיה כבר במקום ולא יצטרך לפלוש מעבר לגבולות, החליטה ה"לגיה לארגן ולחמש את התושבים הערביים עצמם ולהקים צבא בלתי-סדיר, שיפעל ב"ארץ-ישראל עד התחלת הפלישה הסדירה. כך נולד "צבא השיחור".

צבא השיחור היה מורכב לרוב מחיילים ששירתו בעבר במסגרות ובצבאות ערביים סדירים, ואשר השתתפו בכל המרידות ה"ערביות נגד מעצמות המערב. נוסף לאלה, כלל הצבא החדש גרעין קטן של מתנדבים ירוקים, חסרי כל נסיון קרבי. ואילו חלק ניכר מבין קציניו הגבוהים היו אנשי הצבא הסורי הסדיר, שקיבלו תופשה בלתי-מוגבלת ליצור זה.

ברוך הטבע עטו כמה טיפוסים אפלים ביותר על הרפתקה כזאת. אחד מהם גרם לסנסציה בהופיעו בעמאן, לבוש מדים דומים מאד למדי סגן-אלוף של המ"ט"כל התורכי, ואמנם, כאשר נשאל על-ידי עיתונאים, הודה האיש כי הינו קצין תורכי, וביקש שלא לגלות את זהותו האמיתית. הוא רק שח את נוכחותו של הציר התורכי בעמאן, אשר מסבב הדברים שיתעניין בקצין כה גבוה של צבא ארצו.

הציר החל בחקירה פרטית וחיש מהר נתגלה כי קצין המטה התורכי לא היה אלא פולני, שנקלע לאיסטנבול בשנות מלחמת העולם השנייה, שם למד תורכית. הוא טען כי היה קצין בצבא הסולני, אך מסקנתו של הציר התורכי הייתה כי הדבר הבלתי-מוזיף היחיד בהופעתו של אותו ברנש הייתה שנאתו הלהטת ליהודים.

★ ★ ★ תבוסותיים

הצבא חויי, צויד ואומן במידה כל-שהי בקרקטיני הצבא הסורי, בקרבת דמשק. גשקו הקל היה מתוצרת מעורבת ולא במצב הטוב ביותר. אשר לתותחיו, היו אלה כמה כלים צרפתיים בני 105 מ"מ 75 מ"מ, שהוצאו ממחסני הגרונטאות של חיל התותחנים הסורי. מדי החיילים של צבא זה היו חולצה ומכנסיים חאקי, קפיה אדומה מגומרת ועקאל שחור. שום סמל לא ציין את דרגתם או את יחידתם.

מפקד צבא השיחור היה סורי ממוצא כורדי או תורכי, בשם פאזי אל-קאוקבי, שהצליח ליצור לעצמו — ללא כל הצדקה — שם כמנהיג מוכשר, עוד מימי מרד ערביי ארץ-ישראל בשנים 1937-1939. פעולתו הראשונה בוצעה נגד סירת צבי, ישוב יהודי מנותק, כעשרה מיל מזרז לעיר בית-שאן. פאזי היה כה בטוח בעצמו, שההסערות בוצעה ללא כל ריכוך מוצמו, של תותחים או מרגמות, וחיל-הרגלים שלו הסתער על פני שטח פתוח, מול מגינים מבוצרים היטב, שירו דרך אשנבים של עמ"ד דות מוגנות.

התוצאה הבלתי-נמנעת הייתה תבוסת-דמים למתקפים, אשר לא הגיעו אפילו לגדר-החיל של המשק ואיבדו 12 אנשים הרגום ו-36 פצועים, מבלי שיגרמו כל נזק למגינים. הפצועים האומללים שילמו עתה בעד רש לנוזל של מנהיגם, שלא הכין לעיר עזה רפואית מראש. הפצועים קיבלו עזרה ר"א שונה בשדה, הועמדו על משאות מוחרמות והועברו לבית-החולים הממשלתי בנאבלוס, מרחק של מלעה משלושים מיל בדרכים קשות. השלטונות הבריטיים הותקפו מיד על-ידי העתונות הערבית, שהאשימה אותם בחוסר כל הכנות לבקבלת מספר כה רב של פצועים.

הרפתקתו הבאה של פאזי הייתה שאפ" תנית יותר ונערכה לאחר תיכנון מה. הוא ערך את כל כוחותיו מסביב למשמר-העמק, ישוב יהודי גדול יותר, בקצהו הדרומי של עמק יזרעאל. בפעם הראשונה הוכנסו לפ"עולה התותחים הערביים, וההתקפה נפתחה

מלכת בלגיה אליזבת והזמרת חנה אהרונה *
ציפוי כסף ונשיקת לחי

הארץ. השיב גמזו: "חוששני שבמקרה זה יפשוט בית-החרושת את הרגל תוך 24 שעות". אמר אילין: "חוששני שגם להארץ יקרה אותו הדבר". . . . הציליטית מזו"ז מורטלייה, שיצאה לסידרת קונצרטים בי צרפת מקיבוץ מעברות, מקום מושבם הקבוע שלה ושל בעלה, ניצלה את שהותה הקצרה בנמל חיפה כדי להשמיע בפני פועלי הנמל, בחדרהאול שלם, רסיטאל על רגל אחת. . . . הזמרת חנה אהרונה הוזמנה בשעת סיורה בבלגיה לנשף שנערך בחצר המלכות הבלגית ושם נפגשה, לאחר הופעתה עם המלכה הבלגית אליזבת. לאחר שהגישה הזמרת כשי למלכה ספר תהלים כרוך בכריכת כסף, נשקה לה המלכה על לחיה, לאות תודה.

★ ★ ★

דוגמנריות

בין כתבים שהגיעו אל החברה המייד צרת דודי שמש, מירומית, כפתרון לחידון צירופיהמלים שעליו הכריזה, נמצא גם מכ"תו של יעקב שרת (30), בנו של שרת החוק לשעבר, המשתלם כיום באוניברסיטה אמריקאית. כל משתתף היה צריך לצרף לכתבו סך של 500 פרוטה, אולם מכתבו של שרת הצעיר כלל שטר של לירה אחת. בצירוף הסבר: "לא השגתי שטר של 500 פרוטה". . . . איש תלים זאב יופיו, שהעניק לא מומן כשי לנערה צעירה ספר שירים, רשם עליו את ההקדשה הבאה: "לכיה שנות הולדת עיני יעל — מהזקן הפורט". . . . הנהלת עיריית רמת-גן הזמינה לשיבתה בשבוע שעבר את ד"ר יגאל ירדן כדי לשלשן בתיכון בית-הכנסת הירכזי של העיר ובעיצוב אופי עתיק ליגלג לא פעם על בלשנותו היתירה של שרת-החוק לשעבר משה שרת, נתפס הירכזי שבו הוא למקצוע זה. כתחליף למילה הלועזית "ניהיליזם" הציע בגן את המונח העברי החדש "מאמיות". . . . בפסטיבאל הבינלאומי לתבשוש העמים, שנערך הירכזי במלון המלך דוד בירושלים, בלש דוגי מן אחד שוכה לפירסום רב יותר מחברותיו למקצוע. היה זה רחמים כדנר, סגן ראש עיריית ירושלים, שהדגים על גופו ועל גוף אשתו תבשוש בוכאריות צבעוניות. . . . ראש עיריית חיפה זאב חישו היה לא מומן קורבן להתפרעותם של תלמידי בית הספר בריית-אליעזר, שרצו אחרי מכוניתו בצעקות "בוז! בוז!". ראש העיר הגוי עם התיישב מיד עם שובו למשרדו, ושיגר למנהל בית-הספר מכתב נזעם ביותר, בו קבע כי בבית-הספר זה "מגדלים דור של בניינים וחוליות-גנים". חושי הסכים להרגע רק לאחר שהמנהל המבוהל שיגר אליו משיחת גדולה של תלמידי בית-הספר כדי לביקש את סליחתו.

• ביניהן: ציר ישראל בארצות בלוקס — יעקב אריאל.

אנשים

כסף וסני

כשקיבל השבוע יצחק בן-צבי משלחת של אגודת העיתונאים, היתה בפי נשיא המדינה טענה חמורה לעיתונות: העיתונאים משמיטים לעתים קרובות את מספריהם העמודים והקורא חייב לטרוח טירחה רבה עד שהוא מגלה את המשכיה-המאמרים המועברים לעמודים אחרים. "אינני מתלונן על כך כנשיא", אמר בן-צבי, "אלא כאזרח קורא עיתונים". . . . לאחר שבשבוע שעבר הקדיש השבועון האמריקאי סייס שער לראש ממשלת ישראל דוד בן-גוריון, התפרסם השבוע באותו שבועון מכתבו של קורא המסביר מה המשותף לביני ולמשה רבנו: שניהם הירצאו את בני ישראל ממצרים. . . . בישיבת הדעדה המדינית של מפא"י סיפר השבוע בן-גוריון כי שר-המשפטים פנחס רוזן ניגש אליו זה לא מכבר ואמר לו: "עכשיו אני מתחיל להעריך אותך יותר משהערכתני אותך קודם". כששאל ביני "מה יש?" הסביר רוזן: "על הכוח שהיה לך לשבת כל כך הרבה שנים עם אנשי לאהדות העבודה". . . . לאחר שח"כ חרות מנחם בגין האשים בשבוע שעבר את שר הסעד משה שפירא כאילו אמר בשבוע האמריקאי כי עם הנסיה תקבל ישראל כסף רב, הגיב על כך שפירא השבוע: "רק איש שבעצם מבצע סיני ניהלה מפלגתו משה ומתן על הגדלת חלקה במגבית יכול לקשור את מבצע סיני עם כסף". . . . כשהגיש הציר החדש של הונגאריה בישראל את כתב-האמנתו לנשיא-המדינה, נכח במקום גם שר-הדואר ד"ר יוסף בורג כממלא-מקום של שר-החוק. כששאלו מה לשר-הדואר ולמדיניות-החוק, הסביר בורג: "מה יש? כל מדיניות-החוק של ישראל מתבססת לאחרונה על איגרות — איגרותיו של אייזנהאור לבן-גוריון". . . . בהשפעתו של הרב הראשי יצחק נבם, שביקר במקום, החליט קיבוץ אפיקים לחוג השנה בחג הפסח סדר כשר למהדרין ולקבוע מזוזות בכניסה לחדר-האוכל. . . . לאחר שזיכ חרות חיים לנדאו נעש על קריאות הביניים שלו בהוצאתו משלוש ישיבות בכנסת, הופיע בכל זאת לישיבת חזרת הפנים, הסביר למרימי הגבות: "אסרו עלי להיות בפנים, אבל לא בתעודת-הפנים".

★ ★ ★

תיאטרונות

הסופר הירושלמי פנחס פלאי הוזמן השבוע לקבלת-פנים אצל רעיית הנשיא רחל ינאית בן-צבי, לאחר שקראה את

מסכת "כנסת" היתה באמת על הגובה

CRÈME
SIMON

קרם סימון:

— הקרם להיגיינה וליופי
— לטפול בקמטי העור
לכל סוגי, יוצר עור פנים
צעיר. מתאים לכל גיל.
מומלץ צ"י גופים רפואיים
בצרפת.

NUCIA

נוציה:

מתאים במיוחד לעור פנים
יבש, השמוש הקבוע בו
מעט את פניו. שומר על
עור פניו מפגעי הרוח
והשמש ותמורות אחרות
האופייניות לארצנו.

M.A.T.

מ.א.ט.:

סוג משובח ביותר של ונישינג
קרם, במיוחד לעור פנים שמן.
בסיס אידיאלי לאבקת פנים.
מבהיר את פני העור.

Simocitron

סימוציטרון:

מגן על עור ידיך בפני
שמש, רוח, קור, חום וגורם
מים אחרים. מייפה את ידיך
ומקנה להן רוב עדינות
ולובן.

זכרי!

הרכוז של "קרם
סימון", צרפת,
הוא מאד גבוה וי
כמות קטנה תספיק.
להשיג בכל פרסומריה מוכרתת

פסוקי השבוע

- שר הדואר ד"ר יוסף בורג: "עד שהאזים יקבע את העולם — העולם יקבע את האזים".
- ח"כ חרות יוסף שופמן, על ההודעה המשותפת של שרת-החוק גולדה מאיר ושר-החוק האמריקאי ג'ון פוסטר דלאס: "הודעה מפוסטרת".
- המשורר אברהם שלונסקי, בהסבירו לדיפלומאט ממדינה מזרח אירופית מדוע הוא מרים את כוסו "להיים" ולא "לבריאיות" כמו מארחו: "אומות העולם דואגות רק לבריאיות ואילו אנו, היהודים, יש לנו דאגה קודמת לבריאיות — לחיות, ולא להימחות מתחת לרקיע".
- המשורר חיים גורי, על העדליות הפורמיות: "משום מה בעדליות ביני דופק את עבר-אלגאצר. נדמה כי בחיים המצב שונה במקצת או הפוך".
- ח"כ מק"י ד"ר משה סנה, בחיכוך בכנסת: "הכנסת איננה כיתת התעמלות להרמת-ידיים".
- ח"כ חרות ד"ר יוחנן באדר, בכנסת: "שרהאוצר שלנו מעולם אינו גובה כסף. הוא תמיד סופג עודפים".
- ראובן ("רומק") גרינברג, על המחחרת: "כולנו במחחרת — כל העם נמצא אלף אמת באדמה".
- ח"כ הפועל המזרחי מיכאל חזני, לאחר שהתברר כי הכנסת לא תוכל להספיק לסיים את החיכוך על התקציב עד ליום ה-31 במרץ, בו הוא צריך, לפי החוק, להיכנס לתפקיד: "אני מציע מוצא של פשרה — כדאי לדחות לזמן מה את יום ה-31 במרץ".
- שר המשטרה בכור שיטרות, כשנשאל בהצעת הפנים על אנשים הקוספים ומתאבדים מתוך חדרה-החקירות של המשטרה הכלכלית בקומה הרביעית: "הוריתי להעביר את חדרה-החקירות לקומת-ההקרקע".
- הסופר רב סדן, לאחר שבמסיבה לכבודו השפיעו עליו שפע מתמאות: "איך לי חוצפה להוסיף ואין לי חשק לגרוע".
- הסופר שמואל יוסף עגנון, באותה מסיבה: "שני סופרים עבריים אני קורא בלי שיעמום — דוב סדן ועוד סופר אחד. מעתה יוכל כל סופר ללכת הביתה ולחשוב שאני מתכוון אליו".
- שר האוצר לוי אשכול, בפולמוס עם ח"כ אחדות העבודה יגאל אלון: "הגנרל הזה אפילו אינו יודע כיצד משתמשים בכלי-ההגשק שהופעלו במבצע סיני".

סרטים

קוקטייל צרפתי

תורף בא קאגאנץ (זמיר, תל-אביב): (צרפת) — הוא סרט שאינו מיהם כל חשוי בות לעלילתו או לנושאו. לעומת זאת הוא מקדיש את מלוא תשומת הלב לדברים הרגילים שישומו אליהם לב: מהלומות אגרוף בשפע, רגלי גשם חשופות בשפע שופע לא פחות, קטעי רדיפה מסחררים וקרבות מתחת למים.

כל אלה מעורבים בקוקטייל צרפתי ש' עלול היה להיות תפל וטפשי, אולם מאחר שאיש מציורני הסרט והמשתתפים בו לא התיחס לתפקידו ברצינות, הופך הסרט להיות פארוזיה קלילה ועוקצנית על סרטי הגנגסטרים של הוליווד.

מה שמקבל בסיכום מספק את כל הצרפים, שואפי המהלומות והנערות מקבלים את שלהם. ואילו אלה שלא נאה להם להתלבב במרגשים וחתיכות יכולים להשקיע את מצינם בכך שלא ראו סרט מתח תפל אלא סאטירה עוקצת.

נסיון לשוחד

מופפפס (ארמון דוד, תל-אביב): ארצות הברית) — הוא הקול המשמיע הגפרור בעת שהוא משתחבק בקופסת הגפרורים וניצת, זהו גם הדיטוי בסלנג האמריקאי ליחסים בין שני המינים המשתחבים וניצתים.

במקרה זה המשתחבים הם זוג קומיקאים מצוינים, גידי הולדי וג'ק לימון. היא כותבת תסכיתים והוא עורך-דין לענייני מס' הכנסה, אך מקצועות נכבדים אלה אינם מונעים מהם לנסוע, אחרי שמונה שנות נשואים, לעיר הגרושין רנו. מדוע? בגלל אכזריותו הרחוקה של הבעל, הקורא בתאווה עצומה ספרי בלשים ומפסק את שפתו כשהוא קורא את הקטע: "היא החלה לפתוש את חולצתה, כפתור אחר כפתור..."

בתקופת פרידתם עוברים השניים ניסיונות מעניינים. על הבעל נכרכת חתיכה יסודית (קים גובק), שלמה פעם בקולג' למוסיקה. כלי התמחות: התוף. ואילו האשה עוברת ליל אימים עם גנר-קסם חמוד. בסופו של דבר מגיעים השניים לדי מסקנה שבכל מקום ועם כל אחד טוב, אבל הכי טוב בבית ביחד.

רק לאמריקאים. קומדיה עקרה זו, שבה ללעוג ליצר הגרושין האמריקאי, ע' שויה להצחקי, כנראה, רק אמריקאים. התס' ריט והדושיח חסרים כמעט לגמרי שנינות וחריפות. ההופכות מצבים מגוחכים לקר מדיה מבריקה. רק הבעות פניהם ומשחקם של צוות הקומיקאים המצויינים, מצילים את הצופה הישראלי משיעמום מוחלט.

קים גובק מופיע בסרט זה, שצולם לפני שלוש שנים, בתפקיד פועט, אותו הוא משחקת בכשרון שלא נראה בסרטיה היא מאוחרים יותר, מאז הפכה קים לכוכבת בהא הידיעה של הוליווד. משום כך הוסיפו היוצרים מעין הקדמה לסרט, בה מופיעה

שחקנית מרטינדי אין צורך להתפעט

קים גובק לבדה בכמה לחישות נחש. ספק אם קטע זה הצליח לשחד מישור.

כוכבים

הנערה שמצאה את המחר

לפני שנתיים כינס שחקן הקולנוע קירק דוגלאס את כל כחבי הרכילות בהוליווד למסיבה חגיגית, הודיע להם: "הנני מתכבד להציג בפניכם את הפצצה החדשה שתכבוש את הוליווד כולה ותכסה בזהירה על כל כוכבות הזוהר." והוא ניגש להציג בפני ה' עתונאים נערה חומת שיער ותמיירת גוף, בעלת עינים חומות ענקיות. העתונאים הת' להבו, וכעבור זמן קצר נבאו טורי הרבי' לות כי אלוה מרטינולי, 29, תהיה הכוכבת מס' 1 של הוליווד.

הדוגמנית לשעבר, שהופיעה בתפקידים פעוטים במספר סרטים איטלקיים חסרי-ערך והובאה בכבוד גדול לאמריקה, שיחקה רק בסרט הוליוודי אחד. היא התפשטה בו יותר משהתפשטה אי פעם כוכבת אמריקאית ב' איזה סרט שהוא. אולם גם זה לא עזר. ה' ביקורת קטלה את הסרט הלוחם האינדיאני ואת אלוה מרטינולי גם יחד. אלוה הקטנה והאומללה נראתה כמחוסלת בקריירה הקול' נועית שלה. כשהורה לאיטליה לא יכלו רבים מבמאי הסרט האיטלקי לסלוח לה על נטינה לחפש את המחר שלה בהוליווד, נמנעו מ' לשחפה בסרטיהם.

אלוה עשתה את ההיפך הגמור ממה ש' ציפו ממנה. במקום להיפך לחשפנית ב' סרטי ענק, התמסרה לתפקידים דומחיים צנועים ומוסריים בסרטים חסרי ערך.

נקמת הכוכבת. המהפכה התחוללה ל' פתע. חבר השופטים בפסטיבל הסרטים ש' נערך לפני חודשים מספר בברלין, מצא, ב' ניגוד לכל הניחשים הקודמים, את אלוה מר' טינלי כשחקנית הטובה ביותר של השנה, בסרט בו אינה מגלה אפילו את קצה צוורה. המפיקים האיטלקיים נדהמו. תחילה המשי' כו בחרם הבלי' רשמי עליה. אולם הנוצרים שבהם החלו מציעים לה הצעות מפתות. אחריהם כרעה כמעט כל תעשיית הסרטים האיטלקית ברך בפני אלוה הקטנה. ההצעות שהוצעו לה לא הוצעו קודם לכן לשום שח' קנית איטלקיה.

אולם אלוה לא התפתחה. היא ידעה כיצד לנקום. היא דחתה את כל ההצעות האיטל' קיות, חתמה על חוים עם חברת סרטים בריטית להופעה בתפקידים ראשים. הסרט הראשון בשם מנואלה כבר מוסרט בספרד. אמרה השחקנית הגאה: "יעברו עוד כמה שנים עד שאהיה מספיק טובה לשחק בס' רטים איטלקיים אמיתיים."

יומן החדשות

ביקור תעודתי

אלכסנדר האמר, אחד מבמאי הסרטים הדוקומנטריים המפורסמים ביותר בעולם (סוסקניני, ספרית הקונגרס) יבקש בזמן ה' קרוב בארץ כדי להפיק סרט דוקומנטרי צב' עוני בן 28 דקות, למען חברת התיירות הממשלתית. האמר, שהינו במאי מבוקש ועסוק, הושפע לבוא לישראל על-ידי ה' ברונת אלישבע דהרוטשילד...

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **ריצ'ארד השלישי** (הצפון, תל-אביב) — מחזה גרוש החסאים של שקספיר הפך לסרט חשך אך מקסים בידי סיר לוי רנס אוליבייה, הממלא את התפקיד הראשי בהוד שטני. צוות העזר: סר ג'ון גילגוד, סר ראלף ריצ'רדסון, סר סוריק הרדויק וקלייר בלום. סרט שיש לראותו לפחות פע' מיים כדי לעמוד על מלוא גדולתו.

● **לה סטראדה** (ירון, תל-אביב) — היא דרך חיים שבה נפגשים אתליס חסר רגשות ונערת כפר מבווערת אך מקסימה, ואשר בה לומדים השניים איש מרעהו את החסר להם. אנטוני קווין, ג'ולייטה מסינה, ריצ'ארד בייסטר.

● **השעות הגורליות** (מאי, חיפה) — סרט מתח פסיכולוגי עשוי ביד אמן, אודות שלושה פושעים המוצאים מחסה ב' משך יממה בדירת אורחים מהגונים. האמפרי בוגארט, פרדריק מארטש.

עד עתה חייתי בדעה כי אין דבר פרוזאי יותר בעולם מאשר סגן בצה"ל. הופתעתי להיווכח כי בין כולם נמצא סגן פיוטי ביותר, הכותב באותיות כה נגרות, שגרמו לי מיחשוי ראש למשך ששתיים. הרי לפניכם מכתבו, ואם יראה המכתב מבולבל במקצת, הרי זה משום שלא יכולתי לפענח את כתב ידו.

מאותו יום מר ונמהר שהצצתי ל' העולם הזה וראיתי תמונתך, נגזלה מנ' חתי, ואמרתי בלבי: אלכה נא אל נשים אחרות ושכחתי וראיתי והנה גס זה הבל. תרתי בלבי למשוך ביין בשרי ו' ללכת לקולנוע מגיל 16 ומטה וראיתי והנה גס זה הבל. ואשיחה עם לבי ב' שנית לאמור: הנה, אני הנזלת, הוספ' תי חכמה ולבי ראה הרבה מראות ומדוע לא אצא לשוטט בגנים להשכיח מלבי ולחפש תמונות כאשר הצבת לך לרגליך במדורן, את הטיפוס שלי? ו' אראה כי גם זה הבל ורעות רוח. כי ברוב הליכה, רוב עייפות, ויוסיף לכת, יקרע נעליו. ואשוב ריקס לביתי.

ואדפוקה בשלישית על דלתות לבבי השבורות והסדוקות, ואומר בקול בוכי: אהה, כליתי רוח ברוב הליכה, ותמונה אין לי. מדוע דרך רעי צלחתי? ויענני לבי וכה סח לי: על מרדך, גאון לבך, אלוהים יזעמן. לך לבוקר, קנה בול, מעטפה סוג ה' ושלח לבתולה הנל' לאמור: "רותי גלי סודך ואם אפס גלי סוד רעידך כיצד מצאו התמונה? האם לצלם ילכו? אם במלחמה שללוח, אם תמונת חברתם שלחו, או מארנק חברים גנבו? האירי נא דרכי מליאת המכשור' לים והצלח נפש מכליון, שנאמר "ה' מקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא."

למטה צייר לב פלוז בחץ, וחתם שלך בחערצה. הוא עמד על כך שלא אמסור את תוכנתו לשום נערה. מצטערת.

שלא תבין עניין

מכתבו של (1015/1178) מגיע אלי מקולג' בעל שם מפוצץ בברייטון, אני גליה. כותב הוא:

"אינני אחד מאותן בריות צבועות ה' מעצרות בעצמן שאינן זקוקות למדורך, והכותבות על מנת לבדר את עצמן — באופן מופקע — במכריס/ות חושמים/ות בעל/ות מכוניות.

"אני כותב מתוך הרגשות האופטימיים לאחוז שוב לחתיכת ישראל — או ב' חתיכה מישראל. על אותה צברית להיות יפה באופן צנוע, עדינה, בעלת חוש הומור, שלא תהיה דתית, אך גם לא מאותן בריות מפחידות "המבינות עני יין". גילה חייב להתנועע בסביבות 15 שנים.

"את בחירת הנושאים שאסיר לכותבת, ובאם כלולה היא במעלות שהזכרתי, לא יקשה עלי לבדר את הנערה ועצמי בהתכתבות שמפאת המרחק, תהיה הת' כתבית לשמה.

"אני בהחלט מעדיף ירושלמיות ה' קשורות ומוקירות את עירן. רק שלא תהיה מאיוה קן של השומר הצעיר או מחנות העולים, משום שאני עדיין חרש מקולניות של נערות אלה.

"באשר לי, הנני גבוה למדי ולא רע מראה. איני אוהב להשתעמם, ומסדר כל מיני מתיחות וקומבינציות בלחית טיור לים וספורט כנגד זה. חובב צילום. הקריירה העתידה היא במשפטים, והנני לומד לכל מיני בחינות שונות ומשונות כדי שאתקבל לאוניברסיטה כאן.

"אני אוהב לכתוב ולהתנהג באופן ישראלי — כלומר ברברני לפי משגי המקום. רוב האנגלים דומים לספוג, סופגים הכל באהבה והתלהבות מועטה ככתוב:

"היה איש בלונדון העיר
את חצי המקום הוא העיר

"הוא מתח ובלבל
עד לסוף התאבל
משאגת השומר הצעיר".
קצת מבולבל, מה?

נערה רגילה בהחלט

כך, על כל פנים מעידה על עצמה (1015/1179) כת ה'17.5, עושה באמת רושם כזה. היא תלמידה תיכון המסיימת השנה את לימודיה, כי כיוון שהיא מת' גייסת בשנה הבאה, רוצה היתה להתכתב דווקא עם חייל חבוב כבן 20 "שיוכל לתאר לי, ואפילו בקחים כלליים את המצפה לי". אך למכתב ולאינפורמציה לא יהיה כל ערך אם לא יהיה אותו חייל גבהיקומה. את העיקר, כמעט שכח' תי: חברותיה אומרות עליה שהיא נחי מדה.

על חשבון המוסדות

בשבתי היום לכתוב את המדור, הת' כחונתי להיות נורא טובה ולא ללגלג על איש, כפי שמאשימים אותי. כדי שרוחי תהיה טובה עלי, לבשתי את שמי

הסיפוס שלי

יפה הפעם, לא כן? כזו היא גם דעתו של מוצא התמונה, מאיר מינקורסקי 328282, דאר צבאי 2237. ... רבות הן התמונות אשר ראיתי בימי חלדי, אולם משום מה קטמה לי במיוחד בת חנינית זו.

"ודאי תהיה קרנית לדעת כיצד הגיעה התמונה לידי... פשוט. באחת מחופשותי האחרונות בעיר, כאשר עברי תי באחד הרחובות, ראיתי לפני תמונה זו מגוללת על הארץ, מקומסת ומלוכ' לכת במקצת. כאשר מיהרתי להרימה, הוכיחי בטנורים. מני אז ועד עתה מנקרת היא במחיי כאותו יתוש ידוע שניקר במוחו של סיטוס.

... מספר מלים על עצמי: אני משרת ביחידת טנקים, אי שם בארץ. את רוב זמני אני מבלה בשדה. האמת היא כי החיים שם הם משעממים עד לזוהרה והייתי רוצה כי עלמה רבת חן זו תגונן במקצת את חיי ובזאת תציל נפש אחת מישראל. דבר אחד אוכל להבטיח לה והוא שמכתבי לא ישעממו אותה..."

לתי החביבה עלי ביותר, העמדת לידי צלחת מלאה שוקולדות ממולאות, ו' ישבתי לכתוב בהרגשת פיוס עם העולם. אך הפיתוי היה גדול מאד. קחה, למשל, את מכתבו של (1015/1180). כיוון ש' רצוני בכל זאת לקיים את החלטתי, הריני מביאה אותו כלשונו, ללא כל הערה.

"מי אני —
בן 23, גומר האוניברסיטה, עובד במשרה אקדמית, מתעניין במוסיקה ובעיקר בספרות. כבר ערכתי סיור של מחצית עולם על חשבון מוסדות שונים.
"רוצה אני להכיר בת עם 4 תנאים אלה:

"(א) בעלת שכל והגיון — מלבד שמלות ומרוקים;
"(ב) בעלת קומה גבוהה ויופי אס' חטי למעלה מבינוני;
"(ג) פשוט שאוהב אותה;
"(ד) רצוני ירושלמית, מפני שאחרת אין לכך ערך."

המבדיל בין קורש לחזק

ברחובות, הסביר עזרא וקנין לבית המשפט מדוע הוא נהוג להכות את אשתו ואת בנותיו מדי שבת: "אני מתרגז עליהן בכל ימי השבוע אבל אני מכה אותן רק בשבת, כשאסור לעשן ואני עצבני".

★ ★ ★

המין החזק

בראוו, קניה, התנפלו שמונה כושים על ארבע חיילות לבנות בקירבת מחנה צבאי, התעוררו בבית-החולים רק למחרת בבוקר, שם הוסבר להם כי לובשות החי צאיות לא היו אלא חיילים סקוטיות.

★ ★ ★

חופש העתונות

בטיחאנה, מקסיקו, הובא עורך עתון לרצות את מאסרו בבית-הסוהר העירוני, נלקח בכבוד מלכים עלידי מפקד בית הסוהר, שחשב כי העתונאי בא לערוך ריפורטאז'ה על המקום, לזה לאחר ביקור הגמוסין לשערי בית-הסוהר, כשבקשתו היחידה של המפקד היא שיכתוב טובות על המוסד.

★ ★ ★

נימוק משפטי

בתדיאביב, התנגד נאשם להחלטת ה' שופט מקס צירנובילסקי לדחות את משפטו 10 באפריל, בהסבירו כי "ביום זה כל העדים ישרו".

★ ★ ★

אזרות וצדירות

באוקספורד, אנגליה, קבע המפקח על התעבורה כי כינור הבאס של הסטודנט טובי ג'סל הפך לכלי רכב, לאחר שבסל הרכיבו על גלגלים קטנים, חייב את הסטודנט לשאת להבא פנסים דלוק בידו, כשהוא דוחף את כלי התעבורה שלו ברחובות בלילה.

★ ★ ★

קנאות

בסטרפורדשייר, אנגליה, עבר ויליאם בלאק דרך שדה שבו רעו 40 פרות ופר אחד, הותקף עד זוב דם עלידי הפר, ניצל ממחור רק הודות להתערבותן של ה' פרות, שהכריחו את הפר.

★ ★ ★

כדורה על רגל אחת

בראשיהעין, לאחר שסעדיה רצון שמע כי עליו לשלם רבית עבור הלוואה של 150 ל"י, חלק את נעליו, הוציא מתוך גר' ביו סכום של 1500 ל"י במוזמן, לפרעון החוב.

★ ★ ★

המוצא הדיסקרטי

בשטוקהולם, הגיש משרד המשפטים השוודי הצעת חוק, לפיה יחדלו לפנות לרחוקות בתואר עלמה וישתמשו במלה מרה לגבי נשואות ורחוקות גם יחד, כדי שלא להעמיד במבוכה אמהות שאינן נשואות.

★ ★ ★

עניין שקוף

בסאלוניקי, יוון, עסקה משלחת מדעי גנים בפענוח התעלומה המזוהה של ג'י פוז וגוגיות חלונותיו של אחד התושבים, למרות נוכחותו של משמר משטרה חזק, כיסתה את הוצאותיה ממענק שניתן לה על ידי בית-חרושת לזכוכית.

★ ★ ★

שק מזוח

בצפת, לאחר שפרץ עשר פעמים למח' סן המזון של גן אמהות עובדות וגנב מתוכן כמויות של סוכר, גילה נער עבריני כי בפעם ה-11 הונח במחסן שק של מלח, במקום שהיה מיועד עד כה לסוכר.

★ ★ ★

הגליה לסיביר

באילת, נתפסו שני צעירים שעה שניסו לפרוץ לתוך חנות משקאות, ניצלו מינקמת התושבים רק לאחר שהבטיחו לעלות על המסוס הראשון לתל-אביב ולא לשוב יותר לעיר הדרום.

גלים קצרים

מונופול

מכתב חריף, חתום בידי מנהל ה' תוכניות של קול ישראל ד"ר ישעיהו שפי' רא, הגיע אל גלי צה"ל ובו דרישה גמרצת להימנע מכל שידור על ענייני תיאטרון. הסיבה למכתב: גלי צה"ל שידרו קטע מתוך הצגת התיאטרון הקאמרי, דון ז'ואן בג'י' ה'נוס ופגעו בכך במונופול המקודש (בעיני העורכת בלה ברעם) של התוכנית בימות ובדים. הגברת ברעם אוסרת בתכלית האיסור כל שידור הנוגע להצגות תיאטרון מחוץ לתוכניתה היא בקול ישראל... **על אותו רקע** עומדת להתחלל תוכנית הבידור של מיכאל אוהד, בניחותא, ששודרה מזה כמה חודשים בכל יום ו'. לאחר שעורך התוכנית שידר פעמים מספר תוכניות שיש להן גנע כלשהו עם עולם התיאטרון, התעוררו סוכסוכים חריפים בינו לבין הגברת ברעם, שגרמו לו להודיע כי הוא מפסיק את ה' תוכנית כחוצאה ממחסור במרחב-מחיה... **שניים מהעובדים הקבועים** של קול ישראל עומדים להתפטר, אחרי שנוכחו לדעת כי לא יצליחו, במסגרות הקבועות של שירות השידור, להגיע לכלל סיפוק מעבודתם. ה' שניים הם הקריינים רם עברון ופליטאל בן לייש. עברון יעבור לעבודה בגלי צה"ל, ואילו ברלייש נלקבל לתיאטרון הקאמרי... **על קצה המזלג**, תוכנית הברי דור החודשית של יצחק שמעוני, הוספסה לפי שעה ולא תשודר בחודשים הקרובים. עורכיה החליטו לנסות למצוא לה דרך חדשה, שתצדיק את התקציב הגדול הנאכל על-ידה, או לבטלה כליל.

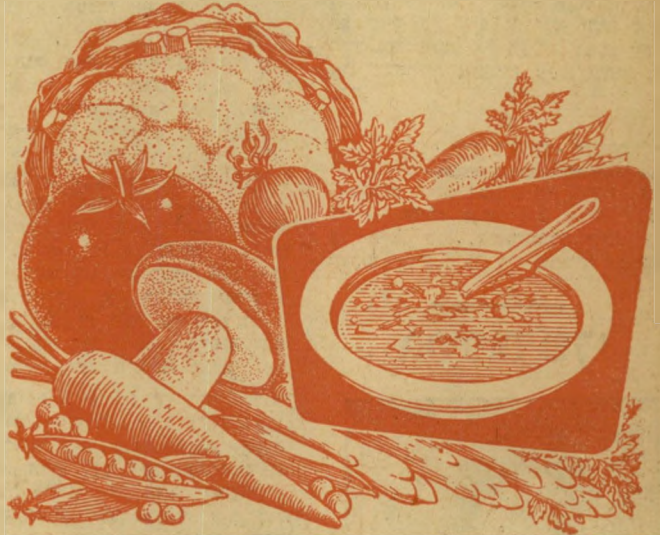
תדרין

תוכנית זו, מתוך שידורי השבוע הבא, עשויה להיות מעניינת. שינויים אפשריים. **שלושה בסירה אחת** (יום ד'; 9:30 קול ישראל) — ישידור קטעים מתוך התוכנית שהוקלטה בבית-הילל בירושלים, ואשר בה השתתפו גבריאל צפרוני, שלום רוזנפלד, עדה-בן-נחום, שמואל אלמוג, אמנון אחינעמי ודן אלמגור כחברי הצחת, ושושנה דמארי ומשה חילנסקי כאורחים מוסיקאליים. חילנסקי פתח את התוכנית בחברו אותות חדשים לתוכניות רדיו מה שיהיה יהיה, כאות לאנו מגשים הערב, ליל מנוחה איירון כאות לעתים לספרות. הופ הופ זה נורא שמח — לשיעור בתלמוד ובכל זאת יש בה משהו כאות חדש לתחנת השידור כולה. הצחת ענה לשאלות בשיעור מוסיקאלי ("מה יותר עמוק מבס?" רוזנפלד: "רוש". "למה מיתרי הכינור רועדים?" בן-נחום: "מאימת הציבור". אחינעמי: "הם מפחדים מילדי-סלא". מהו הכלי האהוב עליך?" אחינעמי: "הפסנתר. איש לא יכול לשעון במסיבה: במקרה הבאתי אתי את הכלי שלי". מה המיוחד במוסיקה הישראלי?" רוזנפלד: "היא מושפעת מסטרא חילנסקי — כולה עשויה בנוסח פטרושקה". נחקר בסידרה של שאלות אודות ממצאים ("מי המציא את השאלון הראשון?" אלמוג: "שמוליק רוזן"). והשיב לשאלות של לפני ואחרי ("מה אומר הרופא לפני ואחרי הטיפול?" רוזנפלד: "לפני הטיפול: מהי המחלה שלך? אחרי הטיפול: היה בריא — ושלם... כסף?!"). כן חיבר הצחת סידרה מבוססת על סיפור הכיפה האדומה בנוסחים שונים, כשרוזנפלד חתק את סגנונו של אפריים קישון (הכיפה האדומה היא רפאל קישון, ושאר גיבורי הסיפור הם ארכינקא, שולטהיים, הדודה אילקה וד"ר חיים גמון), שמואל אלמוג — את סגנון העולם הזה, עדה בן-נחום — את סגנון עמוס קינן, צפרוני — את נוסח העיתון המליצי המגיד, אחינעמי — את סגנונו של יגאל מוסינזון בסרגיה בת שלוש מערכות ואפילו דן אלמגור — את סגנון הסור השביעי של נתן אלתרמן. שושנה דמארי הוסיפה מצידה כמה משיירה הישנים בגירסאות חדשות: מרים בת-נסים בקצב סחינג, כלניות בקצב אמבוב ואודי אודי שן בקצב רוק אן רוק. הצחת חיבר גם יומנים של בעלי מקצוע, כימונו של שרי-האוצר מפי רוזנפלד ("כבר כשנולד התנגד שיקצצו לו"), יומנו של תל' יין מפי אחינעמי, יומנה של דיילת מפי עדה בן-נחום, יומנה של מורה מפי אלמוג ויומנו של עיתונאי מפי צפרוני. התוכנית הסתיימה בשידור של דן אלמגור, חזן-גדיא, המתאר את הכלב הרוזף אחרי הגדי ומקל האר'ים המכה את הגדי במקום את הכלב ("חזן-גדיא חצוף, עקש רק מרעה וקשקש ביקש"), כשהוא מושר בפי שושנה דמארי.

מרק ירקות ויטה

- הוכן מירקות מובחרים ועשיר בוויטמינים
- בריא ומזין. מקור כח לילדים ולמבוגרים
- מוכן להגשה תוך 20 דקות

4—5 מנות, מחיר 360 פרוטה

תנסי גם 8 המרקים האלה:

- אסונה עם בשר מעושן — אסונה (פרוזה) —
- בשר — איטריות ביצים עם בשר — עוף —
- איטריות ביצים עם עוף — אספרגוס — פטריות

זהו תא הטייס של מטוס סילון

בטחונו של הטייס שיכנס לתא זה על מנת להטיס את המטוס למרומים, תלוי באנשי המקצוע על הקרקע — מכונאים, חשמלאים, חמשים, טכנאי אלקטרוניקה ומכשי-רנים — השוקדים על תחזוקה נאותה של המטוס, ורק לאחר אי-שורם רשאי הטייס להמריא. נערים בגיל 16—17 יכולים לר-כוש לעצמם אחד ממקצועות האח-זקה התעופתית בבית הספר הטכני של חיל-האוויר בחיפה. נערים המסיימים למודיהם הנמ-שכים כשנה, במסגרת פנימית בית הספר, משרתים בתקופת שרותם בצה"ל. באחד מבסיסי חיל האוויר ועוסקים במקצוע התעופתי שרכשו לעצמם.

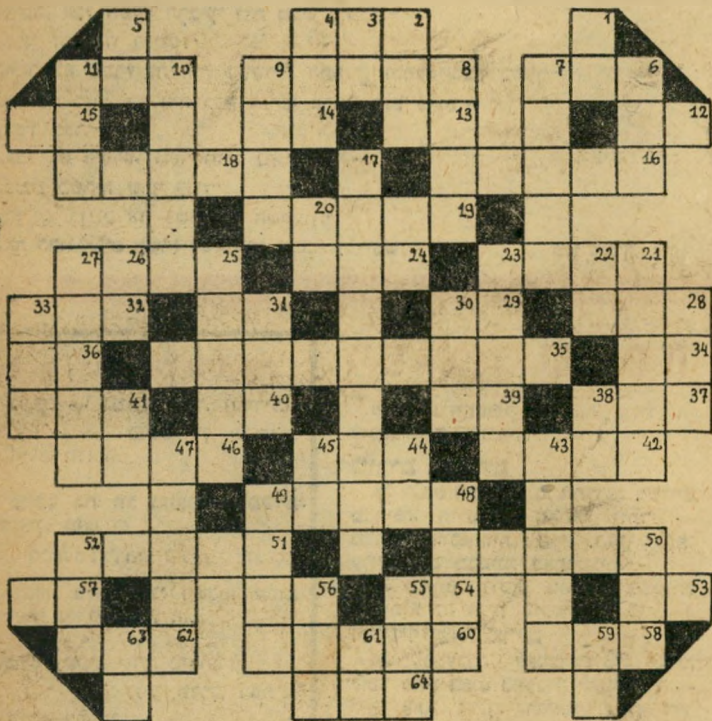
פרטים בדבר תנאי הקבלה לבית הספר אפשר לקבל אצל נציג חיל האוויר בכל לשכות הגיוס בארץ

די.ו.ב.ק.

עתה טובה מתאיץ

תשבץ העולם הזה 1015

מאונך: 2. שמן; 6. בלעדי אין טעם לשחק פוקר; 8. שופט ע. ב. ג.; 10. עיר בארץ-ישראל; 12. ד"ר בורג; 13. גלובוס; למשל; 14. קריאת התפילות; 15. אין ליצור מאין; 16. אנסקלוסיבי; 18. בירת גרמניה לשעבר; 19. אלפית הלירה; 21. צד במשפט; 24. מלך קוח; 25. עבירה; 28. חיל מדע; 29. הכ"ף של סו"ס; 31. ככל; 23. הדל"ת של חב"ד; 34. ע.ב.ג. לבי.ג.י.; 35. בראשו עומד בנטוב; 36. אונק; 37. פקודה בת"ס; 39. מצבה; 40. לירה ישראלית; 41. אחת ממיתות בית-דין; 42. ש"י עגנון; 44. בי. ג'י. לממשלה; 46. אחד לרעהו; 48. תחבולה; 50. קול הדבורים; 51. נשק היורה פצצות; 53. המשקה האנגלי הלאומי; 54. מין; 56. צורה גיאומטרית; 57. קרס; 58. איש בית המרחץ; 60. ממנו גורש אדם; 62. המלה הראשונה בשבועת הנשואין; 64. מה שעורכים בליל פסח.

מאונך: 1. גבעה נמוכה; 2. מוצר "נשר" בחיפה; 3. מה שאליובת כמעט נתנה לפיליפ; 4. מחיילי כוח האו"ם בעזה; 5. כלי; 6. מערכה צבאית; 7. חי קסן; 8. מחמם את הצוואר בחורף; 9. כלי הטוראי; 10. מכלי הנשק החשובים של הבריורקטיה; 11. נושא מעניין; 17. שר החוץ; 20. תופעת לילה; 21. שינה קלה; 22. גז; 23. כלי; 25. דבר דאר; 26. ענף; 27. גיבור משפט ע. ב. ג.; 28. תנועה חסידיית; 30. בן חמור; 31. המערבי בירושלים; 33. על סגירתו הרצה פנחס רוזן; 38. תשלום לשלטונות; 41. קצה העפרון; 43. "חדלו ... בישראל, חדלו, עד שקמתי דבורה"; 44. סוד; 45. בן נח; 47. מוצר לשם משל; 48. תערובת; 49. הרבה אדם; 50. פז; 52. הבעת כאב; 55. גמד; 56. עושה קדרות; 59. פרק "האינון" בדברים; 61. מופיע בבית המשפט; 63. ידיה.

ספרים

תרגום

ספר המתים

לא אמות כי אחיה (הוצאת ספריית פועלים, 370 עמודים) — הוא לקט של 24 סיפורים, ממבחר יצירות ספרות אידש בברית-המועצות, מראשית מהפכת אוקטובר ועד לאחר מלחמת העולם השנייה. לאמיתו של דבר אפשר היה לקרוא לספר בשם ספר המתים: מבין 18 הסופרים המשתתפים בו נותרו רק ששה בחיים. 10 מהם נפלו במלחמה, מתו במחנות מעצר סובייטיים, או הוצאו להורג בעת הטיהור הספרותי הגדול של 1952. שניים נעלמו סתם.

מאחר שעורכי הקובץ לא יכלו להשתרע על כל שטחי החיים של הפזורה היהודית בברית-המועצות, החליטו לשים את הדגש רק על ההתפתחויות ההיסטוריות, כפי שהשתקפו בספרות. ההתפתחויות העיקריות המתוארות בסיפורים למיניהם: המהפכה, הפרעות, שינוי דמות המיעוט היהודי, תוכנית האיוור היהודי האוטונומי בבירוביגאן, מלחמת-העולם השנייה וההתעוררות הלאומית שלאחריה.

אחרות לאומית. בסיפורים המתארים של שלב המהפכה מובלט בעיקר רגש ה-אחרות הלאומית של היהודים. בסיפורו של דוד ברגלסון מעשה בגבירים צוהל איצי זואחאס האביון, כאשר אוסרים הקומוניסטים את גבירי העיריה, דורשים מהם סכום כסף אסטרונומי. אולם כאשר נעשות הכנות ל-המתת הגבירים, עומד איצי עצמו בראש מגבית לסובתם.

לעומת זאת מושם בסיפורי הפרעות ה-דגש על הצבא האדום הפורה והמצליח. לאחר תיאורים מוזעזעים של אונס ורצח (משתה) שטנים, השוחט שחט) ממהרים הנערים ה-יהודיים להתנדב, "אל הצבא האדום, זה ה-צבא הרעב, האמין, מוכה הכנים ושטוף השמש האדום!"

כתום מלחמת-האזרחים באה תקופה של עירבוב מעמדות והתרוצצות פנימית בקרב יהודי ברית-המועצות. יסודות מסוימים נפתחו בהדרה לקראת טמיעה מוחלטת. כתב מ. דניאל בסיפורו על הסף: "היודע אתה במה מהרהרים כל יהודי העיר? כיצד לחדול להיות יהודים? אין זה פאראדוקס כי אם עובדה מרה. בצורתה המעשית היא מתבטאת ברדיפה אחרי משרות סובייטיות, בהתכח-שות לעצם קיומה של אומה יהודית, במנוסת בהלה ממפלגות יהודיות... במה יסתים הדבר? בשואה גדולה! הם עוד ירצו חזרה, בזאת אני בטוח."

הטמיעה היתה כמעט מוחלטת. העברית נעלמה כליל, האידש הפכה למכשיר טכני בלבד, הבורות הנגיעה לשיאה. בסיפורו של א. קולבאק זלמנאים מסבירה סוניה, בת למשפחת רבנים, לבעלה הגוי: "אשר לחקר עת שופר, תוקעים בשכועות — זכר ל-אברהם אבינו שהוציא את ישראל מצרים." **הכורס מתלאבב.** ההיכחדות המוחלטת של יהודי ברית-המועצות נמנעה על-די האנטישמיות שהטסה מתחת לפני ה-שטח. אפילו הסופרים הנאמנים ביותר לקו המפלגתי לא יכלו להתעלם מתופעה זו. בסיפורו במכרה מתאר מ. אלברסון גילוי אנטישמיות בקרב מעמד הפועלים. דוד ברגלסון, בסיפורו העד, מסתמך על תצלולים אנטישמיים של ילדי אחת תצורות מוסקבה. התצלולים מגיעים עד כדי כך שסרופוסטור ביריקוב הרוסי נאלץ לשכנע את בנו כי הוא יהודי כשר, כדי להרתיע אותו מהת-עמדות בילדי היהודים.

האנטישמיות הנגיעה, כידוע, לשיאה בת-קופת המלחמה, עת שיתפו אלפי צעירים רוסים פעולה עם הגרמנים בהשמדת הקהיר לות היהודיות. מובן מאליו שהסופרים ה-נאמנים לקו לא כתבו על בעייה כאובה זו. לעומת זאת הותר להם להלל את אחדות הלוחמים נגד הנאצים, תוך התעלמות מוחלטת מן העקרונות האנטי-לאומניים והאנטי-דתיים הקדושים לקומוניזם.

בסיפור נישטו את תביטס מספר ש. גור-זון כיצד תנקו הדמויות בגורנו של העסקן הקומוניסטי, למשפט תפילתם של הקוגנים היהודיים: "אספנוי חבלי מחת ומצרי שאול מצאנו." בסיפור הכורס מתלאבב אף מרחיק אותו מחבר עצמו לכת ומציג בפני הקוראים צעיר ארצישראלי שנקלע לברית-המועצות ולחם בשורות הצבא האדום. אומר הקצין הסובייטי בהספידו את הגיבור: "אז, רחם של ארץ-ישראל, חיל בצבא האדום הסובייטי, בנו הגיבור של עם ישראל..." מזור הדבר, אבל דהקא שמואל גורדון גמגם על ששת הסופרים שנותרו בחיים. אולם קרוב לדאי שאין הוא כותב עוד על גיבורים ארצישראליים.

אמנות

עסקים

חוזה לעולם חוזה

חיפושי הנואשים של תיאטרון אהל אחרי מחזה ישראלי מבדח ומכנים הסתיימו בקיץ שעבר בהצלחה. הנהלת התיאטרון חתמה על חוזה שגרתי עם המחזאי אהרון מגד, שהבטיח מצידו להכין להצגה את פשיטה בכפר, תוכניתה האחרונה של להקת פיקוד המרכז, פרי עטו של מגד.

הרעיון כולו היה רעיונו של גדעון שמר, שחיפש מקום עבודה. שמר, שהתיאטרון ביקש ממנו למצוא מחזה מתאים להצגה, פנה למגד, הציע לו לעבוד מחדש על פשיטה בכפר, אותה ביים שמר בלהקה הצבאית, נעמי, אשתו של שמר, הסכימה לחבר פזמונים חדשים ולעבד את הישגים ואילו יוחנן זראי, הקומפוזיטור הצעיר וה-מוכשר, הביע את נכונותו לעזוב את ידו-שלים ולהתסגר בתלאבב למבצע.

המשבר הסתיים. הכל התנהל בהתאם לתוכנית. מגד הכניס כמה חיקונים, נעמי כתבה פזמונים ושמר וזראי עבדו יום-יום על הכנת המחזה באולם החזרות. כשנסתיימה העבודה, הוברר למנהלי אהל כי בעייתיהם הכספיות באו אל קיצן. המשבר הכספי החמור שהיה מנת חלקו של תיאטרון ה-פועלים במשך תקופה ארוכה הסתיים. חמש חמש, גירסתו החדשה של פשיטה בכפר, הפך להיות מחזה קופה בה ידיעה.

כאשר הגיעה עובדה זו להכרתם של זראי ושמר, התמלאו חרטה. כי מלכתחילה הם כימו השניים לעשות את עבודתם בשכר קבוע מראש: זראי ביקש וקיבל 600 ל"י ואילו נעמי שמר, זכתה ב-200 ל"י היחיד שהבין יותר משהיה בעסקי-אמנות היה מגד, שחתם על חוזה המבטיח לו 4.5 אחי-זים מהכנסת הקופה מדי ערב. לשמר ולזראי לא נותר אלא להביט מרחוק על השגשוג הכלכלי של עסקי מגד ולקנא בו.

"היננו תמימים", התורה השבוע גדעון שמר, לאחר שהוברר לו כי אין כל סיכוי ליהנות מפרי עמלו הגאה כספית מלאה. אפילו בתביעה משפטית. "לולא הפזמונים והמוסיקה היתה ההצגה נידונה לכשלון מוחלט."

מאחורי הקלעים

בעד וגד מועדון

במת החזרות של תיאטרון אהל תפרו שה לאחרונה עלידי צחת השחקנים העובד על הכנת הפואמה הפזוגית, מחזה שעובד לפי ספרו המפורסם של המחנך הסובייטי מקרקוב. את ההצגה יביים איזידור הרש-קוביץ, שהכין גם את העיבוד לתיאטרון לפי תרגומו העברי של אברהם שלונסקי. לפני שנגשו לחזרות על הבמה, חזו השח-קנים בהצגה מיוחדת של הסרט הסובייטי שהופק מאתו ספר ואשר הוצג לפנייהם במועדון בית הידידות של תנועת ישראל-ברית-המועצות בתלאבב. **מועדון ה-לידה** שפתחתו התנגיגת תיערך בקרוב, משמש נושא לחיכוחים סוערים המתנהלים לאחרונה בין שחקני הקאמרי. רעיון מועדון הלידה שיקם בקרן הרחובות מבול מוכר ספרים ובן-יהודה, בתלאבב, הוא ילד סיי פווחו של כנאי הקאמרי יוסף ("פפרי") מילוא ואילו סטרנוו הכלכלי של העסק הוא ד"ר גיורא יוספסל, מזכירה הכללי של מפא"י-בין שחקני הקאמרי רבים הם ה-סבורים כי התיאטרון ומנהלו חייבים להק-דיש את כל מרצע לקידומו התרבותי ר-האמנותי של התיאטרון ולא להקמת מקום שעוסק לבעלי אמצעים. **ההצלה ה-קופה** הראשונה של תיאטרון זירה היתה הצגת פרנסוואה ראש גור, שהצגת ה-100 שלו תיערך השבוע בתלאבב. **פזמונ-נים כושיים** להצגת סטונות בחוף מיומבה נכתבים בימים אלה על-ידי הפזמונארי-ה-פתקן ידידיה ("דדי") מנוסי, שחזר לא מכבר מסיר נדודים בארצות המזרח הרחוק. במסע הרפתקאותיו ניתנה לדידי ההזדמנות לקלוט כמה וכמה צורות שירה פראיות, שאת תרגומן העברי הוא עתיד להשמיץ על במת הבימה בקרוב. את המוסיקה לפזמונים יחבר יוחנן זראי. **חרוך אפן** של המבקר התיאטראלי של הארץ, ד"ר חיים גמזו, היה כבר לשם דבר. ה-שבוע, החליט איש הפרסומות של הקאמרי לתפוש את השור בקרניו, הורה לצלם ה-תיאטרון לצלם את תגובותיו של המבקר בהצגת אני והסרגינס. לאחר שנמזו, ככל המבקרים, קטל את ההצגה, נערך עתה חיכוך קאמרי אם להדפיס את צחוקו של גמזו, בצורך קטע מבוקרנות.

העולם הבא

בעריכת ילי ילי

מוזמנים משתתפים. אחד המשתתפים במדור זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 ל"י. הזוכה השבוע הוא משה בן-יעקב, תל-אביב.

האח של אחי

יעקב חורוב, שמוסר-השער האומי, נכנס יום אחד לחנות וערך קניות. כאשר הונש לו בסוף החשבון, נוכח חורוב לדעת כי אין לו די כסף מוסס לפרוע אותו. פנה חורוב לחנוני ואמר: "תראה, אתה יודע מי אני? אני חורוב. אולי תוכל לתת לי חלק מהקניות בהסחה". כאמור, חנוני, "ענה לו החנוני, "אתה רופא מאר לאחיה, אבל אני לא נותן שום דבר בהסחה". שיעורו לויט, גבראל לחמן, תל-אביב

כדורגל בחורף

לאחר המשחק בין קבוצת איששט לבין מכבי חיפה, קלטתי את השיחה הבאה, שהתנהלה בין שני חובבי כדורגל מושבעים:

שמעו! סיכוי זה חבדמן. למרות הגשם השוטף הוא סבב את השוללית והבקיע שער.

לא נכון! את השער הזה הוא הבקיע כשהתחיל לרדת ברד.

רגע רגע, אני לא מבין. או סת'י נפל השער השלישי?

כשנפסק הברד ונשבה רוח חזקה, עם טיפות גשם כאלה גדולות.

כן, זה היה שער נהדר. אבל רק שהערפל הסתיר אותו קצת.

איפה, אבל השער הרביעי היה ממש בזמנה.

סת'י זה היה בדיוק?

אתה לא זוכר? זה היה כששולץ התחלק, וכמעט טבע בשער.

כן כן ואחר כך היה ברק ותיכף אחריו רעם עצום.

נכון מאד.

אבל הם פיספסו שער נהדר לפני הסוף.

מת'י כשהיה שבר ענן?

בדיוק, בדיוק אז, כשהתחיל השטפון.

אך ההונגרים האלה דסקו את סכבי על יבשו?

נתן בכרך, חיפה

רפואה שלמה

מהחי בית-הספר לרפואה שליד ה-אוניברסיטה העברית:

מורים אומרים

★ "כשהיגו קטנים, התעניינו בשדים מבחינה תזונתית. מאוחר יותר — מבחינה רומנטית. הגיע הזמן להתעניין בהם מבחינה פאטולוגית."

★ "אתם יודעים מה זה בליטות? חבליטות זה עניין אופטי."

תלמידים אומרים

★ "במעבדה לאמברולוגיה, אתה לומד מאין באת. במעבדה לאנאטומיה — לאן אתה הולך. וכראותך את ד"ר גיטלין אתה יודע לפני מי הנך עתיד לתת דין וחשבון."

★ "חוס השירה זוהי עצם המורכבת מחוליות חוליות. על החוליה הראשונה יושב הראש ועל האחרונה יושב אני."

סטטוסקופ, עתון הסטודנט לרפואה

שעות לעולם צודק

22.00 — המנהל יוקר. (סערב)

מרכיב דן, תל-אביב

חורה מדורה

מחפש בת זוג מתאימה, למשרת נשואין. (סערב)

יהודה ספיר, ביה"ס לקציניים, עכו

משרה מלאה, בלי תשלום שעות נוספות או עבודת לילה.

איש עשקים ידוע. (הגוער)

רויט שולץ, רמת-גן

עושק במסחר

הסרט החדש, קצרת היום.

(ידועות אחרונות)

רינה נחמני, חיפה

עם קיעורים וקיעורים

כזבים לילקוט

זקם

בחקופה שבה העמדת-מנים-של-שומר סודות היתה חלק חשוב מאישיותו של כל בחור המכבד את עצמו, סיגל גרישה לעצמו מנהג עצום. בכל פעם שהיו שר-אלים אותו: "גו, איך הולך לך?" הוא היה עונה: "אם אני אגיד לך, זה לא יהיה סוד."

תנך אלוני, בית-זרע

★ ★ ★

עופר בוויטמן

יום אחד ניגש עופר יחד עם מוטה אל חישמן, כדי לאכול גלידה. לפני שנכנסו, החליט עופר לביים על המקום הצהה קטנה. אחרי שנברר עם מוטה, ניגש עופר למוכרת והתחיל לעשות הערות מוזרות מאד, יחד עם תנועות

דיים. מוטה הסביר למוכרת המבוהלת כי חברו הוא אילם, וכי הוא מבקש מנה גלידה. המוכרת הזדוזה להניש לעופר את מבוקשו, אולם הוא דחה את הגביע בהענייה גרובה והתחיל בסדרת תנועות חדשה. מוטה הסביר, שהוא רוצה לא חאגיל אלא פירות, ולא מנה קטנה אלא גדולה. המוכרת המבוהלת מילאה נביע חדש בערימה גדולה של גלידה, ובלבד להיפטר מההעזיות המפתיות. עופר לקח מידה את הגביע ואמר בקול צלול: "תודה רבה."

★ ★ ★

תורת האיגרוף

למרות ששטיבל נחשב למדריך ה-איגרוף המקצועי של הפלמ"ה, אף אחד עוד לא ראה אותו להתבוקס. כשהתברר היו מציקים לו בעניין זה, היה אומר: "תוביטו, ילודים. אצלי הריאגנוזה היא כזאת: מות'י שאחרים מרימים יודיים — אוני מרים רובליים. בורור?"

בסתנה גנ-ע

גמאל עבד אל-נאצר אינו מוכן להתר על זכויות צד לחם...

... זהו הצד השני של המטבע האמריקאי שקיבלנו עם הנסיגה.

★ ★ ★

מצריים הודיעה, כי ב-1959 תוכל כבר להפיק אנרגיה גרעינית...

... וב-1969 תצליח אולי לחסל גם את הגרענות.

★ ★ ★

75 אלף מובסלים יועסקו בעבודות מיוחדות לקראת הססח...

... הא לחמא עניא.

★ ★ ★

עיתון לבנוני טען השבוע, כי אין בית במדינות ערב, בו אין מאוינים ל"קול ישראל"...

... אומרים, ששירות השידור עומד להביא עובדה זאת בדוגמה ומופת לאזרחי ישראל.

סלח לי מר אבני, האם מותר לי לשאול איפה למדת הנדסה?

מאגדות בית-הספר העברי

מהיום למחר

בבית הספר הריאלי בחיפה ישנו מורה לערבית בשם חבובה, המפורסם בהערותיו. יום אחד בא לכיתה תלמיד שגילה את ראשו. הראש המגולח שימש נושא לאיסוף הערות וצחוקים בשעת השיעור.

לבסוף יצא חבובה מכליו. "אני מזהיר אותך" צעק תלמיד מגולח הראש. "שלא תעז לבוא מחר לשיעור שלי עם קרחות!"

משה בן-יעקב, תל-אביב

ראשי תיבות

יזהר סמילנסקי סיפר פעם:

בתקופה שבה שרר מחסור חמור במורים, וכל מי שהיתה לו תעודת-לידה התקבל להוראה, איתנו בחזרה שותפידה היה לבחון את המועמדים, ובעיקר את המועמדות, לתפקידי הוראה.

יום אחד הופיעה בפני הוועדה נערה צעירה, שרצתה להיות מורה בישראל. שאלו אותה כמה שאלות בכל מיני ששחים, ולבסוף נשאלה אם היא יודעת מה פירוש התיבות תנ"ך?

"בטח שאני יודעת", ענתה הנערה. "רק שכחתי לרגע מה זה ה' שבהתחלה."

פרשת הנעליים

במינסיה הרצליה היתה פעם מורה לאנגלית ושמה מינצמן. למורה זאת היה הרגל לחלוץ את נעליה מעל רגליה כשהיא יושבת ליד הקתדרה. יום אחד, אחרי שחלצה את נעליה, ניתן האות לפעולה. יושבי השורה הראשונה סחבו לאט לאט את הנעליים, אחת אחרי השנייה. הן עברו מיד ליד, ולבסוף הגיעו לשורה האחרונה, ליד החלון, ועפו חרש מבדע לחלון החוצה.

כשהסתיים השיעור וגשם קול הפעמון, החלו הרגליים לגשש אחרי נעליהן. אחד כך החלה המורה לשלוח מבטים גנובים אל מתחת לשולחן. לבסוף, כשהתברר למעלה מכל ספק שהנעליים נעלמו ואינן, פנתה המורה לכיתה ושאלה: "מדוע אינכם יוצאים להפסקה?" הכיתה, שדווקא באותו יום נשארה משוממה יושבת בדבקות רבה ליד השולחנות, השיבה במקלה: "לימדו אותנו שלא קמים לפני שהמורה קמה." "אין דבר", השיבה המורה, "הפעם אתם יכולים לקום." "לא", השיבו כולם, "זאת ההפסקה הגדולה, רוצים לאכול." ומיד הוציאו הכל את הכריכים מן הילקוטים והחלו סועדים בנחת את ליבם כשהם שולחים כבטים שלחים במורה.

אילמלי עבר באותו רגע השמש במסדרון, ואילמלי הודרו לרדת ולהביא למורה את נעליה מן החצר, מי יודע כמה היה העניין נגמר. בכל אופן, כל הכיתה נצטוותה למחרת להביא את ההורים, כמובן.

ע. רמי, תל-אביב